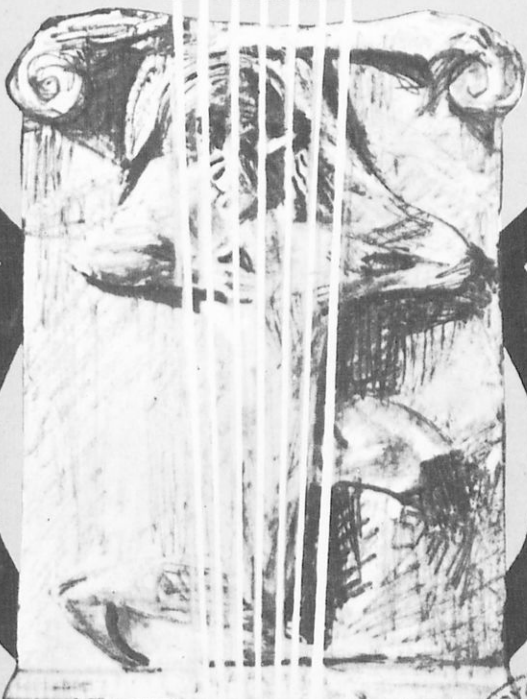

ΑΡΧΑΙΑ ΣΤ/Γ

ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΛΥΡΙΚΟΙ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΣΤ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ — ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΤΣΕΛΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
597

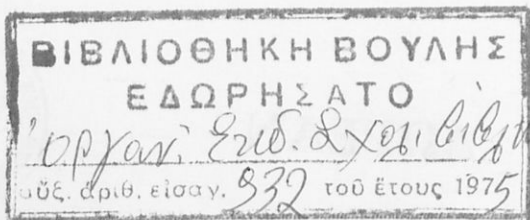
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1974
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

002
ΛΠΕ
ΕΤ2Β
597

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΩΡΕΑΝ

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ

Αρχαῖοι Ἕλληνες Λογοί

Ο ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι ἐκαλλιέργησαν θαυμασίως ὅλα τὰ εἶδη τοῦ γραπτοῦ λόγου. Τὰ ἀθάνατα ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων δεικνύουν, ὅτι καὶ ἡ ποίησις καὶ ὁ πεζὸς λόγος ἔφθασαν εἰς ὑψιστον βαθμὸν ἀναπτύξεως.

Καὶ ἡ μὲν ποίησις γενικῶς προηγῆθη τοῦ πεζοῦ λόγου.

διότι αὕτη εἶναι προῖον φαντασίας, τὴν ὁποῖαν εἶχε πλουσιάν ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἐνῶ ὁ πεζὸς λόγος ἀπαιτεῖ ὀριμότητα σκέψεως καὶ ἀκρίβειαν ἐκφράσεων.

Εἰδικώτερον δὲ ἡ ἐπικὴ ποίησις εἶναι τὸ ἀρχαιότερον εἶδος, ἀναπτύχθην πρὸ τῆς λυρικῆς καὶ τῆς δραματικῆς, διότι οἱ Ἕλληνες, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπεκράτουν ἀκόμη αἱ παλαιαὶ βασιλείαι, ἐτέρποντο ἀκούοντας τὰς μυθικὰς παραδόσεις περὶ τῶν πράξεων καὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν ἡρώων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνῆγον τὸ γένος των οἱ ἄνακτες.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ἡ λυρική ποίησις ἀνεπτύχθη βραδύτερον τῆς ἐπικῆς. Καὶ εἶχε μὲν καὶ αὕτη τὴν ἀρχὴν παλαιότατα εἰς τὰ ἄσματα τοῦ λαοῦ ἐν ἀτέχνῳ ἢ δημῳδῶδε ποιήσει (ιδίως εἰς θρησκευτικὰ ἄσματα πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Ἀπόλλωνος), ἀλλ' ὡς ἐντεχνον εἶδος ἡ λυρική ποίησις ἤρχισεν ἀναφαινομένη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Η' π.Χ. αἰῶνος, ἦτοι πολὺ μετὰ τὴν ἐπικήν.

Ἡ ἐκδηλώσις καὶ αὐτῆς ἐγένεν εἰς προσήκοντα τόπον καὶ χρόνον. Κάτω ἀπὸ τὸν λαμπρὸν οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας «μὲ τὸ γλυκύτερον κλῆμα τοῦ κόσμου» οἱ Ἕλληνες εἶχον ἰδρύσει μεγάλας καὶ πλουσίας πόλεις. Εἰς ἐλευθέρας καὶ ἀκμαζούσας παλιτείας οἱ παιητικοὶ Ἴωνες ἐπλημμυρίζοντο ἀπὸ συναισθημάτων, τὰ ὁποῖα ἐζήτουν νὰ ἐξωτερικευθοῦν. Ἡσθάνοντο βαθύτατα τὴν ἀνάγκην καὶ εἶχον πλήρη τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ πλουσίου ψυχικοῦ των κόσμου.

Κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν δημιουργικὴν ἐποχὴν εὐρέθησαν ἄνδρες ἔχοντες τὴν ἰκανότητα ν' ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν καὶ ἤρχισαν οὕτω τὴν πρώτην ἐντεχνον λυρικήν δημιουργίαν. Ἀπὸ τότε βαθμηδὸν ἡ λυρική ποίησις προήχθη μέχρι τῶν μέσων τοῦ Ε' αἰῶνος, ὅτε ἔφθασεν εἰς ὑψίστην ἀκμὴν, διαδοθεῖσα εἰς ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ὁ ἐσωτερικὸς ψυχικὸς κόσμος, τὸν ὅποιον ἐκφράζει ἡ λυρικὴ ποίησις, εἶναι ποικίλος. Σκέψεις, ἰδέαι, συναισθήματα καὶ πάθη διάφορα (χαρὰ, λύπη, ἐνθουσιασμός, ἀπογοήτευσις, ὀρμὴ πρὸς δρᾶσιν, ἀπελπισία, θαυμασμός, ἀγάπη, ἔχθρα, τόλμη, φόβος καὶ τόσα ἄλλα) πλημμυρίζουν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ καὶ ἐξωτερικεύονται διὰ τῶν προϊόντων τῆς ποιήσεώς του. Ἐπειτα καὶ οἱ τρόποι τῆς ἐξωτερικεύσεως ποικίλλουν. Τὰ μέτρα, οἱ ῥυθμοί, ἡ γλῶσσα, ἡ ἀπαγγελία ἢ ἡ μετὰ μουσικῆς ἔκφρασις τῶν λυρικῶν ποιημάτων ποικίλλουν ἐπίσης.

Τοιουτοτρόπως ἡ λυρικὴ ποίησις, ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζεται, διακρίνεται εἰς τέσσαρα κύρια εἶδη: εἰς τὴν **ἐλεγειακὴν**, τὴν **ἰαμβικὴν**, τὴν **μελικὴν** καὶ τὴν **χορικὴν**. Τὰ εἶδη ταῦτα διεμορφώθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ἀλληλοδιαδόχως, ἕκαστον δ' ἐξ αὐτῶν προῆλθεν ἐκ τοῦ προηγουμένου κατὰ φυσικὴν καὶ κανονικὴν πρόοδον μετὰ τὴν ἐπέκτασιν καὶ τοῦ νοήματος καὶ ἰδίως τοῦ μέτρου. Διότι τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ κυριώτερον στοιχεῖον εἰς τὴν ἑλληνικὴν ποίησιν, διαδοχικῶς μεταβαλλόμενον καὶ πλατυνόμενον ἔφθασεν ἀπὸ τὸν ἀπλοῦστατον ἐλεγειακὸν τύπον εἰς τὰ τεχνικώτατα καὶ ποικιλώτατα συστήματα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Α'. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Τὸ πρῶτον προϊόν τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ **ἐλεγεία**, ἐξ ἧς καὶ ἡ ποίησις λέγεται **ἐλεγειακὴ**.

Ἡ ἐλεγεία εἶναι δημιούργημα τῶν Ἰώνων καὶ ἐμφανίζεται κατὰ τὸ 700 - 600 π.Χ. Ἐλαβε δὲ τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λέξεως **ἔλεγος**, ἡ ὁποία ἐσήμαινεν ἄσμα θρηνώδες, ἀδόκimon πρὸς αὐλόν. Ἐπομένως ὁ ἀρχικὸς χαρακτήρ τῆς ποιήσεως ταύτης ἦτο μᾶλλον θρηνώδης. Βραδύτερον ὅμως ὁ κύκλος τῆς ἐλεγείας ἐπεξετάθη καὶ δὲν ἐξέφραζεν αὐτὴ μόνον

θρῆνον, ἀλλὰ καὶ οἰανδήποτε σφοδρὰν ψυχικὴν συγκίνησιν, ἥτοι χαρὰν, λύπην, ἔρωτα, ἐνθουσιασμὸν καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν ἐλεγείαν ὑπάγεται καὶ τὸ **ἐπίγραμμα**, τὸ ὁποῖον εἶναι σύντομος ἐλεγεία, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἓν ἢ δύο **δίστιχα**, σπανίως δὲ ἀπὸ περισσότερα.

Γλῶσσα τῆς ἐλεγείας εἶναι ἡ **ἰωνικὴ διάλεκτος**, ὅπως καὶ τοῦ ἔπους, μὲ πολλοὺς αἰολισμοὺς καὶ δωρισμοὺς. Κυριώτεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως εἶναι ὁ **Καλλίνος**, ὁ **Τυρταῖος**, ὁ **Μίμνερος**, ὁ **Σόλων**, ὁ **Ξενοφάνης**, ὁ **Θέογνις**, εἰδικῶς δὲ τοῦ ἐπιγράμματος ὁ **Σιμωνίδης** ὁ **Κεῖος**. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις).

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Συγχρόνως πρὸς τὴν ἐλεγειακὴν διεμορφώθη εἰς χωριστὸν εἶδος καὶ ἡ **ιαμβικὴ ποίησις**, ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τὸν **Ἴαμβον**, ὁ ὁποῖος ἐσήμαινε σκῶμμα καὶ σκωπτικὸν στίχον. Ὡστε ἀρχικῶς ἡ ἰαμβικὴ ποίησις ἦτο καθαρῶς σκωπτικὴ, χλευαστικὴ καὶ εἰρωνικὴ, προελθοῦσα ἀπὸ παλαιότατα δημῶδη σκωπτικὰ ἄσματα, ἀνταλλασσόμενα μεταξὺ τῶν ἑορταστῶν τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Διονύσου, οἱ ὁποῖοι ἐπετρέπετο νὰ σκώπτουν ἐλευθέρως ἀλλήλους.

Βραδύτερον ὅμως προσέλαβε μεγαλυτέραν εὐρύτητα. Καὶ εἶχε μὲν ὡς βᾶσιν τὸ σκῶμμα, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διόρθωσιν ἀτομικῶν ἐλαττωμάτων, ἡσχολεῖτο ὅμως καὶ μὲ κοινωνικὰ ἢ πολιτικὰ θέματα, λαμβάνουσα ἀφορμὴν ἀπὸ τὰς ταραχὰς καὶ τὰς ἔριδας, ἀπὸ τὸν σάλον καὶ τὴν τρικυμίαν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Καὶ ἡ ἰαμβικὴ ποίησις, ὅπως καὶ ἡ ἐλεγεία, ἀνεπτύχθη εἰς τὴν Ἰωνίαν. Ἐνῶ ὅμως ἡ ἐλεγεία, ὅπως προηγουμένως τὸ ἔπος, διεδόθη καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἑλληνικὰ φύλα καὶ μετερρυθμίσθη κατὰ τὴν ἰδιοφυῖαν ἐκάστου τούτων, ἡ ἰαμβικὴ ποίησις παρέμεινεν ὡς τὸ κυρίως χαρακτηριστικὸν ἰωνικὸν εἶδος, μὴ δυνάμενον ν' ἀναπτυχθῇ παρὰ μόνον εἰς τοὺς ἐλευθεριάζοντας Ἴωνας.

Γλῶσσα καὶ τῆς ἰαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ ἰωνικὴ διάλεκτος, διάφορος ὅμως τῆς ἐπικῆς καὶ τῆς ἐλεγειακῆς, ὡς μᾶλλον ἐγγυτέρω πρὸς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον. Σπουδαιότεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς ἰαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ὁ Ἄρχιλόχος καὶ ὁ Σημωνίδης ὁ Ἀμοργῖνος. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ἐλεγειακὴ καὶ ἡ ἰαμβικὴ ποίησις προπαρσκευάσαν τὴν ἐμφάνισιν τῆς **μελικῆς ποιήσεως**, ἡ ὁποία μετὰ τῆς χορικῆς ἀποτελεῖ τὴν κυρίως λυρικὴν ποίησιν. Σὺν τῷ χρόνῳ δηλαδὴ συνεδυάσθη ἡ ποίησις μετὰ τῆς ὁλονὲν προαγομένης μουσικῆς καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργήθη ποίησις συνοδουμένη ὑπὸ τῆς λύρας ἢ ἄλλου μουσικοῦ ὄργανου.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἐκαλλιουργήθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ Αἰολέων, δι' ὃ καὶ καλεῖται **αἰολικὴ μελικὴ ποίησις** (ἢ **αἰολικὸν μέλος**). Μετὰ τὸ νέον τοῦτο εἶδος ἡ ποίησις ἀνυψώθη πολὺ, ἠδύρυνθη ἔτι περισσότερον ὁ κύκλος τῶν θεμάτων τῆς καὶ τὸ μέτρον ἔλαβε μεγάλην ποικιλίαν.

Γλῶσσα τῆς μελικῆς ποιήσεως εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ **αἰολικὴ διάλεκτος**. Ἐπιφανέστεροι δὲ ἀντιπρόσωποι αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ, γράψαντες εἰς Αἰολικὴν διάλεκτον, καὶ ὁ Ἀνακρέων, εἰς Ἰωνικὴν.

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Παραλλήλως πρὸς τὴν μελικὴν ποίησιν ἀνεπτύχθη καὶ ἡ λεγομένη **χορικὴ ποίησις**, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἄσμα ἦδετο συνοδείᾳ καὶ μουσικοῦ ὄργανου καὶ χοροῦ ὀρχουμένου. Ἀποτελεῖ δηλαδὴ αὕτη συνδυασμὸν ποιήσεως, μουσικῆς καὶ ὀρχήσεως. Εἶναι ἐπομένως ἔτι τελειότερον εἶδος τῶν προηγουμένων καὶ ἐκφράζει συνθετώτερα συναισθήματα.

Ἡ συνοδεία τοῦ χοροῦ προσδίδει εἰς τὴν ποίησιν ὀμαδικώτερον χαρακτῆρα. Ὡστε, ἐνῶ ἡ μελικὴ ποίησις ἐξωτερικεύει τὸ περιεχόμενον τῆς ψυχῆς ἐνὸς ἀτόμου, τοῦ ποιη-

τοῦ, ἡ χορική ποίησις ἐκφράζει σκέψεις, συναισθήματα, πάθη καὶ πόθους τοῦ πλήθους, λαμβάνουσα κυρίως ὡς θέματα τὴν ἐξύμνησιν θεῶν, ἡρώων, νικητῶν καὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν, εἰς ἑορτὰς καὶ πανηγυρικὰς ἐκδηλώσεις.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, προελθὼν ἀπὸ ἑορτᾶς καὶ πανηγύρεις πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν, ἐκαλλιεργήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Δωριέων, οἱ ὅποιοι ἐκ χαρακτῆρος ὑπέτασσον τὸ ἄτομον εἰς τὴν ὁλότητα. Ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου ὠνομάσθη καὶ **δωρική μελικὴ ποίησις ἢ δωρικὸν μέλος.**

Γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως εἶναι κυρίως ἡ **δωρική διάλεκτος**, ὀνομαστότεροι δὲ ἐκπρόσωποι ταύτης εἶναι ὁ Σιμωνίδης (ὁ Κεῖος), ὁ Βακχυλίδης καὶ ὁ Πίνδαρος.

ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ

Ὁ ἀναγνώστης τῶν περιεχομένων εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην ποιημάτων θὰ προσκόψῃ ἐκ πρώτης ὄψεως εἰς τὰς ποιικίλας διαφορὰς, τὰς ὁποίας παρουσιάζουν αἱ ἄλλαι διάλεκτοι ἀπὸ τὴν ἄττικὴν. Δύναται ὅμως νὰ ἐξοικειωθῇ εἰς αὐτάς, ἐὰν λάβῃ ὡς βᾶσιν τὴν ἄττικὴν διάλεκτον καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων προσέξῃ τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται αἱ διαφοραὶ αὐταί. Πρὸς διευκόλυνσίν του σημειώνομεν κατωτέρω τὰς σπουδαιότερας τῶν διαφορῶν τούτων ὡς πρὸς τὴν ἄττικὴν.

Ἡ ἰωνικὴ διάλεκτος α) τρέπει τὸ μακρὸν α εἰς η: ἡμέρη (ἀντὶ ἡμέρα), λίην (ἀντὶ λίαν), πεινή (ἀντὶ πενία) κλπ.—β) συναίρει συχνὰ τὸ εο εἰς ευ καὶ ὄχι εἰς ου: μέχρι τεῦ (ἀντὶ μέχρι τοῦ, δηλ. μέχρι τίνος), ἐποίευν (ἀντὶ ἐποίηον) κλπ.—γ) ἀφήνει πολλάκις ἀσυναίρετα τὰ φωνήεντα: φάος (ἀντὶ φῶς), νόον (ἀντὶ νοῦν), τῶν δυσμενέων (ἀντὶ τῶν δυσμενῶν) κλπ.—δ) προτιμᾷ τὰ ψιλὰ σύμφωνα: ἀπίκετο (ἀντὶ ἀφίκετο), δέκομαι (ἀντὶ δέχομαι) κλπ. ε) ἀλλάσσει τὸ π διὰ τοῦ κ εἰς τὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ἀντων. ἐπιρ: κόσος, ὄκως, κῶς (ἀντὶ πόσος, ὅπως, πῶς), κότε, ὀκότε (ἀντὶ πότε, ὀπότε) κλπ.

Ἡ αἰολικὴ διάλεκτος α) ἔχει ψιλὴν εἰς ὅλα τὰ φωνήεντα: ὀ, ἦ, ὕδωρ, ὑπὸ κτλ.—β) ἀναβιβάζει τὸν τόνον ὑπεράνω τῆς ληγουσῆς: χεῖμων, μέγαλαι, ἄσπιδες, θῦμος.—γ) σχηματίζει τὰ συνηρημένα ῥήματα εἰς—μι: ὄρημι (ἀντὶ ὄρῳ), φίλημι (ἀντὶ φιλῶ) κλπ.—δ) διατηρεῖ συχνὰ τὸ δίγαμμα: Φέργον, Γίδω, Γέαγε κλπ.—ε) ἐναλλάσσει τὰ φωνήεντα: κρέτος (ἀντὶ κράτος), ὠρανος καὶ ὄρανος (ἀντὶ οὐρανός), κῆνος (ἀντὶ ἐκεῖνος) καὶ ἐπίσης τὰ ὀδοντικά σύμφωνα μὲ τὰ χειρικά: πέσσυρα (ἀντὶ τέσσαρα), πέμπε (ἀντὶ πέντε), φῆρ (ἀντὶ θῆρ) κλπ.

Ἡ δωρικὴ διάλεκτος α) ἔχει τὸ α ἀντὶ τοῦ η: ἀμέρα, σελάνα, (ἀντὶ ἡμέρα, σελήνη).—β) συναίρει τὸ αω εἰς α: πολιτᾶν, μωσαῖν (ἀντὶ πολιτῶν, μουσαῶν).—γ) ἔχει ῥηματικὰς καταλήξεις παρηλλαγμένους, ὥστε σχηματίζει τύπους: λέγομες (ἀντὶ λέγομεν), τίθητι (ἀντὶ τίθησι), φατὶ (ἀντὶ φησί), φαντὶ (ἀντὶ φασί), διδόμεν (ἀντὶ διδόναι) κλπ. δ) ἔχει πολλοὺς συνηρημένους μέλλοντας: δωσῶ, θεραπευσῶ, ἰξοῦμαι (ἀντὶ δώσω, θεραπεύσω, ἰξομαι) κλπ. ε) διατηρεῖ τοὺς ἀρχαιοπρεπεῖς τύπους τοῦ ἄρθρου: τοί, ται (ἀντὶ οἱ, αἱ).

Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο Ν
Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο Ν

Α'

Ε Λ Ε Γ Γ Ε Ι Δ Κ Η Π Ο Ι Η Σ Ι Σ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

1. Η ΕΛΕΓΓΕΙΑ Κ Α Λ Λ Ι Ν Ο Σ

1. ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΣΑΛΠΙΣΜΑ

Μέχρις τεῦ κατάκεισθε; κότ' ἄλκιμον ἔξετε θυμόν,
ὦ νέοι; οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίονας
ὦδε λίην μεθιέντες; ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
ἦσθαι, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.

καί τις ἀποθνήσκων ὕστατ' ἀκοντισάτω.

5

τιμῆν τε γάρ ἐστι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι.
γῆς περὶ καὶ παίδων κουριδῆς τ' ἀλόχου
δυσμενέσιν· θάνατος δὲ τότ' ἔσσεται, ὀκκότε κεν δὴ
Μοῖραι ἐπικλώσωσ'· ἀλλὰ τις ἰθὺς ἴτω
ἔγχος ἀνασχόμενος καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον ἦτορ
ἔλασας, τὸ πρῶτον μειγνυμένου πολέμου.

10

οὐ γάρ κως θανάτὸν γε φυγεῖν εἰμαρμένον ἐστὶν
ἄνδρ', οὐδ' εἰ προγόνων ἦ γένος ἀθανάτων.
πολλάκι δημοτῆτα φυγῶν καὶ δοῦπον ἀκόντων
ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.

15

ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἔμπης δῆμῳ φίλος οὐδὲ ποθεινός,
τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ἦν τι πάθῃ·

λαῶ γὰρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρὸς
 θνήσκοντος, ζῶων δ' ἄξιος ἡμιθέων·
 20 ὡσπερ γάρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄρωσιν·
 ἔρδει γὰρ πολλῶν ἄξια μῦνος ἑών.

Τ Υ Ρ Τ Δ Ι Ο Σ

2 (1). ΥΠΟΘΗΚΗ

Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα
 ἄνδρ' ἀγαθὸν περὶ ἧ πατρίδι μαρνάμενον.
 τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγροὺς
 πτωχεύειν πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
 5 πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι
 παισὶ τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
 ἐχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσσειται, οὓς κεν ἴκηται
 χρημοσύνη τ' εἰκὼν καὶ στυγερῆ πενίη,
 αἰσχύνει τε γένος, κατὰ τ' ἀγλαὸν εἶδος ἐλέγχει,
 10 πᾶσα δ' ἀτιμίη καὶ κακότης ἔπεται.

εἰ δ' οὕτως ἀνδρὸς τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὦρη
 γίγνεται, οὐτ' αἰδῶς οὐτ' ὄπις οὐτ' ἔλεος,
 θυμῷ γῆς πέρι τῆσδε μαχώμεθα καὶ περὶ παίδων

Θνήσκωμεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
 ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες, 15
 μηδὲ φυγῆς αἰσχροῦς ἄρχετε μηδὲ φόβου,
 ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
 μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρνάμενοι·
 τοὺς δὲ παλαιότερους, ὧν οὐκέτι γούνατ' ἐλαφρά,
 μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραιούς. 20

αἰσχρὸν γὰρ δὴ τοῦτο, μετὰ προμάχοισι πεσόντα
 κεῖσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον,
 ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη πολιὸν τε γένειον,
 θυμὸν ἀποπνεῖοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
 καὶ χροὰ γυμνωθέντα· νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν, 25
 ὄφρ' ἐρατῆς ἤβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχη·
 ἀνδράσι μὲν θηητὸς ἰδεῖν, ἐρατὸς δὲ γυναιξίν,
 ζωὸς ἐών, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσών.

ἀλλὰ τις εἴ διαβὰς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισιν
 στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χειῖλος ὁδοῦσι δακῶν. 30

3 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ

Οὗτ' ἂν μνησαίμην οὗτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείμην
 οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε παλαιαιμοσύνης,
 οὐδ' εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
 νικῶν δὲ θεῶν Θρηίκιον Βορέην,
 οὐδ' εἰ Τιθωνοῖο φυὴν χαριέστερος εἶη, 5
 πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω μάλιον,
 οὐδ' εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος εἶη,
 γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μελιχόγηρυν ἔχοι,

- οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλὴν θούριδος ἀλκῆς·
 οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
 εἰ μὴ τετλαίῃ μὲν ὄρων φόνον αἱματόεντα
 καὶ δηίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰστάμενος.
- ἤδ' ἀρετῇ, τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον
 κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέφ.
- 15 ξυνὸν δ' ἔσθλόν τοῦτο πόλῃ τε παντί τε δήμῳ,
 ὅστις ἀνὴρ διαβάς ἐν προμάχοισι μένη
 ναλεμέως, αἰσχυρῆς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ λάθηται,
 ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος,
 20 θαρσύνη δ' ἔπεσιν τὸν πλησίον ἀνδρα παρεστώς·
 οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ·
 αἶψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
 τρηχείας, σπουδῇ τ' ἔσχεθε κῦμα μάχης·
- αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὤλεσε θυμόν,
 ἄστυ τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρ' εὐκλείσας,·
- 25 πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
 καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένως,
 τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι ἠδὲ γέροντες,
 ἀργαλέω τε πόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις·
 καὶ τύμβος καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποισ' ἀρίσημοι
 30 καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἐξοπίσω,
 οὐδέ ποτε κλέος ἔσθλόν ἀπόλλυται οὐδ' ὄνομ' αὐτοῦ,
 ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἐὼν γίγνεται ἀθάνατος,
 ὄντιν' ἀριστεύοντα μένοντά τε μαρνάμενόν τε
 γῆς πέρι καὶ παίδων θοῦρος Ἄρης ὀλέσῃ.
- 35 εἰ δὲ φύγη μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο,
 νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἔλη,

πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἤδὲ παλαιοί,
πολλὰ δὲ τερπνὰ παθῶν ἔρχεται εἰς Ἄϊδην·
γηράσκων ἀστοῖσι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει,
πάντες δ' ἐν θώκισιν ὁμῶς νέοι οἳ τε κατ' αὐτὸν
εἴκουσιν χῶρης οἳ τε παλαιότεροι.

40

ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἰκέσθαι
πειράσθω θυμῷ, μὴ μεθιεῖς πολέμου.

4 (3). EMBATHRION

Ἄγετ', ὦ Σπάρτας εὐάνδρω
κῶροι πατέρων πολιατᾶν,
λαιᾶ μὲν ἴτυν προβάλεσθε,
δόρυ δ' εὐτόλμως ἀνσχεσθε
μὴ φειδόμενοι τᾶς ζωᾶς·
οὐ γὰρ πάτριον τᾶ Σπάρτα.

5

Α Ρ Χ Ι Λ Ο Χ Ο Σ

5 (1). Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ ΑΣΠΙΣ

Ἄσπιδι μὲν Σαῖων τις ἀγάλλεται, ἦν παρὰ θάμνω
ἐντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων·

αὐτὸς δ' ἐξέφυγον θανάτου τέλος· ἄσπις ἐκείνη
ἐρρέτω· ἐξαῦτις κτήσομαι οὐ κακίω.

6 (2). ΔΕΝ ΩΦΕΛΟΥΝ ΟΙ ΘΡΗΝΟΙ

Κήδεα μὲν στονόεντα, Περικλεες, οὔτε τις ἀστῶν
μεμφόμενος θαλῆς τέρψεται οὐδὲ πόλις·
τοίους γὰρ κατὰ κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
ἔκλυσεν· οἰδαλέους δ' ἄμφ' ὀδύνησ' ἔχομεν
5 πνεύμονας· ἀλλὰ θεοὶ γὰρ ἀνηκέστοισι κακοῖσιν,
ὦ φίλ', ἐπὶ κρατερὴν τλημοσύνην ἔθεσαν
φάρμακον· ἄλλοτε δ' ἄλλος ἔχει τάδε· νῦν μὲν ἐς ἡμέας
ἐτράπεθ', αἱματόεν δ' ἔλκος ἀναστένομεν,
ἐξαῦτις δ' ἐτέρους ἐπαμείψεται· ἀλλὰ τάχιστα
10 τλήτε γυναικεῖον πένθος ἀπώσάμενοι.

Μ Ι Μ Ν Ε Ρ Μ Ο Σ

7 (1). Η ΝΕΟΘΗΣ

Ἅμεῖς δ' οἶά τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὦρη
ἔαρος, ὅτ' αἴψ' ἀγῆσ' αὔξεται ἡελίου,
τοῖσ' ἵκελοι πῆχυιον ἐπὶ χρόνον ἀνθεσιν ἤβης

τερπόμεθα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακὸν
οὐτ' ἀγαθόν. Κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι, 5
ἣ μὲν ἔχουσα τέλος γήρατος ἀργαλέου,
ἣ δ' ἑτέρη θανάτοιο· μίνυθα δὲ γίγνεται ἥβης
καρπός, ὅσον τ' ἐπὶ γῆν κίδναται ἡέλιος.

αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὄρης,
αὐτίκα τεθνάμεναι βέλτιον ἢ βίωτος· 10
πολλὰ γὰρ ἐν θυμῷ κακὰ γίγνεται· ἄλλοτε οἶκος
τρυχοῦται, πενίης δ' ἔργ' ὀδυνηρὰ πέλει·
ἄλλος δ' αὖ παιδῶν ἐπιδύεται, ὧν τε μάλιστα
ἱμεῖρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Ἀἴδην·
ἄλλος νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον· οὐδέ τις ἔστιν 15
ἀνθρώπων, ᾧ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδοῖ.

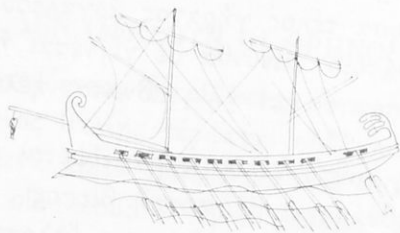

8 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροίην βέει ἄσπετος ἰδρώς,
πτοιῶμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὀμηλικίης
τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλόν, ἐπεὶ πλέον ὠφέλεν εἶναι·
ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ
ἥβη τιμήεσσα· τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἄμορφον 5
γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται,
ἐχθρὸν ὁμῶς καὶ ἄτιμον, ὅ τ' ἄγνωστον τιθεῖ ἄνδρα,
βλάπτει δ' ὀφθαλμοὺς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

Σ Ο Λ Ω Ν

9 (1). ΣΑΛΑΜΙΣ

Αὐτὸς κήρυξ ἦλθον ἀφ' ἱμερτῆς Σαλαμῖνος
κόσμον ἐπέων ὠδὴν ἀντ' ἀγορῆς θέμενος.

εἶην δὴ τότε' ἐγὼ Φολεγάνδριος ἢ Σικινήτης
ἀντὶ γ' Ἀθηναίου πατρίδ' ἀμειψάμενος·
5 αἴψα γὰρ ἂν φάτις ἦδε μετ' ἀνθρώποισι γένοιτο·
« Ἀττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμιναφετῶν! ».

ἴομεν ἐς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου
ἱμερτῆς, χαλεπὸν τ' αἴσχος ἀπωσόμενοι.

10 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

Ἡμετέρη δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὐ ποτ' ὀλεῖται
αἴσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων·

τοίη γὰρ μεγάλθυμος ἐπίσκοπος ὄβριμοπάτρη
Παλλὰς Ἀθηναίη χειῖρας ὑπερθεν ἔχει·

5 αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίησιν
ἄστοι βούλονται χρήμασι πειθόμενοι,
δήμου θ' ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἐτοῖμον

ὕβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν
οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον οὐδὲ παρούσας
εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίᾳ. 10

.....
πλουτοῦσιν δ' ἀδίκουσ' ἔργμασι πειθόμενοι.
.....

οὔθ' ἱερῶν κτεάνων οὔτε τι δημοσίων
φειδόμενοι κλέπτουσιν ἐφ' ἀρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ θέμεθλα Δίκης,
ἢ σιγῶσα σύνοιδε τὰ γιγνόμενα πρὸ τ' ἐόντα, 15
τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ἀποτερισμένη.

τοῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἔλκος ἄφυκτον·
ἐς δὲ κακὴν ταχέως ἤλυθε δουλοσύνην,
ἢ στάσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ' εὐδοντ' ἐπεγείρει,
ὅς πολλῶν ἐρατὴν ὤλεσεν ἡλικίην· 20
ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστῳ
τρύχεται ἐν συνόδοις τοῖσ' ἀδικοῦσι φίλαις.

ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακά· τῶν δὲ πενιχρῶν
ἰκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐς ἄλλοδαπὴν
πραθέντες δεσμοῖσί τ' ἀεικελίοισι δεθέντες, 25
καὶ κακὰ δουλοσύνης στυγρὰ φέρουσι βία.
οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἐκάστω,
αὐλίοι δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἔρκος ὑπέρθορον, εὔρε δὲ πάντως,
εἰ καὶ τις φεύγων ἐν μυχῶ ἦ θαλάμου. 30

ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κλεῦει,
ὥς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομίη παρέχει,
εὐνομίη δ' εὐκοσμα καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει
καὶ θ' ἅμα τοῖσ' ἀδίκουσ' ἀμφιτίθησι πέδας·

- 35 τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ,
αὐαίνει ἄτης ἄνθεα φυόμενα,
εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς ὑπερήφανά τ' ἔργα
πραῦνει, παύει δ' ἔργα διχαστασίης,
παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
40 πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πινυτά.

11 (3). ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

- Μνημοσύνης καὶ Ζηνός Ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέκνα,
Μοῦσαι Πιερίδες, κλυτέ μοι εὐχομένῃ·
ὄλβον μοι πρὸς θεῶν μακάρων δότε καὶ πρὸς ἀπάντων
ἀνθρώπων αἰεὶ δόξαν ἔχειν ἀγαθῆν·
5 εἶναι δὲ γλυκὺν ὧδε φίλοισ', ἐχθροῖσι δὲ πικρόν,
τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.
χρήματα δ' ἱμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι
οὐκ ἐθέλω· πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.
πλοῦτον δ' ὄν μὲν δῶσι θεοί, παραγίγνεται ἀνδρὶ
10 ἔμπεδος ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφῆν·
ὄν δ' ἄνδρες μετίωσιν ὑφ' ὕβριος, οὐ κατὰ κόσμον
ἔρχεται, ἀλλ' ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενος
οὐκ ἐθέλων ἔπεται, ταχέως δ' ἀναμίσγεται ἄτῃ·
ἀρχὴ δ' ἐξ ὀλίγου γίγνεται ὥστε πυρός,
15 φλαύρη μὲν τὸ πρῶτον, ἀνηρῆ δὲ τελευτᾷ.
οὐ γὰρ δὴν θνητοῖσ' ὕβριος ἔργα πέλει·
ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος, ἐξαπίνης δὲ
ὥστ' ἄνεμος νεφέλας αἴψα διεσκέδασεν

ἤρινός, ὃς πόντου πολυκύμονος ἀτρυγέτοιο
 πυθμένα κινήσας, γῆν κατά πυροφόρον 20
 δηώσας καλὰ ἔργα, θεῶν ἕδος αἰτῶν ἰκάνει
 οὐρανόν, αἰθρίην δ' αὖτις ἔθηκεν ἰδεῖν·
 λάμπει δ' ἡελίοιο μένος κατὰ πύονα γαῖαν
 καλόν, ἀτὰρ νεφέων οὐδὲν ἔτ' ἐστὶν ἰδεῖν·
 τοιαύτη Ζηγὸς πέλεται τίσις, οὐδ' ἐφ' ἐκάστω, 25
 ὥσπερ θνητὸς ἀνὴρ, γίγνεται ὀξύχολος·
 αἰεὶ δ' οὐ ἐλέγηθε διαμπερές, ὅστις ἀλιτρὸν
 θυμὸν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη·
 ἀλλ' ὁ μὲν αὐτίκ' ἔτεισεν, ὁ δ' ὕστερον· οἳ δὲ φύγωσιν
 αὐτοὶ μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιούσα κίχη, 30
 ἤλυθε πάντως αὖτις· ἀνάιτιοι ἔργα τίνουσιν,
 ἧ παῖδες τούτων ἢ γένος ἐξοπίσω.

Ξ Ε Ν Ο Φ Δ Ν Η Ξ

12. ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Νῦν γὰρ δὴ ζάπεδον καθαρὸν καὶ χεῖρες ἀπάντων
 καὶ κύλικες· πλεκτούς δ' ἀμφιτιθεῖ στεφάνους

ἄλλος· ὁ δ' εὐῶδες μύρον ἐν φιάλῃ παρατείνει
 κρητῆρ δ' ἔστηκεν μεστός εὐφροσύνης
 5 ἄλλος δ' οἶνος ἐτοιῆμος, ὃς οὐ ποτε φησὶ προδώσειν,
 μείλιχος ἐν κεράμοισ', ἀνθεος ὀσδόμενος·
 ἐν δὲ μέσοισ' ἀγνήν ὀδμὴν λιβανωτὸς ἴησιν·
 ψυχρὸν δ' ἔστιν ὕδωρ καὶ γλυκὺ καὶ καθαρὸν·
 10 πᾶρκεινται δ' ἄρτοι ξανθοὶ γεραρῆ τε τράπεζα
 τυροῦ καὶ μέλιτος πίονος ἀχθομένη·
 βωμὸς δ' ἀνθεσιν ἂν τὸ μέσον πάντῃ πεπύκασται,
 μολπῆ δ' ἀμφὶς ἔχει δώματα καὶ θαλίη.
 χρῆ δὴ πρῶτον μὲν θεὸν ὑμνεῖν εὐφρονας ἀνδρας
 εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις·
 15 σπείσαντας δὲ καὶ εὐξαμένους τὰ δίκαια δύνασθαι
 πρήσσειν — ταῦτα γὰρ ὧν ἔστι προχειρότερον —
 οὐχ ὕβρις πίνειν ὀπόσον κεν ἔχων ἀφίκοιο
 οἴκαδ' ἄνευ προπόλου, μὴ πάνυ γηραλέος·
 ἀνδρῶν δ' αἰνεῖν τοῦτον, ὃς ἐσθλά πίων ἀναφαίνει,
 20 ὥς οἱ μνημοσύνη καὶ πόνος ἀμφ' ἀρετῆς·
 οὔτι μάχας διέπειν Τιτῆνων οὐδὲ Γιγάντων,
 οὐδ' αὖ Κενταύρων, πλάσματα τῶν προτέρων,
 ἢ στάσιος σφεδανάς· τοῖσ' οὐδὲν χρηστὸν ἔνεστιν·
 θεῶν δὲ προμηθεῖην αἰὲν ἔχειν ἀγαθόν.

Θ Ε Ο Γ Ν Ι Ξ

13. (1). ΕΙΣ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο
λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ' ἀποπαυόμενος,
ἀλλ' αἰεὶ πρῶτον σέ καὶ ὕστατον ἔν τε μέσοισιν
αἰέσω· σὺ δέ μοι κλύθι καὶ ἐσθλά δίδου.

Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μὲν σε θεὰ τέκε πότνια Λητώ,
φοίνικος βραδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη,
ἀθανάτων κάλλιστον, ἐπὶ τροχοειδέϊ λίμνῃ,
πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίῃ
ὄδμῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη,
γήθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἄλλος πολιῆς.

5

10

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

I

14 (2). ΟΥΔΕΝ ΦΙΛΤΕΡΟΝ ΠΑΤΡΗΣ

Ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ ἐς Σικελὴν ποτε γαῖαν,
ἦλθον δ' Εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον
Σπάρτην τ' Εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστν

- καὶ μ' ἐφίλευν προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον·
5 ἀλλ' οὔτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἤλθεν ἐκείνων.
οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.

II

15 (3). ΗΝ ΔΕ ΚΑΚΟΙΣΙΝ ΣΥΜΜΙΣΓΗΣ...

- Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι· κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
ἀνδράσιν, ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχει·
ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἅπ' ἐσθλά μαθήσεται· ἦν δὲ κακοῖσιν
συμμίσγῃς, ἀπολείς καὶ τὸν ἐόντα νόον.
5 τοὶ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγονάσιν,
ἀλλ' ἄνδρεςσι κακοῖς συνθέμενοι φιλήν
ἔργα τε δεῖλ' ἔμαθον καὶ ἔπη δύσφημα καὶ ὕβριν,
ἐλπόμενοι κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.

III

16 (4). Ο ΔΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΦΙΛΟΣ

- Εἴ τις ἐπαινῆσῃ σε τόσον χρόνον, ὅσσον ὀρώης,
νοσφισθεὶς δ' ἄλλῃ γλῶσσαν ἰῆσι κακῆν,
τοιούτος τοι ἑταῖρος ἀνὴρ φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλός,
ὅς κ' εἶπῃ γλώσση λώια, φρονῆ δ' ἔτερα.
5 ἀλλ' εἶῃ τοιούτος ἐμοὶ φίλος, ὅς τὸν ἑταῖρον
γινώσκων ὀργῆν καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
ἀντὶ κασιγνήτου· σὺ δέ μοι, φίλε, ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
φράζεο, καὶ ποτέ μευ μνήσεται ἐξοπίσω.

IV

17 (5). ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ

- Μὴ μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλας,
εἴ με φιλεῖς καὶ σοι πιστὸς ἔνεστι νόος,

ἀλλὰ φίλει καθαρὸν θέμενος νόον, ἢ μ' ἀποπειπῶν
ἔχθαιρ', ἀμφαδίην νεϊκος ἀειράμενος.
ὅς δὲ μιῇ γλώσση δίχ' ἔχει νόον, οὔτος ἑταῖρος 5
δειλός, Κύρν', ἐχθρὸς βέλτερος ἢ φίλος ὢν.

V

18 (6). ΣΠΑΝΙΟΣ Ο ΠΙΣΤΟΣ ΦΙΛΟΣ

Παύρους δ' εὐρήσεις, Πολυπαῖδη, ἄνδρας ἑταίρους
πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πρήγμασι γιγνομένους,
οἵτινες ἂν τολμῶεν, ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντες,
ἴσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.
τόσσους δ' οὐ χ' εὔροις διζήμενος οὐδ' ἐπὶ πάντας 5
ἄνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι,
οἷσιν ἐπὶ γλώσση τε καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
αἰδώς, οὐδ' αἰσχροὺς χρῆμ' ἐπὶ κέρδος ἄγει.

VI

19 (7). Η ΠΕΝΙΑ

Μήποτέ τοι πενήνη θυμοφθόρον ἀνδρὶ χολωθεῖς
μηδ' ἀχρημοσύνην οὖλομένην πρόφερε·
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε μηδὲν ἔχειν.

VII

20 (8). Η ΕΛΠΙΣ

Ἐλπίς ἐν ἀνθρώποις μούνη θεὸς ἐσθλή ἔνεστιν,
ἄλλοι δ' Οὐλύμπόνδ' ἐκπρολιπόντες ἔβαν.
ᾤχετο μὲν Πίστις, μεγάλη θεός, ᾤχετο δ' ἀνδρῶν

Σωφροσύνη· Χάριτες τ', ὦ φίλε, γῆν ἔλιπον.
 5 εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
 οὐκέτι γιγνώσκουσ', οὐδὲ μὲν εὐνομίας.
 ἀλλ' ὄφρα τις ζῶει καὶ ὄρα φάος ἡελίοιο,
 εὐσεβέων περὶ θεοῦς Ἑλπίδα προσμενέτω,
 εὐχόμενος δὲ θεοῖσι καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων
 10 Ἑλπίδι τε πρώτῃ καὶ πυμάτῃ θυέτω.

Ξ Ι Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
 (Ο Κ Ε Ι Ο Σ)

21. ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΝΕΟΝ

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι μένει χρῆμ' ἔμπεδον αἰεὶ·
 ἐν δέ, τὸ κάλλιστον, Χῖος ἔειπεν ἀνὴρ·
 «οἷη περ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν».
 παῦροι μὲν θνητῶν οὐασι δεξάμενοι
 5 στέρνοις' ἐγκατέθεντο· πάρεστι γὰρ ἐλπίς ἐκάστῳ
 ἀνδρῶν, ἧ τε νέων στήθεσιν ἐμφύεται.
 θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχη πολυηράτου ἤβης,
 κοῦφον ἔχων θυμὸν πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ.

οὔτε γὰρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασέμεν οὐδὲ θανεῖσθαι,
οὔθ', ὑγιῆς ὅταν ᾗ, φροντίδ' ἔχει καμάτου.

10

νήπιοι, οἷς ταύτη κεῖται νόος, οὐδὲ ἴσασιν
ὡς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότου ὀλίγος
θνητοῖς· ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
ψυχῇ τῶν ἀγαθῶν τλῆθι χαριζόμενος.

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ

22 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΥΣ
ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶν
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

23 (2). ΕΙΣ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΣ

Μυριάσιν ποτὲ τῆδε τριακοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.

24 (3). ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

25 (4). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΜΕΤΑ ΛΕΩΝΙΔΟΥ

Εὐκλέας αἶα κέκευθε, Λεωνίδα, οἷ μετὰ σεῖο
τῆδ' ἔθανον, Σπάρτης εὐρυχόρου βασιλεῦ,
πλείστων δὴ τόξων τε καὶ ὠκυπόδων σθένος ἵππων
Μηδείων τ' ἀνδρῶν δεξάμενοι πολέμφ.

26 (5). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Ἦ ξεῖν', εὐδρόν ποτ' ἐνάτομεν ἄστῃ Κορίνθου,
νῦν δ' ἄμ' Αἴαντος νᾶσος ἔχει Σαλαμῖς·
ἐνθάδε Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἐλόντες
καὶ Μήδους ἱεράν Ἑλλάδα ρυσάμεθα.

27 (6). ΕΙΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

Ἄσβεστον κλέος οἶδε φίλῃ περὶ πατρίδι θέντες
κυάνεον θανάτου ἀμφεβάλλοντο νέφος·
οὐδὲ τεθναῖσι θανόντες, ἐπεὶ σφ' ἀρετὴ καθύπερθεν
κυδαίνουσ' ἀνάγει δώματος ἔξ Ἀίδεω.

28 (7). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΗΔΙΚΩΝ
ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

Εἰ τὸ καλῶς ὀνήσκειν ἀρετῆς μέρος ἐστὶ μέγιστον,

ἡμῖν ἐκ πάντων τοῦτ' ἀπέμεινε τύχη·
Ἑλλάδι γὰρ σπεύδοντες ἐλευθερίην περιθεῖναι
κείμεθ' ἀγηράντῳ χρώμενοι εὐλογίῃ.

29 (8). ΣΚΩΠΤΙΚΟΝ
ΕΙΣ ΤΙΜΟΚΡΕΟΝΤΑ ΡΟΔΙΟΝ

Πολλὰ φαγῶν καὶ πολλὰ πιῶν καὶ πολλὰ κάκ' εἰπῶν
ἀνθρώπους κεῖμαι Τιμοκρέων Ῥόδιος.

30 (9). ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Σῶσος καὶ Σωσῶ, Σῶτερ, σοὶ τόνδ' ἀνέθηκαν,
Σῶσος μὲν σωθεῖς, Σωσῶ δ' ὅτι Σῶσος ἐσώθη.

Π Λ Α Τ Ω Ν

31 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΑΚΡΑΝ
ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΑΠΑΧΘΕΝΤΑΣ
ΕΡΕΤΡΕΙΙΣ

Εὐβοίης γένος ἐσμεν Ἐρετρικόν, ἄγχι δὲ Σούσων
κείμεθα, φεῦ, γαίης ὅσσον ἀφ' ἡμετέρης!

32 (2). ΕΙΣ ΦΙΛΟΝ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΔΙΦΗΝ
ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

Ἄστυρ πρὶν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν Ἐῶος,
νῦν δὲ θανῶν λάμπεις Ἐσπερος ἐν φθιμένοις.

33 (3). ΕΙΣ ΣΑΠΦΩ

Ἐννέα τὰς Μούσας φασὶν τινες ὡς ὀλιγώρως!
ἦνιδε καὶ Σαπφῶ Λεσβόθεν ἡ δεκάτη.

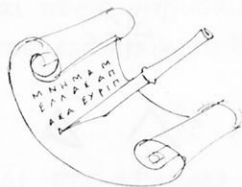

34 (4). ΕΙΣ ΑΠΟΛΕΣΑΝΤΑ ΧΡΥΣΟΝ
ΚΑΙ ΕΥΡΟΝΤΑ ΒΡΟΧΟΝ

Χρυσὸν ἀνὴρ εὐρών, ἔλιπε βρόχον· αὐτὰρ ὁ χρυσὸν
ὄν λίπεν οὐχ' εὐρών, ἤφεν ὄν εὔρε βρόχον.

Θ ο γ κ γ Δ Ι Δ Η Ξ

35. ΕΙΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΝ

Μνήμα μὲν Ἑλλάς ἅπασ' Εὐριπίδου, ὅστέα δ' ἴσχει
γῆ Μακεδῶν· τῇ γὰρ δέξατο τέρμα βίου.

πατρὶς δ' Ἑλλάδος Ἑλλάς, Ἀθηναί· πλεῖστα δὲ μούσαις
τέρψας, ἐκ πολλῶν καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει.

Α Ν Δ Κ Ρ Ε Ω Ν

36. Η ΜΥΚΩΜΕΝΗ ΒΟΥΣ

Βουκόλε, τὰν ἀγέλαν πόρρω νέμε, μὴ τὸ Μύρωνος
βοίδιον ὡς ἔμπνουν βουσί συνεξελάσης.

Φ | Λ | Π Π Ο Ξ

37. ΕΙΣ ΦΕΙΔΙΑΝ ΠΟΙΗΣΑΝΤΑ
ΤΟΝ ΟΛΥΜΠΙΟΝ ΔΙΑ

Ἦ θεὸς ἦλθ' ἐπὶ γῆν ἐξ οὐρανοῦ εἰκόνα δείξων,
Φειδία, ἧ σὺ γ' ἔβης τὸν θεὸν ὀψόμενος.

Π Δ Λ Λ Δ Δ Δ Ξ

38. ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΠΡΟΣ ΥΠΟΜΟΝΗΝ

Εἰ τὸ φέρον σε φέρει, φέρε καὶ φέρου· εἰ δ' ἀγανακτεῖς,
καὶ σ' αὐτὸν λυπεῖς καὶ τὸ φέρον σὲ φέρει.

Δ Δ Ε Σ Π Ο Τ Δ

39. ΕΙΣ ΝΕΑΡΑΝ ΠΑΡΘΕΝΟΝ

Παρθένος οὔσα τέθηκα Λεοντῶ ὡς νέον ἄνθος
ῶρης παντοχλοῦς πρωτοφανῆς καλύκων·
καὶ μέλλουσα γάμῳ δεκαπενταετῆς μείγνυσθαι
ἐν φθιμένοις κεῖμαι ὕπνον ἔχουσα μακρόν.

40. ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΚΡΟΒΙΟΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΝ
ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΝ

Εἴκοσι Καλλικράτεια καὶ ἑνέα τέκνα τεκοῦσα
οὐδ' ἑνὸς οὐδὲ μιῆς ἑδρακόμην θάνατον,
ἀλλ' ἑκατὸν καὶ πέντε διηγυσάμην ἑνιαυτούς,
σχίπωνι τρομερὰν οὐκ ἐπιθεῖσα χέρα.

41. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΝΙΟΒΗΣ
ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΙΗΘΕΝ

Ἐκ ζωῆς με θεοὶ τεῦξαν λίθον· ἐκ δὲ λίθοιο
ζωὴν Πραξιτέλης ἔμπαλιν ἠργάσατο.

42. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΣΑΤΥΡΟΥ
ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΙΗΘΕΝ

Ἦ Σάτυρος τὸν χαλκὸν ὑπέδραμεν ἢ διὰ τέχνης
χαλκὸς ἀναγκασθεὶς ἀμφεχύθη Σατύρῳ.

43. ΕΠΙ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Εἶπερ ἴσην γνώμη βώμην, Δημόσθενες, εἶχες,
οὐ ποτ' ἂν Ἑλλήνων ἤρξεν Ἄρης Μακεδῶν.

ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΟΥΡΑΝΟΣ ΚΑΙ ΓΗΣ
ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΒΥΣΣΟΥ
ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΤΑΡΧΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΙΑΣ
ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ
ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΤΑΡΧΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΑΣ

ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Β'

Ι Α Μ Β Ι Κ Η Π Ο Ι Η Ξ Ι Ξ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

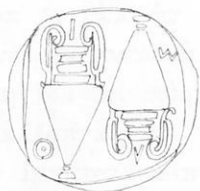
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗΣ

Δ Ρ Χ Ι Λ Ο Χ Ο Σ

Α'. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

44 (1). ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ

...ἤδε δ' ὥστ' ὄνου βράχις
ἔστηκεν ὕλης ἀγρίης ἐπιστεφής·
οὐ γάρ τι καλὸς χῶρος οὐδ' ἐφίμερος
οὐδ' ἐρατός, οἶος ἀμφὶ Σίριος βράς.

45 (2). ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΔΙΑ ΤΑ ΕΓΚΟΣΜΙΑ

Οὐ μοι τὰ Γύγεω τοῦ πολυχρύσου μέλει,
οὐδ' εἶλέ πῶ με ζῆλος, οὐδ' ἀγαίομαι
θεῶν ἔργα, μεγάλης δ' οὐκ ἐρέω τυραννίδος·
ἀπόπροθεν γάρ ἐστιν ὀφθαλμῶν ἐμῶν.

Β'. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΪΚΑ

46 (3). Η ΜΕΓΑΛΛΑΥΧΙΑ

Οὐ φιλέω μέγαν στρατηγὸν οὐδὲ διαπεπλιγμένον
οὐδὲ βοστρύχοισι γαῦρον οὐδ' ὑπεξυρημένον,
ἀλλὰ μοι σμικρὸς τις εἶη καὶ περὶ κνήμας ἰδεῖν
ροϊκός, ἀσφαλῆως βεβηκῶς ποσσὶ, καρδίης πλέως.

47 (4). ΕΚ ΘΕΩΝ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

Τοῖς θεοῖς τίθει τὰ πάντα· πολλάκις μὲν ἐκ κακῶν
 ἄνδρας ὀρθοῦσιν μελαίνῃ κειμένους ἐπὶ χθονί,
 πολλάκις δ' ἀνατρέπουσι καὶ μάλ' εὖ βεβηκότας
 ὑπτίους κλίνουσ'· ἔπειτα πολλὰ γίγνεται κακὰ
 5 καὶ βίου χρέμη πλανᾶται καὶ νόου παρήγορος.

48 (5). ΘΑΡΡΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ

Θυμέ, θύμ', ἀμηχάνοισι κήδεσιν κυκώμενε,
 ἀνάδου, δυσμενῶν δ' ἀλέξει προσβάλων ἐναντίον
 στέρνον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθεῖς
 ἀσφαλέως· καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην ἀγάλλεο,
 5 μήτε νικηθεὶς ἐν οἴκῳ καταπεσῶν ὀδύρεο,
 ἀλλὰ χαρτοῖσιν τε χαῖρε καὶ κακοῖσιν ἀσχάλα
 μὴ λίην· γίνωσκε δ' οἷος ῥυσμός ἀνθρώπους ἔχει.

49 (6). ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΠΙΘΑΝΑ

Χρημάτων ἄελπτον οὐδὲν ἐστὶν οὐδ' ἀπώμοτον,
 οὐδὲ θαυμάσιον, ἐπειδὴ Ζεὺς πατὴρ Ὀλυμπίων
 ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτ' ἀποκρύψας φάος
 ἡλίου λάμποντος· λυγρὸν δ' ἤλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δέος.
 5 ἐκ δὲ τοῦ καὶ πιστὰ πάντα κάπτελπτα γίγνεται
 ἀνδράσιν· μηδεὶς ἔθ' ὑμέων εἰσορῶν θαυμαζέτω,
 μηδ' ὅταν δελφῖσι θῆρες ἀνταμείψωνται νομὸν
 ἐνάλιον καὶ σφιν θαλάσσης ἠχέεντα κύματα
 φίλτερον ἠπείρου γένηται, τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος.

Ξ Ο Λ Ω Ν

Α'. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

50 (1). Ο ΣΚΟΠΟΣ
ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΟΥ

Ἐγὼ δέ, τῶν μὲν οὖνεκα ξυνήγαγον
 δῆμον, τί τούτων πρὶν τυχεῖν ἐπαυσάμην;
 συμμαρτυροῖη ταῦτ' ἂν ἐν δίκῃ χρόνου
 μήτηρ μεγίστη δαιμόνων Ὀλυμπίων
 ἄριστα, Γῆ μέλαινα, τῆς ἐγὼ ποτε
 ὄρους ἀνεῖλον πολλαχῆ πεπηγότας·
 πρόσθεν δὲ δουλεύουσα νῦν ἐλευθέρα·
 πολλοὺς δ' Ἀθήνας πατρίδ' εἰς θεόκτιτον
 ἀνήγαγον πραθέντας, ἄλλον ἐκδίκως,
 ἄλλον δικαίως, τοὺς δ' ἀναγκαίης ὕπο
 χρειοῦς φυγόντας, γλῶσσαν οὐκέτ' Ἀττικὴν
 ἰέντας, ὡς ἂν πολλαχῆ πλανωμένους.
 τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοῦ δουλίην ἀεικέα
 ἔχοντας, ἦθη δεσποτῶν τρομευμένους,
 ἐλευθέρους ἔθηκα. ταῦτα μὲν κράτει
 νόμου, βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας,
 ἔρεξα καὶ διῆλθον, ὡς ὑπεσχόμην.
 θεσμοὺς δ' ὁμοίως τῷ κακῷ τε κάγαθῷ,

5

10

15

20 εὐθειῶν εἰς ἕκαστον ἀρμόσας δίκην,
ἔγραψα. κέντρον δ' ἄλλος ὡς ἐγὼ λαβὼν,
κακοφραδῆς τε καὶ φιλοκτῆμων ἀνὴρ,
οὐκ ἂν κατέσχε δῆμον· εἰ γὰρ ἤθελον
ἅ τοῖς ἐναντίοισιν ἦνδανεν τότε,
25 αὖθις δ' ἅ τοῖσιν οὐτεροι φρασαίατο,
πολλῶν ἂν ἀνδρῶν ἤδ' ἐχηρώθη πόλις.
τῶν οὐνεκ' ἀλκὴν πάντοθεν ποιεύμενος
ὡς ἐν κυσὶν πολλῆσιν ἐστράφην λύκος.

Β'. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΪΚΑ

51 (2). ΑΦΙΛΟΚΕΡΔΕΙΑ

(Κερδοσκοπός)

«Οὐκ ἔφυ Σόλων βαθύφρων οὐδὲ βουλήεις ἀνὴρ·
ἔσθλα γὰρ θεοῦ διδόντος αὐτὸς οὐκ ἐδέξατο·
περιβαλὼν δ' ἄγραν, ἀγασθεῖς οὐκ ἐπέσπασε μέγα
δίκτυον, θυμοῦ θ' ἀμαρτῆ καὶ φρενῶν ἀποσφαλείς·
5 ἤθελον γὰρ κεν κρατήσας, πλοῦτον ἄφθονον λαβὼν
καὶ τυραννεύσας Ἀθηνῶν μοῦνον ἡμέραν μίαν,
ἀσκός ὕστερον δεδάρθαι κάπιτετριῖφθαι γένος».
(Σόλων) ... Εἰ δὲ γῆς ἐφεισάμην
πατρίδος, τυραννίδος δὲ καὶ βίης ἀμειλίχου
10 οὐ καθηψάμην μιάνας καὶ καταισχύνας κλέος,
οὐδὲν αἰδεῦμαι· πλέον γὰρ ὦδε νικήσειν δοκέω
πάντας ἀνθρώπους...

Ξ Η Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
 (Δ Μ Ο Ρ Γ Ι Ν Ο Ξ)

52 (1). ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ

Ἦ παῖ, τέλος μὲν Ζεὺς ἔχει βαρύκυτος
 πάντων, ὅσ' ἔστι, καὶ τίθησ' ὅκη θέλει·
 νοῦς δ' οὐκ ἐπ' ἀνθρώποισιν· ἀλλ' ἐπήμεροι
 ἅ δὴ βοτὰ ζώουσιν, οὐδὲν εἰδότες,
 ὅπως ἕκαστον ἐκτελευτήσει θεός.

5

ἐλπίς δὲ πάντας κάπιπειθείη τρέφει
 ἄπρηκτον ὀρμαίνοντας· οἳ μὲν ἡμέρην
 μένουσιν ἐλθεῖν, οἳ δ' ἐτέων περιτροπᾶς·
 νέωτα δ' οὐδεὶς ὅστις οὐ δοκεῖ βροτῶν
 πλούτῳ τε καγαθοῖσιν ἕξεσθαι φλύων.

10

φθάνει δὲ τὸν μὲν γῆρας ἄζηλον λαβόν,
 πρὶν τέρμ' ἔκηται· τοὺς δὲ δύστηνοι νόσοι
 φθείρουσι θνητῶν· τοὺς δ' Ἄρει δεδμημένους
 πέμπει μελαίνης Ἀΐδης ὑπὸ χθονός·
 οἳ δ' ἐν θαλάσῃ λαίλαπι κλονεῦμενοι
 καὶ κύμασιν πολλοῖσι πορφυρέης ἄλός
 θνήσκουσιν, εὖτ' ἂν ἠδὺ νώσωνται ζῶειν·
 οἳ δ' ἀγχόνην ἄψαντο δυστήνῳ μόρῳ

15

καυτάγρετοι λείπουσιν ἡλίου φάος.

20

Οὕτω κακῶν ἀπ' οὐδέν· ἀλλὰ μυρία
βροτοῖσι κῆρες κἀνεπίφραστοι δύαι
καὶ πῆματ' ἐστίν· εἰ δ' ἐμοὶ πιθοίατο,
οὐκ ἂν κακῶν ἐρῶμεν οὐδ' π' ἄλγεσιν
κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν αἰκίζοίμεθα.

53 (2). ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Χωρὶς γυναικὸς θεὸς ἐποίησεν νόον
τὰ πρῶτα· τὴν μὲν ἐξ ὑὸς τανύτριχος,
τῇ πάντ' ἂν οἶκον βορβόρω πεφυρμένα
ἄκοσμη κεῖται καὶ κυλινδεῖται χαμαί·
5 αὐτὴ δ' ἄλουτος ἀπλύτοις τ' ἐν εἵμασιν
ἐν κοπρίῃσιν ἡμένη πιαίνεται.

τὴν δ' ἐξ ἀλιτρῆς θεὸς ἔθηκ' ἀλώπεκος
γυναῖκα, πάντων ἴδριν· οὐδέ μιν κακῶν
λέληθεν οὐδέν, οὐδὲ τῶν ἀμεινόνων.
10 τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶπε πολλάκις κακόν,
τὸ δ' ἐσθλόν· ὀργὴν δ' ἄλλοτ' ἄλλοίην ἔχει.

τὴν δ' ἐκ θαλάσσης, ἣ δὴ ἐν φρεσὶν νοεῖ.
τὴν μὲν γελᾷ τε καὶ γέγηθεν ἡμέρην·
ἐπαινέσει μιν ξεῖνος ἐν δόμοισ' ἰδῶν·
15 « Οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆσδε λωίων γυνή
ἐν πᾶσιν ἀνθρώποισιν οὐδὲ καλλίων ».
τὴν δ' οὐκ ἀνεκτὸς οὔτ' ἐν ὀφθαλμοῖσ' ἰδεῖν
οὔτ' ἄσσον ἐλθεῖν, ἀλλὰ μαίνεται τότε
ἀπλητον, ὥσπερ ἀμφὶ τέκνοισιν κύων.

ἀμείλιχος δὲ πᾶσι κάποθυμῆ
 ἐχθροῖσιν ἴσα καὶ φίλοισι γίγνεται·
 ὥσπερ θάλασσα πολλάκις μὲν ἀτρεμῆς
 ἔστηκ', ἀπήμων, χάρμα ναύτησιν μέγα,
 θέρεος ἐν ὥρῃ, πολλάκις δὲ μαίνεται
 βαρυκτύποισι κύμασιν φορευμένη·
 ταύτη μάλιστ' ἔοικε τοιαύτη γυνή.

25

τὴν δ' ἵππος ἀβρῆ χαιτέεσσ' ἐγείνατο
 ἢ δούλι' ἔργα καὶ δύην περιτρέπει·
 κοῦτ' ἂν μύλης ψάσειεν, οὔτε κόσκινον
 ἄρειεν, οὔτε κόπρον ἐξ οἴκου βάλοι...
 λοῦται δὲ πάσης ἡμέρας ἄπο ρύπον
 δῖς, ἄλλοτε τρίς, καὶ μύροισ' ἀλείφεται·
 ἀεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην φορεῖ
 βαθεῖαν, ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην.
 καλὸν μὲν ὦν θέημα τοιαύτη γυνή
 ἄλλοισι, τῶ δ' ἔχοντι γίγνεται κακόν,
 ἦν μή τις ἢ τύραννος ἢ σκηπτοῦχος ἦ,
 ὅστις τοιοῦτοις θυμὸν ἀγλαΐζεται.

30

35

τὴν δ' ἐκ μελίσσης· τὴν τις εὐτυχεῖ λαβὼν·
 κείνη γὰρ οἷη μῶμος οὐ προσιζάνει,
 θάλλει δ' ἀπ' αὐτῆς κάπαέζεται βίος·
 φίλη δὲ σὺν φιλεῦντι γηράσκει πόσι,
 τεκοῦσα καλὸν κούνομάκλυτον γένος·
 κάριπρεπτῆς μὲν ἐν γυναιξὶ γίγνεται
 πάσῃσι, θεῖη δ' ἀμφιδέδρομεν χάρις.

40

45

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

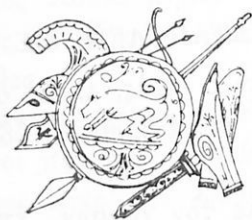
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Γ'

ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Δ Λ Κ Δ Ι Ο Σ

54 (1). Η ΛΙΘΟΥΣΑ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ

Μαρμαίρει δὲ μέγας δόμος χάλκῳ· παῖσα δ' Ἄρη κεκόσμηται στέγα
 λάμπραισιν κυνίαισι, κατ' τῶν λεῦκοι κατύπερθεν ἵππιοι λόφοι
 νεύοισιν, κεφάλαισιν ἄνδρων ἀγάλματα· χάλκισι δὲ πασσάλοις
 κρύπτοισιν περικείμεναι λάμπραι κνάμιδες, ἄρκος ἰσχύρω βέλεως,
 θώρακές τε νέω λίνω κοίλαι τε κατ' ἄσπιδες βεβλήμεναι·⁵
 πᾶρ δὲ Χαλιίδικαι σπάθαι, πᾶρ δὲ ζώματα πόλλα καὶ κυπάσσιδες.
 τῶν οὐκ ἔστι λάσθεσθ', ἐπειδὴ πρῶτιστ' ὑπὸ Γέργον ἔσταμεν τότε.

55 (2). Η ΠΟΛΙΣ ΕΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Ἄσυνέτημι τῶν ἀνέμων στάσιν
 τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται,
 τὸ δ' ἔνθεν ἄμμες δ' ὄν τὸ μέσσον
 ναὶ φορήμεθα σὺν μελαίνα,
 χείμωνι μοχθεῦντες μεγάλῳ μάλα·
 πᾶρ μὲν γὰρ ἄντλος ἰστοπέδαυ ἔχει,
 λαῖφος δὲ πᾶν ζάδηλον ἤδη
 καὶ λάκιδες μεγάλαι κατ' αὐτο·
 χόλαισι δ' ἄγκυλαι. . .

Νῦν χρῆ μεθύσθην καί τινα πρὸς βίαν
πώνην, ἐπειδὴ κάτθανε Μύρσιλος.

57 (4). ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΟΣ

Ἵγει μὲν ὁ Ζεὺς, ἐκ δ' ὀράνω μέγας
χείμων, πεπάγαισιν δ' ὑδάτων ῥόαι.
.....

κάββαλλε τὸν χεῖμων', ἐπὶ μὲν τίθεισι
πῦρ, ἐν δὲ κέρναισι οἶνον ἀφειδέως
μέλιχρον, αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσῃ
μάλθακον ἀμφιβαλῶν γνόφαλλον.

5

58 (5). ΣΥΜΠΟΣΙΑΚΟΝ ἈΣΜΑ

Πίνωμεν· τί τὰ λύχν' ὀμμένομεν; δάκτυλος ἀμέρα.
καὶ δ' ἄερρε κυλίχλαισι μεγάλαισι, αἶτα, ποικίλαισι·
οἶνον γὰρ Σεμέλας καὶ Δίος υἱὸς λαθικαδέα
ἀνθρώποισιν ἔδωκ'. ἔγχυε κέρναισι ἓνα καὶ δύο
πλέαισι καὶ κεφάλαισι, ἃ δ' ἕτερα τὰν ἕτεραν κύλιξ
ᾠθήτω...

5

Σ Δ Π Φ Ω

59 (1). ΩΔΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ

Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' Ἀφρόδιτα,
παῖ Δίος, δολόπλοκε, λίσσομαί σε,

μὴ μ' ἄσαισι μηδ' ὀνίαισι δάμνα,
 πότνια, θῦμον·
 ἀλλὰ τυῖδ' ἔλθ', αἶ ποτα κάτέρωτα 5
 τᾶς ἔμας αὖδως αἰοῖσα πῆλυι
 ἔκλυες, πάτρος δὲ δόμον λίποισα
 χρύσιον ἤλθες
 ἄρμ' ὑπασδεύξαισα· κάλοι δὲ σ' ἄγον
 ὄκεες στρουῦθοι περὶ γᾶς μελαίνας 10
 πύκνα δίνεντες πτέρ' ἀπ' ὠράνω αἴθε-
 ρος διὰ μέσσω.
 αἶψα δ' ἐξίκοντο· τὺ δ', ὦ μάκαιρα,
 μειδιάσαισ' ἀθανάτω προσώπῳ
 ἦρε', ὅτι δηῦτε πέπονθα κῶττι 15
 δηῦτε κάλημι,
 κῶττι ἔμῳ μάλιστα θέλω γένεσθαι
 μαινόλα θύμῳ· «Τίνα δηῦτε Πείθω
 μαῖσ' ἄγην ἐς σὴν φιλότατα; τίς σ', ὦ 20
 Ψ'άπφ', ἀδικῆει;
 καὶ γὰρ αἶ φεύγει, ταχέως διώξει,
 αἶ δὲ δῶρα μὴ δέκετ', ἀλλὰ δώσει,
 αἶ δὲ μὴ φίλει, ταχέως φιλήσει
 κῶκ ἐθέλοισαν».
 ἔλθε μοι καὶ νῦν, χαλεπᾶν δὲ λῦσον 25
 ἐκ μεριμνᾶν, ὅσα δέ μοι τέλεσσαι
 θῦμος ἱμέρρει, τέλεσον· σὺ δ' αὐτὰ
 σύμμαχος ἔσσο.

60 (2). Η ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΗ ΦΙΛΗ

— — — ἄπυ Σαρδίων

— — — πόλλακι τυῖδε νῶν ἔχοισα

ὡς πεδεζώομεν, βεβῶως ἔχεν

σὲ θεᾶ ἰκέλαν Ἄρι-

5 γνωτα, σᾶ δὲ μάλιστ' ἔχαιρε μόλπα.

νῦν δὲ Λύδαισιν ἐμπρέπεται γυναι-

κεσσιν, ὡς ποτ' ἀελίω

δύντος ἅ βροδοδάκτυλος σελάννα

πάντα περρέχοισ' ἄστρα, φᾶος δ' ἐπί-

10 σχει θάλασσαν ἔπ' ἀλμύραν

ἴσως καὶ πολυανθέμοις ἀρούραις.

ἅ δ' ἔέρσα κάλα κέχυται, τεθά-

λαισι δὲ βρόδα κάπαλ' ἄν-

θρυσκα καὶ μελίλωτος ἀνθεμῶδης.

15 πόλλα δὲ ζαφοίταισ' ἀγάνας ἐπι-

μνάσθεις' Ἄτθιδος, ἡμέρω

λέπταν ποι φρένα, κῆρ δ' ἄσα βόρηται.

κῆθι δ' ἔλθην ἄμμ' ὄξυ βοᾶ· τὰ δ' οὐ

νῶν τάπυστα νύξ πολύως

20 γαρούει δι' ἄλος . . .

61 (3). ΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΜΟΥΣΩΝ

Κατθάνοισα δὲ κείσεται οὐδέ ποτα μναμοσύνα σέθεν
ἔσσετ' οὐδ' ἔρος εἰς ὕστερον· οὐ γὰρ πεδέχεις βρόδων

τῶν ἐκ Πιερίας· ἀλλ' ἀφάνης κῆν Ἄϊδα δόμοις
φοιτάσεις πεδ' ἀμαύρων νεκίων ἐκπεποταμένα.

62 (4). ΕΙΣ ΩΡΑΙΑΝ ΚΟΡΗΝ,
ΑΚΟΜΗ ΑΝΥΠΑΝΔΡΟΝ

Οἶον τὸ γλυκύμαλον ἐρεύθεται ἄκρῳ ἐπ' ὕδωρ,
ἄκρον ἐπ' ἀκροτάτῳ, λελάθοντο δὲ μαλοδρόπτης,
οὐ μὲν ἐκλελάθοντ', ἀλλ' οὐκ ἐδύναντ' ἐπίκεσθαι.

63 (5). «ΥΠΕΡΟΧΗ»

Ἄστερες μὲν ἀμφὶ κάλαν σελάνναν
ἄψ ἀπυκρύπτουσι φάεννον εἶδος,
ὅπποτα πλήθουσα μάλιστα λάμπη
γαῖν ἐπὶ παῖσαν
ἀργυρέα...

64 (6). ΡΕΜΒΗ

... ἀμφὶ δ' ὕδωρ
ἔψοθεν ψῦχρον κελάδει δι' ὕδων
μαλίνων, αἰθυσσομένων δὲ φύλλων
κῶμα καταρρεῖ.

ΕΠΙΘΑΛΛΑΜΙΑ
65 (7). ΓΑΜΒΡΟΣ

Ἵψοι δὴ τὸ μέλαθρον
— Ἵμήναον —
ἀέρρετε τέκτονες ἄνδρες·
— Ἵμήναον —
γάμβρος ἐσέρχεται ἴσσοσ Ἄρευι,
— Ἵμήναον —
ἄνδρος μεγάλω πόλυ μείζων.

66 (8). Ο ΘΥΡΩΡΟΣ

Θυρώρω πόδες ἐπτορόγυιοι,
τὰ δὲ σάμβαλα πεμπεβόηα,
πίσυγγοι δὲ δέκ' ἐξεπόνασαν.

Α Ν Α Κ Ρ Ε Ω Ν

67 (1). ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΙ
ΔΙΑ ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Ἄγε δὴ φέρ' ἡμίν, ὦ παῖ,
κελέβην, ὅκωσ ἄμυστιν
προπίω, τὰ μὲν δέκ' ἐγχείας

ὕδατος, τὰ πέντε δ' οἴνου
κυάθους, ὡς ἀνυβρίστως
ἀνά δηῦτε βασσαρήσω.

5

ἄγε δηῦτε μηκέθ' οὔτω
πατάγω τε κάλαθητῶ
Σκυθικὴν πόσιν παρ' οἴνω
μελετῶμεν, ἀλλὰ καλοῖς
ὑποπίνοντες ἐν ὕμνοις.

10

68 (2). ΣΤΕΝΑΓΜΟΙ ΓΗΡΑΤΟΣ

Πολιοὶ μὲν ἡμῖν ἤδη κρόταφοι κάρη τε λευκόν,
χαρίεσσα δ' οὐκέθ' ἤβη πάρα, γηραλέοι δ' ὀδόντες.
γλυκεροῦ δ' οὐκέτι πολλὸς βιότου χρόνος λείλειπται.
διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω θαμὰ Τάρταρον δεδοικῶς·
'Αἶδεω γάρ ἐστι δεινὸς μυχός, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
κάθοδος· καὶ γὰρ ἐτοῖμον καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

5

69 (3). ΓΕΡΟΝΤΙΚΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

Σφαίρη δηῦτε με πορφυρῆ
βάλλων χρυσοκόμης Ἔρωσ
νήνι ποικιλοσαμβάλῳ
συμπαίξειν προκαλεῖται·
ἦ δ', ἐστὶν γὰρ ἀπ' εὐκτίτου
Λέσβου, τὴν μὲν ἐμὴν κόμην,
λευκὴ γάρ, καταμέμφεται,
πρὸς δ' ἄλλην τινὰ χάσκει.

5

Επίσης, η παρούσα μελέτη
επιδείχνει ότι η εφαρμογή
των προτεινόμενων μέτρων

θα οδηγήσει σε σημαντική
βελτίωση της ποιότητας των
υπηρεσιών που παρέχονται
στα άτομα με αναπηρία,
επιτρέποντάς τους να
αυτοεξαρτηθούν και να
συμμετέχουν ενεργά στην
κοινωνία.

Επιπλέον, η μελέτη δείχνει

πώς η εφαρμογή των προτεινόμενων
μέτρων θα οδηγήσει σε σημαντική
βελτίωση της ποιότητας των
υπηρεσιών που παρέχονται
στα άτομα με αναπηρία,
επιτρέποντάς τους να
αυτοεξαρτηθούν και να
συμμετέχουν ενεργά στην
κοινωνία.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων
δείχνει ότι η εφαρμογή των
προτεινόμενων μέτρων
θα οδηγήσει σε σημαντική
βελτίωση της ποιότητας των
υπηρεσιών που παρέχονται
στα άτομα με αναπηρία,
επιτρέποντάς τους να
αυτοεξαρτηθούν και να
συμμετέχουν ενεργά στην
κοινωνία.

ΤΕΡΤΙΑΡΧΟΣ

ΠΡΟΚΑΤΑΡΑΧΗ

Άρθ. 1.

Ζαβ. κόντρα άρρα, κόντρα βήματα.
Ζαβ. και κόντρα κόντρα άρρα άρρα.

Άρθ. 2.

Ζαβ άρρα π κόντρα κόντρα και κόντρα άρρα
και κόντρα κόντρα, κόντρα κόντρα άρρα.

Άρθ. 3.

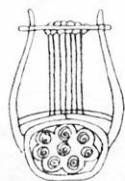
Ζαβ άρρα κόντρα κόντρα κόντρα κόντρα
κόντρα κόντρα κόντρα κόντρα κόντρα.

Δ'

ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Δ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ

70. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Ἀπ. 1.

Ζεῦ, πάντων ἀρχά, πάντων ἀγήτωρ,
Ζεῦ, σοὶ πέμπω ταύταν ὕμνων ἀρχάν.

Ἀπ. 2.

Ἐνθ' αἰχμά τε νέων θάλλει καὶ μῶσα λίγεια
καὶ δίκα εὐρυάγυια, καλῶν ἐπιτάρροθος ἔργων.

Ἀπ. 3.

Σοὶ δ' ἡμεῖς τετράγηρυν ἀποστέρξαντες αἰοιδὰν
ἐπτατόνῳ φόρμιγγι νέους κελαδήσομεν ὕμνους.

Δ Λ Κ Μ Α Ν

71 (1). ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΗΡΕΜΙΑ

Εὐδουσιν δ' ὄρεων κορυφαί τε καὶ φάραγγες
πρώονές τε καὶ χαράδραι,

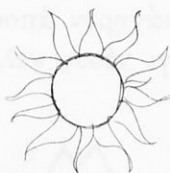
5 φῦλά θ' ἔρπετά, τόσσα τρέφει μέλαινα γαῖα,
θῆρές τ' ὄρεσκῶι καὶ γένος μελισσῶν
καὶ κνώδαλ' ἐν βένθεσσι πορφυρέας ἀλός·
εὐδουσιν δ' οἰωνῶν
φῦλα ταχυπτερύγων.

72 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Οὐ μ' ἔτι, παρθενικαὶ μελιγάρυες ἡμερόφωνοι,
γυῖα φέρειν δύναται· βάλε δὴ βάλε κηρύλος εἶην,
ὅστ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἄμ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται
νηδεὲς ἦτορ ἔχων, ἀλιπόρφυρος εἶαρος ὄρνις.

Ξ Τ Η Ξ Ι Χ Ο Ρ Ο Ξ

73. ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Ἄελιος δ' Ὑπεριονίδας δέπας ἐσκατέβαινε
χρύσειον, ὄφρα δι' Ὀκεανοῖο περάσας
ἀφίκοιθ' ἱερᾶς ποτὶ βένθεα νυκτὸς ἐρεμνᾶς,
ποτὶ ματέρα κουριδίην τ' ἄλοχον παίδας τε φίλους.
ὁ δ' ἐς ἄλλος ἔβα δάφναισι κατὰσκιον
ποσὶ πάις Διός.

Ξ Ι Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
 (Ο Κ Ε Ι Ο Ξ)

74 (1). ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
 ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

Τῶν ἐν Θερμοπύλαισι θανόντων
 εὐκλεῆς μὲν ἂ τύχα, καλὸς δ' ὁ πότμος,
 βωμὸς δ' ὁ τάφος, πρὸ γόων δὲ μνᾶστις, ὁ δ' οἶκος
 ἐντάφιον δὲ τοιοῦτον οὔτ' εὐρώς (ἔπαινος)
 οὔθ' ὁ πανδαμάτωρ ἀμαυρώσει χρόνος
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν ὅδε σακὸς οἰκέταν εὐδοξίαν
 Ἑλλάδος εἴλετο· μαρτυρεῖ δὲ καὶ Λεωνίδας,
 ὁ Σπάρτας βασιλεύς, ἀρετᾶς μέγαν λελοιπῶς
 κόσμον ἀέναόν τε κλέος.

5

75 (2). ΑΣΤΑΘΗ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ

Ἄνθρωπος ἐὼν μὴ ποτε φάσῃς ὅ,τι γίνεται αὔριον
 μηδ' ἄνδρα ἰδὼν ὄλβιον, ὅσον χρόνον ἔσσειται·
 ὠκεῖα γὰρ οὐδὲ τανυπτερύγου μυίας
 οὔτως ἂ μεταστάσις.

76 (3). Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἀνθρώπων ὀλίγον μὲν κάρτος, ἄπρακτοι δὲ μεληδόνες,
 αἰῶνι δὲ παύρῳ πόνος ἀμφὶ πόνῳ·
 ὁ δ' ἄφυκτος ὁμῶς ἐπικρέμαται θάνατος·
 κείνου γὰρ ἴσον λάχον μέρος οἷ τ' ἀγαθοὶ
 5 ὅστις τε κακός.

77 (4). Η ΑΡΕΤΗ

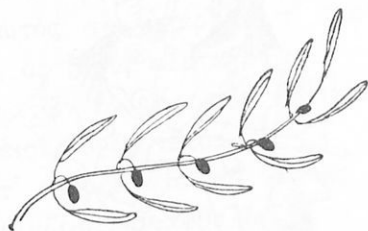
Ἔστι τις λόγος
 τὰν Ἀρετὰν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις·
 ἀγνὰν δέ μιν θεὰν χῶρον ἀγνὸν ἀμφέπειν.
 οὐδὲ πάντων βλεφάροις θνατῶν ἔσοπτος,
 5 ᾧ μὴ δακέθυμος ἰδρῶς ἔνδοθεν μόλη
 ἔκη τ' ἐς ἄκρον ἀνδρείας.

78 (5). ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΥ
ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Τίς κεν αἰνήσειε νόφ πίσινος Λίνδου ναέταν Κλεόβουλον
 ἀεναίοις ποταμοῖσιν ἀνθεσί τ' εἰαρινοῖς
 ἀελίου τε φλογὶ χρυσέας τε σελάνας
 καὶ θαλασσαίαισι δίναις ἀντία θέντα μένος στάλας;
 6 ἅπαντα γὰρ ἐστὶ θεῶν ἥσσω· λίθον δὲ
 καὶ βρόττει παλάμαι θραύοντι· μωροῦ φωτὸς ἄδε βουλά.

Β Δ Κ Χ Υ Λ Ι Δ Η Ξ

79 (1). ΠΑΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ

Τίκτει δέ τε θνατοῖσιν εἰρήνα μεγάληα
 πλοῦτον καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα,
 δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἰθεσθαι βοῶν
 ξανθᾶ φλογὶ μῆρα τανυτρίχων τε μήλων,
 γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλειν.

5

ἐν δὲ σιδαροδέτοις πόρπαξιν αἰθᾶν
 ἀραχνᾶν ἱστοὶ πέλονται·

ἔγχεά τε λογχωτὰ ξίφεά τ' ἀμφάκεα δάμναται εὐρώς·

χαλκεᾶν δ' οὐκ ἔστι σαλπίγγων κτύπος·
 οὐδὲ συλᾶται μελίφρων ὕπνος ἀπὸ βλεφάρων,
 ἄψος ὃς θάλπει κέαρ.

10

συμποσίων δ' ἐρατῶν

βρίθοντ' ἀγυαί, παιδικοί θ' ὕμνοι φλέγονται.

80 (2). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ ΜΙΑ Η ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Εἷς ὄρος, μία βροτοῖσιν ἔστιν εὐτυχίας ὁδός,
 θυμὸν εἴ τις ἔχων ἀπενθῆ διατελεῖν δύναται βίον·
 ὃς δὲ μυρία μὲν ἀμφιπολεῖ φρενί,
 τὸ δὲ παρ' ἄμάρ τε καὶ νύκτα μελλόντων χάριν
 ἐὼν ἰάπτεται κέαρ, ἄκαρπον ἔχει πόνον.

5

Στιχ. α'. Χορός.

Βασιλεῦ τᾶν ἱερᾶν Ἴ�θανᾶν,
 τῶν ἀβροβίων ἄναξ Ἴώνων,
 τί νέον ἔκλαγε χαλκοκώδων
 σάλπιγγ' πολεμηίαν αἰοιδάν ;
 5 ἦ τις ἀμετέρας χθονὸς
 δυσμενῆς ὄρι' ἀμφιβάλλει
 στραταγέτας ἀνῆρ ;
 ἦ λησται κακομάχανοι
 ποιμένων ἀέκατι μῆλων
 10 σεύοντ' ἀγέλας βία ;
 ἦ τί τοι κραδίαν ἀμύσσει ;
 φθέγγευ· δοκέω γάρ εἶ τινη βροτῶν
 ἀλκίμων ἐπικουρίαν
 καὶ τὴν ἔμμεναι νέων,
 15 ὦ Πανδίωνος υἱὲ καὶ Κρεούσας.

Στρο. β'. Κορυφαῖος.

Νέον ἦλθεν δολιχὰν ἀμείψας
 κάρυξ ποσὶν Ἴσθμίαν κέλευθον·

ἄφατα δ' ἔργα λέγει κραταιοῦ
 φωτός· τὸν ὑπέρβιον τ' ἔπεφνεν 20
 Σίνιν, ὃς ἰσχύι φέρτατος
 θνατῶν ἦν, Κρονίδα Λυταίου
 σεισίθρονος τέκος·
 σὺν τ' ἀνδροκτόνον ἐν νάπαις
 Κρεμμυῶνος, ἀτάσθαλόν τε 25
 Σκίρωνα κατέκτανεν,
 τάν τε Κερκυῶνος παλαιστραν
 ἔσχεν, Πολυπήμονός τε καρτερὰν
 σφῦραν ἐξέβηλεν Προκό-
 πτας, ἀρείονος τυχῶν
 φωτός· ταῦτα δέδοιχ' ὕπα τελεῖται. 30

Στρ. γ'. Χορός.

Τίνα δ' ἔμμεν, πόθεν ἄνδρα τοῦτον
 λέγει, τίνα τε στολὰν ἔχοντα ;
 πότερα σὺν πολεμηίοις ὄ-
 πλοισι στρατιὰν ἄγοντα πολλὰν ; 35
 ἢ μοῦνον σὺν ὀπάσιν
 στείχειν ἔμπορον οἷ' ἀλάταν
 ἐπ' ἄλλοδαμίαν,
 ἰσχυρόν τε καὶ ἄλκιμον
 ὧδε καὶ Θρασύν, ὃς τοσοῦτων 40
 ἀνδρῶν κρατερόν σθένος
 ἔσχεν; ἢ θεὸς αὐτὸν ὄρμηξ,
 δίχας ἀδίκοισιν ὄφρα μήσεται.
 οὐ γὰρ βράδιον αἰὲν ἔρ-
 δοντα μὴ 'ντυχεῖν κακῶ.
 πάντ' ἐν τῷ δολιχῷ χρόνῳ τελεῖται. 45

Στρ. δ'. Κορυφαῖος.

Δύο Φοι φῶτε μόνους ὀμαρτεῖν
λέγει, περὶ φαιδίμοισι δ' ὠμοῖς
ξίφος ἔχει ἐλεφαντόκωπον
ξεστοὺς δὲ δὺ' ἐν χέρεσσ' ἄκοντας
50 κηῦτυκτον κυνέαν Λάκαι-
ναν κρατὸς πέρι πυρσοχαίτου·
χιτῶνα πορφύρεον
στέρνοις τ' ἀμφί, καὶ οὖλιον
Θεσσαλὰν γλαμῦδ' ὀμμάτων δὲ
55 στίλβειν ἀπο Λαμνίαν
φοίνισσαν φλόγα· παῖδα δ' ἔμμεν
πρώθηβον, ἀρήϊων δ' ἀθυρμάτων
μεμνᾶσθαι πολέμου τε καὶ
χαλκεοκτύπου μάχης·
60 δίζησθαι δὲ φιλαγλάους Ἀθάνας.

82 (4). ΕΠΙΝΙΚΟΣ ΑΡΓΕΙΩ ΚΕΙΩ ΠΑΙΔΙ
ΠΥΚΤΗ ΙΣΘΜΙΑ

Στροφή. "Αἶξον, ὦ σεμνοδότειρα Φήμα,
ἔς Κέον ἱεράν, χαριτώ-

νυμον φέρουσ' ἀγγελίαν,
ὅτι μάχας θρασύχειρος Ἄρ-
γεῖος ἄρατο νίκαν.

5

Ἀντιστρ. καλῶν δ' ἀνέμνασεν, ὅσ' ἐν κλειεννῶ
αὐχένι Φισθμοῦ ζαθέαν
λιπόντες Εὐξαντίδα νᾶ-
σον ἐπεδείξαμεν ἑβδομή-
κοντα σὺν στεφάνοισιν.

10

Ἐπωδός. καλεῖ δὲ Μοῦσ' αὐθυγενίς
γλυκεῖαν αὐλῶν καναχάν,
γεραίρους' ἐπινικίους
Πανθείδα φίλον υἷον.

Π Ι Ν Δ Δ Ρ Ο Σ

83 (1). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

Στροφή. Χαῖρ', ὦ θεοδμάτα, λιπαροπλοκάμου παί-
δεσσι Λατοῦς ἡμεροέστατον ἔρνος,
πόντου θύγατερ, χθονὸς εὐρείας ἀκί-
νητον τέρας, ἄν τε βροτοὶ

5 Δᾶλον κικλήσκουσιν, μάκαρες δ' ἐν ᾽Ολύμπῳ
τηλέφαντον κυανέας χθονὸς ἄστρον...

Ἄντιστρ. ...ἦν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ κυμάτεσσιν
παντοδαπῶν τ' ἀνέμων
ριπαῖσιν. ἀλλ' ἅ Κοιογενῆς ὀπότη' ὠδί-
10 νεσσι θυίσις' ἀγγιτόκοις ἐπέβη νιν,
δὴ τότε τέσσαρες ὀρθαὶ
πρέμων ἀπώρουσαν χθονίων,
ἂν δ' ἐπικράνοις σχέθον πέτραν ἀδαμαντοπέδιλοι
κίονες· ἔνθα τεκοῖς' εὐδαίμον' ἐπόψατο γένναν.

84 (2). ΔΙΟΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ)

Ἴδετ' ἐν χορόν, ᾽Ολύμπιοι,
ἐπὶ τε κλυτὰν πέμπετε χάριν, θεοί,
πολύβατον οἷ τ' ἄστεος ὀμφαλὸν θυόεντα
ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθάναις
5 οἴγηεῖτε πανδαίδαλόν τ' εὐκλέ' ἀγοράν·

ιοδέτων λάχετε στεφάνων τὰν ἐαρίδρεπτον
λοιβάν· Διόθεν τέ με σὺν ἀγλατῆ
ἴδετε πορευθέντ' ἀοιδᾶν

δεύτερον ἐπὶ κισσοδέταν θεόν,
Βρόμιον ὄν τ' Ἐριβόαν τε βροτοὶ καλέομεν,
γόνον ὑπάτων μὲν πατέρων μελπέμεν
γυναικῶν τε Καδμεῖαν.

10

Ἐναργέα τελέων σάμκτ' οὐ λανθάνει,
φοινικοσάων ὀπότ' οἰχθέντος Ὀρᾶν θαλάμου
εὐοδμον ἐπάγῃσιν ἔαρ' φυτὰ νεκτάρεα
τότε βάλλεται, τότ' ἐπ' ἀμβρόταν χθόν' ἐραταὶ
ἴων φόβαι βόδα τε κόμαισι μείγνυται.
ἀχεῖτ', ὀμφαὶ μελέων σὺν αὐλοῖς,
ἀχεῖτε Σεμέλαν ἐλικάμπυκα, χοροί.

15

85 (3). ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ)

ὦ ταὶ λιπαραὶ καὶ ἰστέφανοι καὶ αἰδύμοι,
Ἑλλάδος ἔρεισμα, κλειναὶ Ἀθᾶναι,
δαιμόνιον πτολίεθρον ...
... ὅθι παῖδες Ἀθανασίων ἐβάλλοντο φενηνᾶν
κρηπίδ' ἐλευθερίας.

86 (4). ΠΑΙΑΝ
(ΕΠΙ ΤΗ ΕΚΑΕΙΨΕΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ)

Στρ. Ἀκτὶς ἀελίου, τί, πολύσκοπε, μήσεαι,
ὦ μάτερ ὀμμάτων, ἄστρον ὑπέρτατον,

ἐν ἀμέρᾳ κλεπτόμενον ; τί δ' ἔθηκας ἀμάχανον
ἰσχὺν τ' ἀνδράσιν καὶ σοφίας ὁδόν,
5 ἐπίσκοτον ἀτραπὸν ἐσσυμένα ;
ἐλαύνεις τι νεώτερον ἢ πάρος ;
ἀλλὰ σε, πρὸς Διός, ἵπποσόα θοάς,
ἱκετεύω, ἀπήμονα
εἰς ὄλβον τινὰ τράποιο Θήβαις,
10 ὦ πότνια, πάγκοινων τέρας.

Ἄντιστρ. ἦρ ἀτασθαλίαισι κοτεσσαχμένα βροτῶν
πάμπαν μὲν οὐ θέλεις ἐξελέμεν φάος
αἰῶνος ἀγνόν, πολέμοιο δὲ σᾶμα φέρεις τινός,
ἢ καρποῦ φθίσιν, ἢ νιφετοῦ σθένος
15 ὑπέρφατον, ἢ στάσιν οὐλομέναν,
ἢ πόντου κενέωσιν ἄρ' ἄμ πέδον,
ἢ παγετὸν χθονός, ἢ νότιον θέρος
ὔδατι ζαχότῳ βέρον ;
ἢ γαῖαν κατακλύσαισα θήσεις
20 ἀνδρῶν νέον ἐξ ἀρχᾶς γένος ;
ὀλοφύρομαι οὐδέν, ὅ τι πάντων μέτα πείσομαι.

87 (5). ΕΠΙΝΙΚΟΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΝ
ΑΣΩΠΗΧΩ, ΟΡΧΟΜΕΝΙΩ ΠΑΙΔΙ
ΣΤΑΔΙΕΙ (476 π.Χ.)

Στρ. α'. Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι
ταί τε ναίετε καλλίπωλον ἔδραν,
ὦ λιταρᾶς αἰίδιμοι βασίλειαι

Χάριτες Ἐρχομενοῦ, παλαιγόνων Μινυᾶν ἐπίσκοποι, 5
 κλυτ', ἐπεὶ εὐχομαι· σὺν γὰρ ὑμῖν τὰ τερπνὰ τε
 καὶ γλυκὲ' ἀνεταὶ πάντα βροτοῖς,
 εἰ σοφός, εἰ καλός, εἴ τις ἀγλαὸς ἀνὴρ. 10
 οὐδὲ γὰρ θεοὶ σεμνᾶν Χαρίτων ἄτερ
 κοιρανέοντι χοροὺς οὔτε δαΐτας· ἀλλὰ πάντων ταμίαι
 ἔργων ἐν οὐρανῷ, χρυσότοξον θέμεναι πάρα 15
 Πύθειον Ἀπόλλωνα θρόνους,
 αἰέναν σέβοντι πατρὸς Ὀλυμπίου τιμάν.

Στρ. β'. ὦ πότνι' Ἀγλαΐα φιλησί- 20
 μολπέ τ' Εὐφροσύνα, θεῶν κρατίστου
 παῖδες, ἐπακοῦτέ νυν, Θαλία τε
 ἐρασίμολπε, Φιδοῖσα τόνδε κῶμον ἐπ' εὐμενεῖ τύχῃ,
 κοῦφα βιβῶντα· Λυδῶ γὰρ Ἀσώπιχον τρόπῳ 25
 ἐν μελέταις τ' αἰείδων ἔμολον,
 οὐνεκ' Ὀλυμπιόνικος ἅ Μινύεια
 σεῦ Γέκατι. Μελαντειχέα νῦν δόμον
 Φερσεφόνας ἴθι, Γαχοῖ, πατρὶ κλυτὰν φέροισ' ἀγγελίαν, 30
 Κλεόδαμον ὄφρ' ἰδοῖς· υἱὸν εἶπης, ὅτι Φοι νέαν
 κόλποις παρ' εὐδόξοις Πίσας
 ἐστεφάνωσε κυδίμων ἀέλθων πτεροῖσι χαίταν. 35

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

(α = γλωσσικαὶ καὶ σημασιολογικαὶ παρατηρήσεις
β = πραγματικαὶ παρατηρήσεις).

Α. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. ΕΛΕΓΕΙΑ

ΚΑΛΛΙΝΟΣ

Ὁ Καλλίνος εἶναι ὁ ἀρχαιότερος τῶν σφζομένων ἐλεγειακῶν ποιητῶν καὶ λέγεται διὰ τοῦτο πατὴρ τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως, ὅπως ὁ Ὅμηρος πατὴρ τῆς ἐπικῆς. Πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ἰωνίας Ἐφεσος. Ἦχμασε περὶ τὸ 650 π.χ. Ἄλλα στοιχεῖα τοῦ βίου του εἶναι ἄγνωστα.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ποιητοῦ ἡ πατρίς του ἠπειλήθη σοβαρῶς ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων Κιμμερίων. Οὗτοι κατόικουν ἀρχικῶς εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον (Κριμαίαν), διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς πορθμὸς λέγεται Κιμμέριος Βόσπορος. Ἐξωσθέντες ὅμως οἱ Κιμμέριοι ὑπὸ τῶν ἄλλων Σκυθῶν ἐπέδραμον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν λεηλατοῦντες καὶ ἐρημοῦντες τὰ πάντα. Ἐπειτα ἐστράφησαν καὶ ἐναντίον τῆς πλουσίας Ἐφέσου, ἡ ὁποία τότε διέτρεξε μέγαν κίνδυνον. Εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίστασιν τῆς πατρίδος του ὁ ποιητὴς ἔγραψε πολεμικὴν ἐλεγείαν, διὰ τῆς ὁποίας παρῶρμα τοὺς συμπατριώτας του εἰς ἀντίστασιν κατὰ τῶν εἰσβολέων.

Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἐσώθη μόνον τὸ παρατιθέμενον ἐδῶ ἀπόσπασμα. Ἄλλα ποιήματα τοῦ Καλλίνου δὲν ἔχομεν.

1. Πολεμικὸν σάλπισμα.

α) Στ. 1-5. **μέχρις τεῦ** ἕως πότε (τεῦ = τοῦ, τίνας ἐκ τοῦ τέο κατὰ ἰων. συναίρ.).—**κατάκειμαι** μένω κάτακοιτος, ἀδρανῶ.—**κότε** (ἰων.) πότε.—**ἀμφιπερικτίονες** = ἀμφικτίονες, περίοικοι, γείτονες (ρίζα: κτι-, κτίζω).—**μεθίημι** (ἐμαντὸν) ἀφήνομαι ἀδρανῆς, ἀμελῶ.—**ᾧδε λίην** (= λίαν) τόσον πολὺ.—**ἤμαι** κáθημαι, εὐρίσκομαι.—**ἀτάρ** (ἰων.) ἀλλά, ἀλλ' ὅμως.—**ὑστατ(α)** διὰ τελευταίαν φοράν, πρὶν ἐκπνεῦσθαι.

Στ. 6 - 11. ἀγλαός λαμπρός, ὠραῖος. — περί (=περί) ὑπέρ.— ἀλοχος σύζυγος.— κουρίδιος νόμιμος, ἐκείνη τὴν ὁποῖαν κόρην οὖσαν νυμφεύεται τις· (τὸ ἐπίθετον συνοδεύει κανονικῶς τὸ ἀλοχος καὶ συναποτελεῖ μετ' αὐτοῦ μίαν ἔννοιαν, ὥστε κατὰ τὴν ἐρμηνεῖαν δύναται νὰ παραλειφθῇ· προῆλθεν ἐκ τοῦ κούρη-κόρη).— δυσμενέσιν, εἰς τὸ μάχεσθαι· δυσμενῆς ἐχθρός.— ὀκκότε (ἰων.) = ὁπότε (τὸ διπλοῦν κ χάριν τοῦ μέτρου).— ἐπικλώθω ὀρίζω, προκαθορίζω μετὰ φ ο ρ ἄ ἐκ τοῦ· κλώθω (τὸ νῆμα τῆς ζωῆς) ἐπὶ τινος, ἐξ οὗ καὶ Κλωθῶ μία τῶν Μοιρῶν.— ἀλλὰ (παρακελ.) ἐμπρὸς λοιπόν.— ἰθὺς (ἐδῶ εἶναι ἐπίρρ.).— ἔγχος δόρυ.— ἀνέχομαι ὑψώνω.— ὑπ' ἀσπίδος = ὑπ' ἀσπίδα.— ἦτορ καρδιά.— ἔλσας, τοῦ ρ. εἴλω συνθλίβω, σφίγγω (πρβλ. «σφίγγω τὴν καρδιά μου» = κατασιγάζω τὸν φόβον, τὴν ἀνησυχίαν ἢ οἰονδήποτε ἄλλο συναίσθημα, διὰ νὰ συγκεντρώσω ὅλην τὴν ψυχικὴν μου δύναμιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν σοβαροῦ καθήκοντος).— μείγνυται πόλεμος γίνεται πολεμικὴ μεῖξις, ἀρχίζει πολεμικὴ σύρραξις.

Στ. 12 - 15. οὐ κως = οὐ πως κατ' οὐδένα τρόπον.— οὐδ' εἰ ἦ, ποιητ. ἀντὶ οὐδ' ἐὰν ἦ.— δημοτῆς (γεν. -ῆτος) σφαγή, μάχη.— φυγῶν (ὑποκμ. ἐνν. ἀνήρ) ἐγκαταλείψας (ἐκ δειλίας).— δοῦπος λέξις πεποιημένη.— οἱ ἄκοντες τὰ ἀκόντια.— ἔρχεται ἐπανέρχεται (εἰς τὸν οἶκόν του).— κιχάνω συναντῶ, εὐρίσκω (κίχεν, γνομ. ἀό.).

Στ. 16 - 21. ἔμπης ὅμως, μ' ὅλα ταῦτα (ἀν καὶ ἐσώθη).— τὸν δὲ ἐνῶ τοῦτον (τὸν «καρτερόφρονα» στ. 18).— στενάχω (μτβτ.) θρηγῶ κάποιον.— ὀλίγος καὶ μέγας μικροὶ καὶ μεγάλοι.— ζῶω ζῶ (ἡ μτχ. χρον.).— μιν αὐτόν.— ἔρδω πράττω.— μῦνος ἔων (μτχ. ἐναντ.) μόνος του.— ἄξια πολλῶν ὅσα πολλοὶ μαζί.

β) **Στ. 2.** οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίνας· πρβλ. Ὀδύσσ. β, 65 «ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίνας ἀνθρώπους».

Στ. 5. ὁ στ. οὗτος δὲν ἔχει ἄμεσον συνοχὴν πρὸς τὰ προηγούμενα, διότι ἐξέλιπον ἐν τῷ μεταξύ πολλοὶ στίχοι.

Στ. 7. γῆς περί καὶ παίδων κτλ. πρβλ. τὸ τοῦ Αἰσχύλου

Ἦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε,
ἐλευθεροῦτε πατρίδα, ἐλευθεροῦτε δὲ

παίδας, γυναίκας, θεῶν τε πατρῶων ἔδη
θῆκας τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγῶν.

(Πέρσαι, στίχ. 401 - 4)

Στ. 9. Μοῖραι. Κυρίως διὰ τῆς λέξεως **Μοῖρα** ἐκφράζεται ἡ ἀφηρημένη ἰδέα τῆς εἰμαρμένης καὶ δηλοῦται δι' αὐτῆς τὸ ἀναπόφευκτον μερίδιον ἐκάστου ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ἰδέα τῆς **Μοίρας** ἀντὶ νὰ παρασταθῇ διὰ μιᾶς θεότητος, ἀποσυνετέθη σὺν τῷ χρόνῳ ἐν τῇ φαντασίᾳ τῶν ἀρχαίων εἰς τρία πρόσωπα, σχηματίσαντα οὕτω σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν. Αὗται ἦσαν ἡ Κλωθῶ, ἡ Λάχεσις καὶ ἡ Ἄτροπος.

Ἡ Κλωθῶ (ἡ κλώθουσα) ἐκφράζει τὴν πλοκὴν τῶν γεγονότων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· ἡ Λάχεσις τὸν λαχόν, ὁ ὁποῖος προορίζεται δι' ἕκαστον ἀνθρώπον· ἡ Ἄτροπος τὴν ἀδυσώπητον ἀνάγκην τοῦ πεπρωμένου θανάτου. Ἐπειδὴ τοιοῦτοτρόπως προσωποποιοῦν τὴν ἰδέαν τῆς τάξεως καὶ τοῦ νόμου ἐν τῷ κόσμῳ, ἐτατίσθη ἡ βούλησις αὐτῶν μετὰ τὴν βούλησιν τοῦ ὑπερτάτου τῶν θεῶν καὶ ἐθεωρήθησαν αὗται ἀφ' ἑνὸς μὲν θυγατέρες τοῦ Διός, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη «Μοιραγέτης», ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀδελφαὶ τῆς **Ἐδνομίας, τῆς Δίκης καὶ τῆς Εἰρήνης.**

Αἱ τρεῖς Μοῖραι ἐπὶ τῶν μνημείων τῆς ἐλληνικῆς τέχνης σχηματίζουν σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν καὶ εἰκονίζονται ἄλλοτε μὲν ὑπὸ μορφῆν γραιῶν, ἄλλοτε δὲ ὡς ὄριμοι γυναῖκες μετὰ σοβαρὰν καὶ αὐστηρὰν φυσιογνωμίαν.

Στ. 12 - 13. Καὶ ἐδῶ δηλοῦται ἡ παναρχαία πίστις εἰς τὴν δύναμιν τοῦ πεπρωμένου· βλέπε ἀνωτέρω.

Στ. 14. δοῦπος ἀκόντων· ποιητικὴ ἢ παράστασις τῆς μάχης· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς μάχης ὅπως τὴν παριστά ὁ Σολωμός: «ἀκούω κούφια τὰ τουφέκια,—ἀκούω σμιζίμο σπαθίων,—ἀκούω ξύλα, ἀκούω πελέκια,—ἀκούω τριζίμο δοντιῶν».

Στ. 19. ἄξιος ἡμίθεων· πρβλ. Ἡσίοδου Ἔργ. 158. «ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται ἡμίθεοι».

— Διὰ τὴν αἰ τρεῖς συνεχεῖς ἐρωτήσεις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ποιήματος, Ποῖα συναισθήματα διεγείρει ὁ ποιητής; Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεώς του;

Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Τυρταῖος κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Ἀττικῆς, ἦτο δὲ χωλὸς γραμματοδιδάσκαλος, τὸν ὅποιον οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν εἰς τὴν Σπάρτην, ὅταν οἱ Σπαρτιᾶται τῇ συμβουλῇ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν ἐζήτουν στρατηγόν. Κατ' ἄλλην παράδοσιν κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Λακωνικῆς. Πιθανώτατα ὅμως ἦτο Μιλήσιος, μετοικήσας εἰς τὴν Σπάρτην καὶ ζῶν ἐπὶ τοῦ δευτέρου Μεσσηνιακοῦ πολέμου (685 - 667).

Οὗτος ἐποίησεν ἐλεγείαν γνωστὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «*Εὐνομία*». Διὰ ταύτης παρεῖχεν εἰκόνα τοῦ λαμπροῦ πολιτεύματος τοῦ Λυκούργου καὶ συνίστα τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πολιτεύματος τούτου καὶ τὴν κατάπαυσιν τῆς δεινῆς ἐσωτερικῆς ταραχῆς, ἣ ὅποια τότε συνεκλόνηζε τὴν Σπάρτην. Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἔχομεν μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα. Πλὴν αὐτῆς ἔγραψε καὶ ἄλλας, τὰς λεγομένας «*Ὑποθήκας*» (= συμβουλᾶς), διὰ τῶν ὁποίων παρῶρμα τοὺς Σπαρτιάτας εἰς ἀνένδοτον ἀγῶνα κατὰ τῶν Μεσσηνίων. Τῶν «*Ὑποθηκῶν*» τούτων ἐσώθησαν τρεῖς μόνον. Ἐπίσης συνέθεσε καὶ **ἐμβατήρια** εἰς δωρικὴν διάλεκτον καὶ ἀναπαιστικὸν μέτρον.

(Ἐδῶ περιελήφθησαν δύο ἐκ τῶν «*Ὑποθηκῶν*» του καὶ τὸ μόνον περισωθὲν ἐμβατήριον).

2 (1). Ὑποθήκη.

α) **Στ. 1 - 10.** γὰρ ὄντως, ἀληθῶς.—**τεθνάμεναι**, ἐνν. ὑποκ. **τινά**. —**μαρνάμενον**, μτχ. χρον. εἰς τὸ **πεσόντα** (**μάρναμαι** = μάχομαι). — **ἄνδρ' ἀγαθόν**, κτγρμ. — **περί** = ὑπέρ. — **ἦ** = **ἔῃ**. — **πίων** (θ. **πίειρα**, οὐ. **πίον**) παχύς, εὐφορος. — **πτωχεύω** ἐπαίτῳ. — **κουριδίη τ' ἀλόχῳ**· βλ. σελ. 78 στ. 1. — **ἐχθρὸς μισητός**, ἐπαχθής· **ἐχθρὸς μὲν γὰρ**, αἰτιολογεῖ τὸ ἐν στ. 4· τὸ **μὲν** ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ **τε** στ. 9. — **τοῖσι μετέσσειται** = **ἔσσειται μετὰ τοῖσι** θὰ ζῆ μετὰξὺ αὐτῶν. — **οὖς** = πρὸς οὖς. — **χρημοσύνη** στέρησις, ἀνάγκη (**χρή**, **χρεία**). — **εἶκω** ὑπέικω, κύπτω ὑπὸ τὸ βάρος. — **στυγερός** μισητός. — **αἰσχύνω** καταισχύνω, ἐντροπιάζω (τοῦ **αἰσχύνει** ὑποκ. ὁ **προλιπὼν ἀνήρ**). — **κατελέγχω** ἀσχημίζω, ἐξευτελίζω. — **ἀγλαός**, λαμπρός, ὠραῖος. — **εἶδος** μορφή (ἑαυτοῦ).

Στ. 11 - 20. ὦρη φροντίς («*ὀλίγωρος* — *ὀλιγωρῶ*, τιμωρός, θυρωρός»). — **ἀνδρὸς ἀλωμένου**, γεν. ἀντικ. εἰς τὸ **ὦρη**: κανεῖς δὲν φρον-

τίξει δι' ἄνδρα τοιοῦτοτρόπως περιπλανώμενον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· τὸ ρ. **ἀλῶμαι** = περιπλανῶμαι (ἀλλήτης). — **ὄπις** (γεν. **ὄπιδος**) προσοχή, σεβασμός (θ. **ὄπ**: **ὄπωπα**). — **θυμῶ** ἐκθύμως, θαρραλέως. — **ψυχῆ** ζωή. — **ἀλλὰ μάχεσθε**· τὸ **ἀλλὰ** παρακλ. = ἐμπρὸς λοιπόν. — **φιλοψυχῶ** γίνομαι φίλος τῆς ψυχῆς (ζωῆς) μου, φιλοσώματος. — **μαρνάμενοι**, μτχ. χρον.

Στ. 21 - 28. **κεῖσθαι**, ἐπεξηγήσεις τοῦ **τοῦτο**. — τὸ **κάρη** ἢ τὸ **κάρα** (γεν. **κάρητος** καὶ **καρήατος**) ἢ κεφαλή· ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά (μετωνυμία). — **πολιὸς** ὑπόλευκος, ψαρός. — **χρόα**, αἰτ. τοῦ κατὰ τι = κατὰ τὸ σῶμα· (ὁ **χρῶς**, τοῦ **χρωτός** καὶ **χρός**, τῷ **χρωτὶ** καὶ **χροῖ**, τὸν **χρῶτα** καὶ **χρόα**· ἀρχικὴ σημ. = δέρμα). — **ἐπέοικε** ἀρμόζου. — **ὄφρα** (κεν) **ἔχη** = ἕως ἂν **ἔχη** ἐφ' ὅσον κατέχει (αὐτούς, τοὺς νέους). — **ἐρατός** ἀξιεράστος, ποθητός. — **θηητός** θεατός. — **θηητός** **ιδεῖν**, ἀξιοθεατός, ἀξιοθαύμαστος (ὑποκ. ὁ νέος).

Στ. 29 - 30. **ἀλλά**, ὅπως εἰς στ. 15. — **διαβαίνω**, διασκελιζώ, ἀνοίγω τὰ πόδια μου (διὰ τὰ στηριχθῶ καλά).

β) Ἡ ἐλεγεία μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ Κοραῆ καὶ τοῦ Σπυρίδωνος Τρικούπη. Ἡ μετάφρασις τοῦ τελευταίου εἶναι ἀρκετὰ γνωστὴ καὶ ἀρχίζει μὲ τοὺς στίχους « **Τί τιμὴ** στὸ παλληκάρι, ὅταν πρῶτο στῆ φωτιά — σκοτωθῆ γιὰ τὴν πατρίδα μὲ τὴν σπάθα στῆ δεξιά ».

Στ. 3. τὴν **δ'** αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν· ἀντίθεσις πρὸς τὸν ἄνδρ' ἀγαθὸν περὶ ἧς πατρίδι μαρνάμενον· οἱ ἐγκαταλείποντες τὴν πόλιν, οἱ ἀποφεύγοντες τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς (οἱ « **τρέσαντες** » καὶ « **ὀψάσιδες** ») εἶναι ἐπαίσχυντοι, ἐθεωροῦντο δὲ ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν ἄξιοι περιφρονήσεως· διὰ τοὺς τοιοῦτους οἱ στίχοι 3 - 10.

Στ. 20. **μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραίους**· ἐκδηλοῦται ὁ βαθύτατος σεβασμὸς τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τοὺς γέροντας· τὸ νόημα ἐκφράζεται ἐντονώτερον εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας στ. 20 - 28.

Στ. 29 - 30. **Εἰ κ ὦ ν** τοῦ ἀποφασιστικοῦ μαχητοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ ἀνοιγμα τῶν ποδῶν ἀποκτᾷ σταθερωτέραν βάσιν καὶ καταβάλλει μείζονα δύναμιν· μὲ τὸ δάγκωμα τῶν χειλέων ἐκφράζει τὴν ἀκαμπτον θέλησίν του καὶ τὴν καρτερίαν του.

— Συγκρίνατε τοὺς στ. 3 - 10 τοῦ Τυρταίου περὶ τοῦ ἐγκαταλείπον-

τος τὴν πόλιν πρὸς τοὺς στ. 16-17 τοῦ Καλλίνου. Ἐπίσης τοὺς στ. 27-30 τοῦ Τυρταίου περὶ τοῦ γενναίου ἀνδρὸς πρὸς τοὺς στ. 18-21 τοῦ Καλλίνου.

3 (2). Ὑποθήκη.

α) **Στ. 1 - 12.** οὐτ' ἂν μνησαίμην (προτασσομένη ἀπόδοσις εἰς τὴν ὑπόθεσιν στ. 3)· μιμνήσκομαι θεωρῶ ἄξιον μνείας. — ἐν λόγῳ τίθεμαι λογαριάζω (συνών. τοῦ προηγουμένου). — ἀρετῆς, παλαιμοσύνης, γεν. τῆς αἰτίας· παλαιμοσύνη παλαιστική δεξιότης (μυϊκὴ δύναμις). — οὐδ' εἰ, ἔνδοτ. προτάσεις. — βίη δύναμις. — φυῆ σωματικὴ διάπλασις. — Μίδεω, γεν. τοῦ Μίδης (-ας). — Κινύρεω γεν. τοῦ Κινύρης (-ας). — βασιλεύτερος ἰσχυρότερος βασιλεύς. — μελιχόγηρυς γλυκύφωνος (ἐκ τοῦ μέλιχος = γλυκὺς καὶ γῆρυς, γεν. γήρυος = φωνή· ὁ καὶ ἡ μελιχόγηρυς, τὸ μελιχόγηρυ). — θούρος (θῆλ. θούρις) ὀρμητικὸς, πολεμικὸς («θούριον»). — τετλαίη τοῦ τέτληκα (μὲ σημα. ἔνεστ.) ὑπομένω. — μέν, ἀπόδοσις ὁ κατωτέρω καί. — ὀρέγομαί τινος ἐκτείνωμαι, πίπτω ἐπάνω εἰς κάποιον ὀρμῶ ἐπάνω του. — δήσιος ἐχθρός.

Στ. 13 - 22. ἦδε, καθ' ἑλξιν ἀντὶ τόδε (τὸ ἀνωτέρω). — ἄεθλον ἄθλον, βραβεῖον. — φέρειν (ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς) εἰς τὸ νὰ φέρῃ (αὐτό). — κάλλιστον φέρειν γίγνεται ἀξίζει πρωτίστως νὰ τὸ ἔχη. — ξυνὸς κοινὸς (ἐκ τῆς προθ. ξύν, σύν). — ἐσθλὸν (οὐς.) κόσμημα. — ὄστις (ἂν) μένη = ἕαν τις μένη (ἐπεξήγησις τοῦ τοῦτο). — διαβαίνω, βλ. ἀνωτέρω («υπόθήκη 2»), στ. 29. — νωλεμέως διαρκῶς, σταθερῶς. — ἐπί, μετὰ τοῦ λάθηται (τμησις). — πάγχυ = πάνυ ἐντελῶς. — τλήμων καρτερικὸς. — θυμὸς καρδιά. — παρατίθεμαι διακυβεύω, ριψοκινδυνεύω. — αἶψα ταχέως. — ἔτρεψε γνωμ. ἀόρ. — σπουδῆ τάχιστα. — ἔσχεθε (παρატεταμένος τύπος τοῦ ἔσχε, γνωμ. ἀόρ.) ἀναχαιτίζω.

Στ. 23 - 34. φίλον θυμὸν τὴν ζωὴν του (τὸ ἐπίθ. φίλος τίθεται συνήθως ἀντὶ τῆς κτητ. ἀντων. γ' προσ., διότι τὸ ἀνῆκον εἰς τινα εἶναι προσφιλὲς εἰς αὐτόν). — ὄμφαλοῖς ὄμφαλωτός, κωνοειδής. — ἔληλαμένος τρυπημένος (τοῦ ἐλαύνωμαι διαπερᾶμαι). — ὁμῶς ὁμοίως. — κέκηδα (πρκ. μὲ σημ. ἔνεστ. τοῦ κήδομαι) φροντίζω (διὰ τὸν νεκρὸν), κηδεύω. — ἀργαλέω πόθω, δοτ. τοῦ αἰτίου· ἀργαλέος

υπερβολικός. — άρίσημος περίβλεπτος. — γένος έξοπίσω ή μέλλουσα γενεά, οί απόγονοι (του πεσόντος). — θούρος, βλ. στ. 9.

Στ. 35-42. ει φύγη, ποιητ. σύνταξις αντί έάν φύγη. — κήρ (γεν. κηρός) ή μοίρα. — τανηλεγής πικρότατος (έκ του τείνω + άλγος). — εϋ-χος καύχημα, δόξα· εϋχος αίχμηής πολεμική δόξα. — μεταπρέπω διαπρέπω. — βλάπτω τινά τινος αποκλείω, στερώ κάποιον από κάτι. — αιδώς σεβασμός. — δίκη δίκαιον, δικαίωμα. — θώκος έδρα, κάθισμα· έν θώκοισιν (όντες) καθήμενοι. — οί κατ' αυτόν οί όμήλικες. — είκω χώρης παραχωρώ την θέσιν μου.

Στ. 43 - 45. ταύτης... άρετής τής τοιαύτης άνδρείας. — νύν λοιπόν. — τις πās τις, όλοι. — θυμῶ (δοτ. τρόπ.) θαρραλέως. — μεθήμι άποχωρώ.

β) **Στ. 2.** ποδῶν - παλαισμοσύνης· έννοοϋνται αί άθλητικά ίκανότητες των δρομέων και των παλαιστών.

Στ. 3. Κύκλωπες· κατά τον Όμηρον άγριος ποιμενικός λαός (έν Σικελία)· οϋτοι ήσαν πελώριοι μονόφθαλμοι και άκαταβλήτου δυνάμεως (πρβλ. Όδυσσ. ι, 106 - 115, 187 - 192).

Στ. 4. Θρηίκιος Βορέης (-ας)· ό εκ Θράκης πνέων βορρās (έδῶ προσωποποιούμενος) έχει τὸ χαρακτηριστικόν τής όρμητικής ταχύτητας και δυνάμεως· συχνά δέ εις την ποιήσιν λαμβάνεται ως μέτρον παρομοιώσεως τής πολεμικής όρμής (πρβλ. Παλαμᾶ: «ανάξιος όποιος τὰ φτερά του — φτερά από σκέψη ή από πράξη — δέ γοργανοίγει τα, χαρά του, — για τὰ πετάξιη — βοριάς θρακιάς, με τούς άνίμους, — προς τούς πολέμους», «Παράκκαρα»).

Στ. 5. Τιθωνός, υίός του βασιλέως τής Τροίας Λαομέδοντος, περίφημος διά την ώραιότητά του.

Στ. 6. Μίδας, ό περίφημος διά τὰ πλούτη του βασιλεύς τής Φρυγίας. — Κινύρας, μυθικός βασιλεύς τής Κύπρου· τουτον ήγάπησεν ό 'Απόλλων και κατέστησε πάμπλουτον.

Στ. 7. Πέλοψ, ό υίός του Ταντάλου. Οϋτος μυθολογεΐται ότι σφαιγείς άνοσίως υπό του πατρός του και άναστηθείς υπό των θεών κατέφυγεν εις Πίσαν τής 'Ηλείας, όπου ένίκησε έν άρματοδρομία τον βασι-

λέα αὐτῆς Οἰνόμαον καὶ συνεζεύχθη τὴν κόρην του Ἴπποδάμειαν· λαβῶν δὲ τὸν θρόνον ἐξέτεινε τὴν ἀρχὴν εἰς ἅπασαν τὴν χερσόνησον, κληθεῖσαν ἀπ' αὐτοῦ Πελοπόννησον· ἐγέννησε τὸν Ἀτρέα (πατέρα τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου), τὸν Θυέστην (πατέρα τοῦ Αἰγίσθου) καὶ τὸν Χρῦσιππον· κατέστη παροικιώδης διὰ τὸ μέγα κράτος του.

Στ. 8. Ἄδραστος· βασιλεὺς τοῦ Ἄργους, ἀρχηγὸς τῆς ἐστρατείας τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, πενθερὸς δὲ τοῦ Πολυδαίμου· ἐφημιζέτο διὰ τὴν φυσικὴν εὐγλωττίαν του.

Στ. 24. διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος... καὶ διὰ θώρηκος· π ρ ω θ ὄ σ τ ε ρ ο ν. — **ὄμφαλέσσα**· ἡ ἀσπίς ἔφερεν εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ἐξοχὴν, καλουμένην **ὄμφαλόν**.

Στ. 26. πρόσθεν ἔληλαμένος· τοῦτο ἦτο τιμητικὴ ἔνδειξις ἀνδρείας· τούναντιον τραύματα εἰς τὰ νῶτα ἦσαν δείγματα δειλίας, ὁ δὲ φέρων αὐτὰ ἐθάπτετο κατησχυμμένος ἐν σιγῇ.

Στ. 29. τύμβος· οἱ τάφοι τῶν ἡρωϊκῶς πεσόντων ἦσαν ἐν Σπάρτῃ εἰς περιβλεπτόν μέρος (« ἀρίσθημοι ») καὶ ἔφερον ἐπιτυμβίους πλάκας μὲ τὰ ὀνόματά των.

Στ. 41 - 42. Καὶ οἱ γέροντες ἀκόμη ἠγεύοντο πρὸ τῶν ἡρώων καὶ παρεχώρουσαν τὴν θέσιν των κατὰ τάς συνεδρίας τῆς ἐκκλησίας, τῆς γερουσίας κλπ.

— *Ποίας ἀθροπίνας ἀρετὰς ἀναφέρει εἰς τοὺς στ. 2-12 καὶ ποία ἢ ὑπεριότης τούτων;*

4 (3). Ἐμβατήριον.

α) ἄγετε (προσθ. παρακλ.) ἐμπρός. — **Σπάρτας** (δωρ. τύπ.) Σπάρτης. — **κῶροι (κοῦροι) τέκνα**. — **πολιάτας** δωρ., **πολήτης** ἰων. = **πολίτης**, (**πολιατᾶν** γεν. πληθ.)· τὸ **πολιτῶν** μετ' ἐμφάσεως κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τοὺς περιοίκους. — **λαιᾶ** (ἐνν. χειρὶ) μὲ τὴν ἀριστεράν. — **ἴτυς-υος** ἡ περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, ἡ ἀσπίς. — **ἄνσχεσθε, ἀνάσχεσθε** ἀνυψώσατε ἀναλάβετε (ἐνν. τῇ δεξιᾷ). — **πάτριος** πατροπαράδοτος.

β) Τὸ ἐμβατήριον ἦτο ᾄσμα πολεμικὸν ἀδόμενον τῇ συνοδείᾳ αὐλοῦ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πρὸ τῆς μάχης· ὁ ρυθμὸς του ἦτο ἀναπαιστικὸς (— —), κατάλληλος νὰ ρυθμίζῃ τὸ βῆμα ἐν πορείᾳ.

— *Ποίας ὁμοιότητος ἔχει ἡ ποίησις τοῦ Τυρταίου πρὸς τὴν τοῦ Καλλίνου;*

(Περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀρχιλόχου βλέπε εἰς τὸ τμήμα τῆς
ιαμβικῆς ποιήσεως, σελ. 110.).

5 (1). Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀσπίς.

α) ἀγάλλομαι εὐφραίνομαι, καυχῶμαι, κομπάζω.— Σαῖοι ἔθνος
θρακικὸν κατοικοῦν παρὰ τὸν Νέστον ποταμὸν.— ἔντος (τὸ) ὄπλον.—
ἀμώμητος ἀμεμπτος, ἄσφογος.— κάλλιπον (κάτ-λιπον) κατέλιπον.—
αὐτὸς δὲ ἐγὼ ὅμως, ὅπως κ' ἂν ἔχη.— ἔρρέτω (προστικτ. τοῦ ρ. ἔρρω)
ἄς πάη στὸ καλὸ, στ' ἀνάθεμα.— ἔξαυτις αὖθις, πάλιν.

β) Εἰς τοὺς στίχους τούτους ὁ Ἀρχιλόχος μετὰ μεγάλης ἀφελείας
ἀσπεύεται διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀσπίδος του.— Ἐκ τούτου ὅμως δὲν δυ-
νάμεθα νὰ τοῦ καταλογίσωμεν ἀνανδρίαν, διότι, ἂν πράγματι ἦτο ἀναν-
δρος, θὰ προσεπάθει νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἀτύχημά του, ἀντὶ νὰ τὸ τιμήσῃ
μὲ ἄσμα. Ἄλλὰ καὶ ἀξιοκατάκριτος ἂν θεωρηθῆ, πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ'
ὄψιν τὰ ἐλαφρυντικὰ ὅτι, ὅταν ἀπώλεσε τὴν ἀσπίδα του, ἦτο μισθοφόρος,
ὅτι ὁ ἀγὼν ἐγένετο μεταξὺ μισθοφόρων καὶ βαρβάρων καὶ ὅτι διὰ τὴν
πατρίδα του ὄχι μόνον δὲν ἔγινε φυγὰς, ἀλλ' ἠγωνίσθη ἡρωϊκῶς καὶ
ἐθυσίασε καὶ τὴν ζωὴν του. Πάντως διὰ τὸν ἀσπεύσμον του αὐτὸν ἀπε-
πέμφθη ἐκ Σπάρτης, ὅτε κάποτε μετέβη ἐκεῖ.

6 (2). Δὲν ὠφελοῦν οἱ θρήνοι.

α) κῆδεα θλίψεις, πένθη (τὸ κῆδος), ἀντικ. εἰς τὸ μεμφόμενος.—
στονόεντα συνοδευόμενα μὲ γόους, μὲ θρήνους.— μεμφόμενος κατα-
κρίνων, ἀποδοκιμάζων (μὲ τὸ νὰ ἀποδοκιμάζῃ).— θαλίη συμπόσιον,
εὐωχία· θαλίης = θαλίαις, δοτ. τοπικὴ ἢ καὶ ὄργαν.— τοίους τόσον
σπουδαίους (ἄνδρας).— κατὰ... ἐκλυσεν, κατέκλυσεν (τιμῆσις) κατε-
κάλυψεν — οἰδαλέος ἐξαγκωμένος, πρησμένος.— ἀνήκεστος ἀθε-
ράπευτος, ὀλέθριος, (ἀφόρητος).— τλημοσύνη καρτερία, ὑπομονή.—
ἐπὶ... ἔθεσαν, ἐπέθεσαν (τιμῆσις).— φάρμακον, κατηγερμ.— ἐτρά-
πεθ', ἐτράπετο ὑποκ. τάδε, δηλ. αἱ ὀδύνη, τὰ κακά.— ἀναστένω
στενάζω γοερῶς, θρηγῶ.— αἱματόεν ἔλκος αἱματωμένη πληγὴ, μετ'
ταφ. μεγάλη καταστροφὴ.— ἔξαυτις δ' ἐτέρους ἐπαμείφεται (ὑποκ.
τὰ κακά) = μὲ τὴν σειρὰν των δὲ ἄλλους θὰ ἐπισκεφθοῦν.— τλῆτε (ἐξ

ἀχρήστου ἐνεστ. **τλάω**) = κάμετε ὑπομονήν, παρηγορηθῆτε.— **γυναι-
κεῖον πένθος**, ἐξωτερικευσίς πένθους τοιαύτη, ὅποια ἀρμόζει εἰς
γυναῖκας.

β) Τὴν ἐλεγείαν ταύτην ἔγραψεν ὁ Ἀρχίλοχος, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τὴν
θρηνήσῃ τὸν πνιγμὸν συμπολιτῶν του εἰς τι ναυάγιον, εἰς τὸ ὅποιον
ἐπνίγη καὶ ὁ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρός του, ἀφ' ἐτέρου δὲ διὰ τὴν παρηγο-
ρήσῃ τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ ποιήματος ἀναφερόμενον φίλον του Περικλῆν, συνι-
στῶν εἰς αὐτὸν ἐγκαρτέρησιν.

ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ

Μίμνερμος ὁ Κολοφώνιος ἔζησε περὶ τὰ τέλη τοῦ Ζ' αἰῶνος π.Χ.
Μέγα μέρος τῆς Ἰωνίας καὶ ἡ πατρίς του Κολοφὼν ὑπέκυψαν εἰς τὸν
ζυγὸν τῶν Λυδῶν, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦ βασιλέως των Ἀλυάττου εἶχον ἀπο-
κτῆσει μεγάλην δύναμιν. Ὁ Μίμνερμος προσεπάθησε τότε διὰ πολεμι-
κῶν ἐλεγείων τὴν ἐμψυχώσῃ τοὺς συμπατριώτας του ὑπενθυμίζων εἰς
αὐτοὺς τὴν παλαιὰν δόξαν τῆς πατρίδος του. Ἀπὸ τὰς πολεμικὰς του
ἐλεγείας ὅμως ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἔχομεν.

Αἱ περισθεῖσαι ἐλεγεῖαι του (ἀνήκουσαι εἰς τὴν συλλογὴν αὐτοῦ,
ἡ ὅποια ἐκαλεῖτο «Ναννώ») ἐξυμνοῦν τὴν ὀραϊότητα τῆς νεανικῆς
ἡλικίας, παριστάνουν τὸ φευγαλέον αὐτῆς, ἐκφράζουν τὴν λύπην διὰ τὸ
γῆρας καὶ τὸν πόνον διὰ τὸν θάνατον.

Ἡ ποίησις του εἶναι καθαρῶς ὑποκειμενική, ἀντικατοπτρίζει ὅ-
μως τὴν ἐποχὴν του, καθ' ἣν οἱ συμπατριῶται του ἐζήτουν ν' ἀναπλη-
ρῶσουν τὴν ἀπολεσθεῖσαν πολιτικὴν ἐλευθερίαν μὲ τὴν ἀπόλαυσιν καὶ
τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς.

7 (1). Ἡ νεότης.

α) **Στ. 1 - 8.** οἶά τε ὅπως.— αἶψα εὐθύς.— αὐγῆσ(ι) δοτ.
ὄργαν.— αὐγαὶ ἀκτῖνες.— ἱκελος ὅμοιος.— πῆχυιός μικρὸς (ὅσον ὁ πῆ-
χυος τῆς χειρός).— εἰδότες οὔτε... μὴ γνωρίζοντες, μὴ δοκιμάσαντες
(ἀκόμη), ἀπειροί.— Κῆρες Μοῖραι.— τέλος γήραος, περίφρασις=
γῆρας, τὸ βαθὺ γῆρας.— ἀργαλέος, πολύμοχθος, φρικτός.— μίνυθα
(ἐπίρρ.) ἐπ' ὀλίγον ἔχει θέσιν κατηγορμ. εἰς τὸ καρπὸς ἤβης, ἀντὶ μι-
νυθάδιος, ὀλιγοχρόνιος.— κίδναμαι, σκεδάννυμαι, ἐξαπλοῦμαι.

Στ. 9 - 16. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ἀλλ' ὅταν πλέον.— τέλος ὥρης,

περίφρασις = ὦρα, ἡ ἡλικία.— παραμείβομαι παρέρχομαι.— τρυχοῦμαι κατατρύχομαι, ὑποφέρω.— ἔργα ἀποτελέσματα.— ἐπιδεύομαι (ἰων.) = ἐπιδέομαι στεροῦμαι.— ἰμείρω ποθῶ.

β) Στ. 1. οἶά τε φύλλα σὰν τὰ φύλλα, σὰν τὰ ἄνθη· πρβλ. καὶ Ἰλ. Ζ., 146-149 «οἷη περ φύλλων γενεῆ τούτῃδε κοῖ ἀνδρῶν». κτλ.

Στ. 5. Κῆρες μέλαιναι (οἱ μαῦρες Μοῖρες), πρβλ. Καλλίνου σελ. 79.

Στ. 6. τέλος γήραος ἀργαλέου· ἡ μαῦρη μοῖρα τοῦ γήρατος παραστέκει πλησίον τῶν νέων ὡς φορικτὴ ἀπειλή· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς ὠραίας νέας, ἡ ὑπόα, ὅπως τὴν παριστάνει ὁ Γρυπάρης, εὐχεται νὰ ἐλθῇ ὁ θάνατος «σὲ ξανθοὺς κι ἀζάωτους κροτάφους... γιατί μὲ πόνο στὰ βαριά τὰ χρόνια, δίχως πόθο, δίχως ἀγάπη, ἀσπρόμαλλη ὁ νοῦς γριὰ μὲ βλέπει...» («Φλώρα Μιράμπιλις»).

Στ. 7. ἡ δ' ἐτέρη θανάτοιο· ἐννοεῖ τὸν πρόωρον θάνατον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ τέλος γήραος.

Στ. 14. παίδων ἰμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Ἀΐδην· οἱ ἄτεκνοι φεύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον μὲ πικρίαν διὰ τὸν ἀνεκπλήρωτον πόθον τοῦ νὰ ἴδουν καὶ νὰ χροῦν τὰ παιδιὰ των : «Ἄν οἱ μαῦροι νὰ ζοῦμε ἄτεκνοι γέροι—ἐπρόσταξε αὐστηρὸ θέλημα θεῖο—τὸ χεῖρι ἐνὸς τ' ἄλλον ἄς βασιτῆ τὸ χεῖρι—ὡς νὰ τ' ἀκούσῃ ἀναίσθητο καὶ κροῦ». Μαρκορῆς.

—Ποῖαι αἱ παρομοιώσεις, μεταφοραί, προσωποποιεῖαι εἰς τὸ ποίημα; Πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἀπαισιοδοξία τοῦ ποιητοῦ;

8 (2). Τὸ γῆρας.

α) Στ. 1-8. χροιή, τὸ δέριμα· κατ' ἐπέκτασιν = τὸ σῶμα.— ἄσπετος ἀνέκφραστος (ἀνείπωτος), ἐδῶ : ἄφθονος (ἀπεριγράπτως πολὺς).— πτοιῶμαι (ἰων.) = πτοῦμαι, τρέμω.— ὀμηλικίης τῶν ὀμηλικῶν μου (δηλ. ὅλων τῶν νέων, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν ἡλικίαν μου).— ὀμῶς ὀμοίως.— πλέον ὠφελεν εἶναι ἔπρεπε νὰ ᾔτο μακροτέρως διαρκείας.— τιμήεσσα πολύτιμος.— ἀργαλέος, βλ. ἀνωτέρω στ. 6.— ἄτιμον ἀποκρουστικόν.— ὅ τ' (ὅ τε) τὸ ὅποιον (ἐκτὸς τῶν ἄλλων κακῶν, τὰ ὅποια φέρει).— ἄγνωστος ἀγνώριστος.— ἀμφιχύνομαι ξεχειλίζω, ἀπλώνομαι.

β) Οἱ ἕξ πρῶτοι στίχοι τοῦ ἀποσπάσματος ἀποδίδονται ὑπό τινων ἐκδοτῶν εἰς τὸν Θέογιν, μεταγενέστερον τοῦ Μιμνέρμου.

Στ. 6. ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέματα· ἀπειλητικὸν τὸ γῆρας κρέματα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῶν νέων ὡς ἄλλη δαμόκλειος σπάθη.

Στ. 8. ἀμφιχυθέν, μετὰ φορὰ ἀπὸ τὸ γέμισμα τῆς ὑδρίας ὅπως βαθμιαίως τὸ νερὸ χυνόμενον ἐντὸς αὐτῆς ἀνέρχεται, ἕως ὅτου ξεχειλίζει καὶ περιχύνεται, ὁμοίως καὶ τὸ γῆρας ἔρχεται σιγὰ σιγὰ, ἕως ὅτου ἀπλώνεται τελείως ἐπάνω μας.

—Ποία ἢ διαφορὰ τῆς ποιήσεως τοῦ Μιμνέρμου ἀπὸ τῆς τῶν Τυρταίου καὶ Καλλίνου;

Σ Ο Λ Ω Ν

Ὁ μέγας νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν (639 - 559 π.Χ.), ὁ καταλεγόμενος μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πλὴν τῆς μεγάλης πολιτικῆς δράσεώς του, ἠσχολήθη καὶ εἰς τὴν ποίησιν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔφαλλον τὰ ποιήματά του, ὅπως οἱ Σπαρτιαῖται τοὺς στίχους τοῦ Τυρταίου. Ὁ Πλάτων, ὁ ὁποῖος εἶχε προγόνους συγγενεῖς τοῦ Σόλωνος, τὸν ἐγκωμιάζει ὡς ποιητὴν.

Ἐκ τῶν ἐλεγείων τοῦ Σόλωνος περίφημος εἶναι ἡ «Σαλαμῖς», διὰ τῆς ὁποίας ἐξήγειρε τοὺς Ἀθηναίους εἰς ἀνάκτησιν τῆς «ἱμερτῆς» νήσου. Ἀτυχῶς ἐκ τῆς ἐλεγείας ταύτης μόνον ὀκτῶ στίχοι σφύζονται. Μακρότερα ἀποσπάσματα ἔχομεν ἀπὸ τὰς «Ὑποθήκας εἰς Ἀθηναίου» καὶ τὰς «Ὑποθήκας εἰς ἑαυτόν», αἱ ὁποῖαι εἶναι πολιτικαὶ ἐλεγείαι, ἐκφράζουσαι τὴν φιλοπατρίαν τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐπὶ πλεόν σφύζονται καὶ ἀποσπάσματα ἄλλων ποιημάτων του.

9 (1). Σαλαμῖς.

α) **Στ. 1 - 2. ἱμερτὸς περιπόθητος (ἱμείρω).**—κόσμον ἐπέων (= ἐπῶν) κόσμημα ἐκ λόγων, ποιητικὸς λόγος.—**ὦδῆν,** ἐπεξήγησις τοῦ κόσμον ἐπέων δηλαδὴ ἄσμα, ποίημα.—**ἀγορῆ** ἀγόρευσις.—**τίθεμαι** θέτω ἐνώπιόν σας, προσφέρω.

Στ. 3 - 6. τότε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει (ἐὰν δὲν ἀνακτηθῇ ἡ

Σαλαμίς).— **φάτις** φήμη.— **Σαλαμιναφέτης** (λέξις πεπλασμένη) ἀφέτης, προδότης τῆς Σαλαμῖνος.

Στ. 7-8. περί ὑπέρ. — ἴομεν, ὑποτ. βουλευτική = ἴωμεν.— **ἀπωθοῦμαι**, ἀπομακρύνω ἀπ' ἑαυτοῦ, ἀποβάλλω, ἀποπλύνω.

β) Σχετικῶς μὲ τὸ ποίημα τοῦτο ὁ Πλούταρχος (Σόλων, 8) λέγει: «Ἐλεγεία δὲ κρύφα συνθεῖς καὶ μελετήσας (Σόλων), ὥστε λέγειν ἀπὸ στόματος, ἐξεπήδησεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἄφνω πιλίδιον περιθέμενος· ὄχλου δὲ πολλοῦ συνδραμόντος ἀναβάς ἐπὶ τὸν τοῦ κήρυκος λίθον ἐν φῶδι διεζήθη τὴν ἐλεγείαν, ἧς ἐστὶν ἀρχὴ «αὐτὸς κήρυξ κτλ.» (παραθέτει τοὺς δύο πρώτους στίχους καὶ συνεχίζει): «Τοῦτο τὸ ποίημα **Σαλαμίς** ἐπιγράφεται καὶ στίχων ἑκατὸν ἐστίν, χαριέντως πάνυ πεποιημένον». Πλὴν τῶν δύο πρώτων στίχων, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, διέσωσεν ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος (I, 46) τοὺς στ. 3-8.

Στ. 2. κόσμον ἐπέων. ἀντὶ πεζῆς ἀγορεύσεως ἦλθον νὰ σᾶς ἀπαγγεῖλω περίκοσμον ὁμίλιαν (δηλ. ποίημα): οἱ ἀρχαῖοι τὴν ποίησιν ἐθεώρουν ὡς λόγον μετὰ κόσμου πεποιημένον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀπεριττον πεζὸν λόγον· σχετικῶς ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι».

Στ. 3. Φολέγανδρος καὶ Σίκινος. δύο μικραὶ καὶ ἄσημοι νῆσοι τῶν νοτιῶν Κυκλάδων, τὰς ὁποίας θὰ προτείμα ὡς πατρίδα του, λέγει ὁ ποιητής, ἀντὶ τῶν Ἀθηναίων, ἐὰν δὲν ἀνέκτων τὴν Σαλαμίνα.

Στ. 6. Σαλαμιναφέτης, Σαλαμινοπροδότης. Ἡ δημιουργία νέων λέξεων διὰ τῆς παραγωγῆς καὶ ἰδίᾳ διὰ τῆς συνθέσεως εἶναι προνόμιον τῆς ἐλληνικῆς ποιήσεως, ἀποδεικνύει δὲ τὸ εὐπλαστον καὶ τὴν ζωτικότητα τῆς γλώσσης μας ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου μέχρι σήμερον. Σχετικῶς ὁ ἀσχοληθεὶς μὲ τὴν ἀρχαίαν (ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν νέαν) ἐλληνικὴν ποίησιν Σ. Μενάρδος παρατηρεῖ: «τὸ θαυμασιώτερον εἶναι ἢ διὰ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν πάντων τῶν αἰώνων, ἐνδόξων καὶ ἀδόξων, μεγαλωνύμων καὶ ἀωνύμων, διατήρησις τοῦ συνθετικοῦ χαρίσματος, τοῦ προνομίου τούτου τῆς μητρικῆς μας γλώσσης».

Στ. 6. χαλεπὸν τ' αἴσχος ἀπωσόμενοι. οἱ δύο τελευταῖοι στίχοι συνοψίζοντες τὸ ὅλον νόημα εἶναι πιθανώτατα τὸ τέλος τῆς ἐλεγείας, ἢ ὁποία συνεκίνησε τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ἠνάγκασε νὰ ἄρουν

τὸν περὶ Σαλαμῖνος περιοριστικὸν νόμον, ν' ἀναλάβουν τὴν ἐκστρατεῖαν καὶ ν' ἀποπλύνουν τὸ «χαλεπὸν αἶσχος» (600 π.Χ.).

10 (2). Ὑποθῆκαι εἰς Ἀθηναίους.

α) Στ. 1 - 4. κατὰ... αἶσαν καὶ... φρένας· αἶσα μοῖρα, θεία θέλησις.—τοίη μεγάλητος τόσον μεγάλῳψυχος.—ἐπίσκοπος προστατίας.—ὄβριμοπάτηρ ἰσχυροῦ πατρὸς θυγάτηρ.—ὑπερθεν, δηλ. τῆς πόλεως.

Στ. 5 - 16 αὐτοὶ δὲ ἀλλ' αὐτοὶ (οἱ πολῖται)· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν θείαν θέλησιν.—ἀφραδίησιν (ἀφραδέω) ἀπερισκεψία, ἀνοησία (δοτ. ὄργ.).—χρήμασι ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ χρῆμα, ὑπὸ πλεονεξίας.—ἡγεμόνες τοῦ δήμου οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ δημοκρ. κόμματος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀστούς.—οἷσιν, ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἀστούς καὶ εἰς τοὺς ἡγεμόνας.—ἐτοῖμον (ἐστίν) εἶναι ἀναπότρεπτον.—ὑβρίσ ἀλαζονεία, ἀδιαλλαξία.—κατέχω συγκρατῶ.—κόρος ἢ μέχρι κόρου ἰκανοποιήσις, ἀκόρεστοι ἀξιώσεις.—κοσμῶ διεξάγω κοσμίως.—δαιτὸς εὐφροσύνη εὐφρόσυνα συμπόσια.—ἀδίκιοσ' ἔργμασι πειθόμενοι κινούμενοι, παρασυρόμενοι εἰς ἄδικα ἔργα.—κτέανον κτῆμα (κτάομαι).—ἐφ' ἀρπαγῇ με ἀρπακτικὰς διαθέσεις, ἀπλήστως.—φυλάσσομαι φοβοῦμαι, σέβομαι.—θέμεθλα θεμέλια, βάσεις, θεσμοί.—τῷ χρόνῳ με τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.—πάντως ἐξ ἅπαντος· (τῷ χρόνῳ πάντως = βραδέως, ἀλλ' ἀσφαλῶς).—ἦλθε, γνωμ. ἀόρ.—ἀποτίνομαι ἐκδικοῦμαι, τιμωρῶ.

Στ. 17 - 22. τοῦτο, δηλ. τὸ ἀνωτέρω ἐκτεθέν, ἡ διαγωγή μας.—ἔρχεται ἐπέρχεται.—ἔλκος (κτῆρμ.) ὡς πληγῇ, ὡς συμφορά.—ἄφυκτος ἄφρευκτος, ἀναπόφρευκτος.—ἦλυθε (γνωμ. ἀόρ.) = συνήθως μία τοιαύτη πόλις περιπίπτει.—εὐδοντα ἐν λανθανούσῃ καταστάσει ὄντα, ἀποκοιμισμένον.—ἐπεγείρω ἀφυπνίζω, προκαλῶ.—ὠλεσεν, γνωμ. ἀόρ.—πολλῶν ἑρατὴν ἡλικίαν πολλοὺς εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των.—ἐκ δυσμενέων, ποιητ. αἴτιον· δυσμενέες οἱ παλαιότερες πρὸς ἀλλήλους ἐσωτερικοὶ ἀντίπαλοι.—πολυήρατος πολυπόθητος.—τρύχομαι κατατρύχομαι, φθειρομαι.—ἐν συνόδοις, ἐμπροθ. δοτ. ὄργαν. (σύννοδος = πολιτικὸς σύλλογος).—φίλαις, παράθεσις εἰς τὸ συνόδοις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀγαπηταί.—τοῖσ' ἀδικοῦσι = τοῖς φαύλοις.

Στ. 23 - 30. ἐν δῆμῳ = ἐν τῇ πόλει. — στρέφομαι στροβιλιζομαι. — πενιχρὸς πένης, πτωχός, — πραθέντες, τοῦ πιπράσκω, πωλῶ (πωληθέντες ὡς δοῦλοι ἕνεκα χρεῶν). — ἀεικέλιος (α (στερ.) + εἰκελος) ἀνάρμοστος, ἐπονειδιστος. — στυγνὸς μισητός. — δημόσιον κακὸν τὸ γενικὸν κακὸν τῆς πόλεως. — ἔρχεται οἴκαδε ἐκάστῳ (δοτ. ἀντιγάρ.) εἰσχωρεῖ ἀπειλητικὸν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκάστου πολίτου. — αὐλίοι θύραι αἱ πρὸς τὴν αὐλὴν θύραι, ἢ ἐξώθυρα. — οὐκ ἐθέλουσι δὲν δύνανται. — ἔχω συγκρατῶ, ἐμποδιζῶ. — ὑπέρθορον, γνομ. ἄορ. τοῦ ὑπερθρώσκω ὑπερπηδῶ. — ἔρκος φράκτης. — εὔρε (γνομ. ἄορ.) τὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ. — εἰ καί... ἦ = καὶ ἐὰν ἦ. — φεύγων προσπαθῶν νὰ ἀποφύγῃ τὸ κακὸν, δηλ. νὰ κρυφθῇ. — μυχὸς τὸ ἐνδύτατον, τὸ βᾶθος.

Στ. 31 - 40. δυσνομίη κακὴ διοίκησις. — ἄρτιος ἄρμονικός. — πέδαι δεσμὰ περὶ τοὺς πόδας. — τραχέα τὰς τραχύτητας. — κόρος, βλ. στ. 9. — ἀμαυρῶ ταπεινῶν. — αὐαίνω ξεραίνω. — ἄτη ἀπάτη, ἀμάρτημα. — φυόμενα (μετγ. χρον.) μόλις φυτρώνουν. — εὐθύνω ἰσάζω, ἐπανορθῶν. — δίκας σκολιάς τὰς στρεψοδικίας (σκολιός = στραβός, λοξός ἀντίθ. τοῦ εὐθύς). — ὑπερήφανα ἔργα ὑπεροπτικὰ ἐκδηλώσεις. — ἀργαλέος ὀλέθριος. — χόλος ὀργή. — ὑπ' αὐτῆς, δηλ. τῆς εὐνομίας. — πινωτὸς (πνέω) συνετός.

β) Ἡ ἐλεγεία αὕτη ἐποιήθη εἰς ἐποχὴν δεινῶν στάσεων, καθ' ἃς οἱ μὲν εὐπατρίδαι ἐζήτουν νὰ κρατήσουν τὴν ἀπόλυτον κυριότητα τῆς γῆς καὶ τῆς πολιτείας, οἱ δὲ δημαγωγοὶ μὲ ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις ἐχρησιμοποιοῦν τὸν καταθλιβόμενον δῆμον, διὰ νὰ γίνουν τύραννοι.

Πιθανῶς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο δὲν εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος, διότι ἡ πρώτη πρότασις ἔχει τὸν σύνδεσμον δέ.

Στ. 4. Παλλὰς Ἀθηναίη χεῖρας ὑπερθεν ἔχει· τὰς χεῖρας τῆς κρατεῖ ὑπεράνω τῆς πόλεως, σκέπει καὶ προστατεύει τὴν πόλιν. Αἱ Ἀθηναὶ εἶχον τεθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηναῖς, ἡ ὁποία ἐλατρεύετο ὡς Πολιάς καὶ Πολιοῦχος, ἀφ' ἧς ἐνίκησε τὸν Ποσειδῶνα εἰς τὴν περὶ τῆς πόλεως ἔριν.

Στ. 14. σεμνὰ θέμεθλα Δίκης τὰ σεβαστὰ θεμέλια τῆς Δικαιοσύνης, αἱ ἀρχαὶ τοῦ Δικαίου. Ἡ Δίκη εἶναι π ρ ο σ ω π ο π ο ἰ ἡ σ ι ε τῆς δικαιοσύνης καὶ μαζί μὲ τὴν Εὐνομίαν καὶ τὴν Εἰρήνην ἐσχημάτιζον

ἀδελφικὴν τριάδα, ἐνῶ αἱ ἄλλαι ἀδελφαὶ των, αἱ Μοῦραι, ἀπετέλουν ἄλλο ἀδελφικὸν σύμπλεγμα.

Στ. 15. ἡ σιγῶσα σύνοιδε « ἔστι Δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὄρα ».

Στ. 25. πρᾶθέντες· πολλοὶ πένητες μὴ δυνάμενοι νὰ πληρώσουν τὰ χρέη των πρὸς τοὺς εὐπατρίδας ἐπωλοῦντο μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ὡς δοῦλοι, διότι εἶχον δανεισθῆ « ἐπὶ σώματι »· τοῦτο τὸ κακὸν ἐθεράπευσεν ὁ Σόλων μὲ τὴν **σεισάχθειαν**.

Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς παρουσίας ἐλεγείας; Συγκρίνατε τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς « δυσνομίας », στ. 17-30, πρὸς τὰ ἀγαθὰ τῆς « εὐνομίας » στ. 33-40.

11 (3). Ὑποθῆκαι εἰς ἑαυτόν.

α) **Στ. 1-2.** ἀγλαὸς λαμπρὸς (ἐκ τοῦ ἀγάλλω, ἄγαλμα).— κλύω ἀκούω, εἰσακούω.

Στ. 3-6. ὄλβος πλοῦτος.—πρὸς τινος ἐκ μέρους κάποιου.— δόξα ὑπόληψις.— εἶναι (ἐνν. ὑποκ. μέ), ἐκ τοῦ δότε.— γλυκύν ὤδε, τόσον γλυκύν, πολὺ γλυκύν.— αἰδοῖος, σεβαστός.

Στ. 7-16. ἰμείρω ποθῶ.— πεπᾶσθαι, τοῦ πάομαι κτῶμαι.— ἦλθε, γνωμ. ἄορ.— πλοῦτον, καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἀναφορ. ὄν, ἀντὶ πλοῦτος.— παραγίγνεται παραμένει.— ἔμπεδος σταθερός.— νεατος νεώτατος, κατώτατος· « ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφὴν » (παροϊμιακὴ φρ.), ἀπὸ κάτω ἕως ἐπάνω, ὀλόκληρος.— μετίωσιν, τοῦ μετέρχομαι ἐπιδιώκω.— ὑφ' ὕβριος (τροπ.) ὕβρισι-κῶς, ἀδίκως.— οὐ κατὰ κόσμον ἀκόσμως, ὅχι ὅπως πρέπει.— ἀδίκιοις ἔργμασι πειθόμενος, βλ. ἀνωτέρω στ. 11.— οὐκ ἐθέλων (κατὰ προσωποπ.) βιαίως.— ἀναμίσγεται ἔρχεται ἀνάμεσα, ἐκ-σπᾶ.— ἄτη συμφορὰ.— ἀρχὴ δέ, δηλ. τῆς ἄτης.— ἐξ ὀλίγου ἀπὸ κάτι μικρὸν.— φλαῦρος ἀσήμαντος.— ἀνιερῆ τελευτᾶ λαμβάνει ὀδυνηρὸν τέλος.— δὴν ἐπὶ μακρὸν (diu).— ὕβριος ἔργα· ὕβρις ἀδικία.

Στ. 17-32. ἐφορᾶ τέλος ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως ὄλων τῶν πραγμάτων, ρυθμίζει τὰ πάντα.— ὥστε ὅπως (ἢ ἀπόδοσις τῆς παρομοιώσεως εὐρίσκεται εἰς στ. 25).— ἐξαπίνης, εἰς τὸ διεσκέδασε (γνωμ. ἄορ.).— ἡρινὸς ἐαρινός.— ἀτρύγετος ἀκαταπόνητος.— γῆν

κάτα, ἀναστροφή, ἀνά τὴν γῆν.—**δηώσας** ἐρημόσας.—**πυροφόρος** σιτοφόρος (ἢ φέρουσα πυρούς = σίτους).—**ἔδος** ἔδρα.—**αἰπὺς** ὑψηλός (**αἰπὺν οὐρανόν**, παράθεσις εἰς τὸ ἔδος).—**ἔθηκεν ἰδεῖν** ἔκαμε νὰ ἴδωμεν.—**ἡελίοιο μένος** (περίφρασις) = ἥλιος.—**πίων** εὐφορος.—**ἀτάρ** = **δέ**.—**τοιαύτη**, ἐδῶ ἢ ἀπόδοσις τῆς παρομοιωσεως.—**τίσις** τιμωρία, ἐκδίκησις.—**οὐδὲ** = **ἀλλ' οὐ**.—**ἐφ' ἐκάστω** (οὐδ.) διὰ κάθε (κακὸν) ἔργον.—**ὄξύχολος** ὄξύθυμος.—**διαμπερές** (ἐκ τοῦ **διὰ -ἀνά- πέρασ**) πέρα ἕως πέρα, ἕως τὸ τέλος· ἐδῶ ἐπιτείνει τὸ **αἰεὶ**.—**ἀλιτρός** ἀμαρτωλός, ἀδικός (ἐκ τοῦ **ἀλιταίνω** = ἀμαρτάνω).—**ἐξεφάνη**, γνωμ. ἀόρ.—**αὐτοὶ** (κτγμ. προσδ.) αὐτοὶ οἱ ἴδιοι.—**κίχη**, τοῦ **κιχάνω** καταρθάνω.—**μοῖρα θεῶν** ἢ ἐκ τῶν θεῶν τιμωρία.—**ἤλυθεν αὐτὶς** ἐπανέρχεται (ἢ μοῖρα τῶν θεῶν).—**ἀναίτιος** ἀθῶρος.—**γένος** ἐξοπίσω οἱ ἀπόγονοι.

β) Στ. 1. Μνημοσύνη· θεὰ τῆς μνήμης, μήτηρ τῶν Μουσῶν (πρβλ. Ἡσιόδ. Θεογ. 52). Ἡ Μνημοσύνη ἐκπροσωπεῖ τὴν μνήμην, ἀπαραίτητον ὄργανον τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ ἄσματος πρὸ τῆς εὐρέσεως τῆς γραφῆς.

Στ. 2. Μοῦσαι. Ἡ ἐπὶ κλησις τῶν Μουσῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ποιημάτων ἦτο συνήθης, διότι παρ' αὐτῶν ἐζήτουν οἱ ποιηταὶ τὴν ἐμπνευσιν (πρβλ. τοὺς πρώτους στίχους τῆς Ὀδυσσεΐας καὶ τῆς Ἰλιάδος).

Κατὰ τὴν «Θεογονίαν» αἱ Μοῦσαι ἦσαν 9 τὸν ἀριθμὸν καὶ ὀνομάζοντο: **Κλειώ, Εὐτέρπη, Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ἐρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία, Καλλιόπη**. Ἐκάστη τούτων ἐξεπροσωπεῖ μίαν πνευματικὴν ἢ καλλιτεχνικὴν ἐκδήλωσιν, σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματός της.—**Πιερίδες**· ὀνομάσθησαν οὕτω ἐκ τῆς Πιερίας (χώρας πρὸς Β. τοῦ Ὀλύμπου), ὅπου ἰδιαίτερος ἐλατρεῦοντο.

Στ. 5. Κατὰ τὴν κρατοῦσαν τότε ἠθικὴν ἀντίληψιν, ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ εἶναι καλὸς πρὸς τοὺς φίλους καὶ κακὸς πρὸς τοὺς ἐχθρούς. (Ἡοίαν γνώμην εἶχεν ὁ Σωκράτης περὶ τοῦ ἀνταδικεῖν, ὅπως γνωρίζομεν ἀπὸ τὸν «Κρίτωνα»; *Τί ἐδίδαξεν ὁ Ἰ. Χριστὸς περὶ τῆς συμπεφορᾶς μας πρὸς τοὺς ἐχθρούς;*)

Στ. 18 - 25. Εἰς τοὺς στίχους τούτους παρομοιοῦται ἢ ἐκ τοῦ θεοῦ προερχομένη τιμωρία τῶν ἀδίκων πρὸς ἐαρινὴν θύελλαν. Αὕτη συνήθως εἶναι ὀρμητικὴ καὶ αἰφνιδια, ἐπέρχεται δὲ ἀνυπόπτως εἰς ἐποχὴν ἀν-

θήσεως καὶ εὐτυχίας τοῦ φυσικοῦ κόσμου. (Ποῖα αἱ ὁμοιότητες μὲ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν ἠθικὸν κόσμον;)

Στ. 27. αἰεὶ δ' οὐ ἐλέληθε διαμπερές· καὶ ἡμεῖς λέγομεν :
«Ὁ Θεὸς ἀργεῖ, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ».

Στ. 31. ἀναίτιοι ἔργα τίνουσιν ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἔξοπισω, δηλ. «ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα». Ἡ ἀντίληψις αὐτῆ περὶ τῆς τιμωρίας τῶν ἀπογόνων δι' ἀμαρτήματα, διὰ τὰ ὅποια οὗτοι εἶναι ἀναίτιοι, ἦτο γενικὴ εἰς τοὺς ἀρχαίους λαοὺς· ἄλλωστε ἡ ἐπιστήμη καὶ σήμερον παραδέχεται τὴν λεγομένην κληρονομικὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἀπογόνων· (ἡ εὐθύνη ἄρα τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὰς πράξεις του ἐπεκτείνεται οὕτω σοβαρῶς, διότι αὐταὶ βαρύνουν ὄχι μόνον ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπογόνους).

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σόλωνος;

Ξ Ε Ν Ο Φ Α Ν Η Σ

Ὁ Ξενοφάνης ἐγεννήθη περὶ τὸ 580 π.Χ. εἰς τὴν Κολοφῶνα. Ἐφημίσθη διὰ τὴν μεγάλην πολυμαθειάν του. Ἦτο φιλόσοφος καὶ ποιητής. Περιερχόμενος τὴν Ἑλλάδα ἐψάλλε τὰ ποιήματά του, διὰ τῶν ὁποίων ἐκέρυττε θαρραλέως νέας ιδέας καὶ κατεφέρετο ἐναντίον τῆς πολυθεΐας. Τέλος ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἑλέαν τῆς κάτω Ἰταλίας, ὅπου ἴδρυσεν τὴν περίφημον Ἑλεατικὴν φιλοσοφικὴν σχολήν, ἐκ τούτου δὲ ἐπωνομάσθη Ἑλεάτης. Ἀπέθανεν ἐκεῖ εἰς βαθύ γῆρας περὶ τὸ 484.

Αἱ ιδέαι τοῦ Ξενοφάνους, τολμηραὶ διὰ τὴν ἐποχὴν του, δεικνύουν τὸ ἔξοχον πνεῦμά του. Δὲν ἐπεδοκίμαζεν ὅσα περὶ θεῶν ἔγραψαν ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος. Ἐκέρυττεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι εἷς, ἀγέννητος, ἀκίνητος, ὄχι ἀνθρωποειδής, τέλειος, τὰ πάντα διὰ τοῦ νοῦ κυβερνῶν.

Ἐγραψε διδακτικὸν ἔπος «Περὶ φύσεως» καὶ ἐλεγείας, τῶν ὁποίων ἐσώθησαν ἀποσπάσματα.

12. Συμπόσιον.

α) **Στ. 1-12. γάρ,** ἐδῶ : ὄντως, ἀληθῶς (αἰτιολογεῖ τὰ κατωτέρω, στ. 13).— **δὴ πλέον.— ζάπεδον** δάπεδον.— **ἡ κύλιξ** τὸ ποτήριον.— **ἀμφιτιθεῖ** περιβάλλει.— **ἄλλος,** δηλ. παῖς, δούλος.— **ὁ δ'** ἄλλος δὲ πάλιν.— **παρατείνω** προσφέρω (κατὰ σειρὰν).— **φιάλη** πλατὺ καὶ

ἀβαθές ποτήριον.— **κρητήρ** (κρατήρ), εὐρύχωρον ἀγγεῖον (ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ μεΐξις τοῦ οἴνου μετὰ τοῦ ὕδατος).— **μεστός ἐυφροσύνης** (μεταφορικῶς) ἀκένωτος πηγὴ εὐθυμίας.— **ἔσθηκε ἴσταται ἀναμένων, προκλητικῶς.**— **ἄλλος δ' οἶνος**, ἐκτὸς τοῦ ἐν τῷ κρατήρι.— **προδώσειν**, δηλ. εἶναι ἀρκετός, ὥστε δὲν θὰ προδώσῃ τοὺς συμπότας ἐγκαταλείπων αὐτούς: ὁ ὁποῖος διαλαλεῖ ὅτι δὲν θὰ ἐξαντληθῇ.— **μείλιχος γλυκύς.**— **κέραμος πήλινον ἀγγεῖον.**— **ἄνθος ὀσδόμενος ἀναδίδων ὀσμὴν ἄνθους, «μοσχομύριστος».**— **ἐν μέσοισι** (ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ εὐρισκομένου) εἰς τὸ μέσον ἡμῶν.— **ἴησιν ἀναπέμπει.**— **πάρκεινται = παράκεινται** ἔχουν παρατεθῆ.— **γεραρός σεβαστός, μεγαλοπρεπής.**— **ἀχθομένη κατάφορος.**— **πίων παχύς, πυκνός.**— **ἄν = ἀνά.**— **πάντη πρὸς ὕλας τὰς πλευράς.**— **πεπύκασται, τοῦ πυκάζομαι ἔχω πυκνὸν κάλυμμα, σκεπάζομαι.**— **μολπὴ τραγοῦδι καὶ χορός.**— **ἄμφις ὀλόγυρα.**— **ἔχει κατέχει, ἐπικρατεῖ— θαλίη εὐθυμία.**

Στ. 13 - 24. εὐφημος μῦθος εὐσεβῆς μυθολογικὴ διήγησις.— καθαρός λόγος ἐνάρετος, ἠθικὴ ἱστορικὴ διήγησις.— **σπέισαντας, τοῦ ῥ. σπένδω = προσφέρω σπονδάς.**— **εὐχομαι προσεύχομαι, ζητῶ δι' εὐχῆς.**— **πρήσσειν πράττειν.**— **ταῦτα = τοῦτο, δηλ. τὸ εὐξασθαι...**— **ῶν = οὖν, ἐδῶ: ὄντως, ἀληθῶς.**— **προχειρότερον τὸ πρῶτον καθῆκον.**— **οὐχ ὕβρις (ἐστὶ) πίνειν δὲν εἶναι κακὸν νὰ πίνῃς (τόσον).**— **ὀπόσον κέν... ἀφίκοικο ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ δύνασαι νὰ φθάσῃς.**— **ἔχων πιωμένος.**— **πρόπολος θεράπων, ὑπηρέτης.**— **μὴ πάνυ γηραλέος (ῶν) ἐὰν δὲν εἶσαι πολὺ γέρον.**— **αἰνεῖν, (ἐκ τοῦ χρή) ὑποκ. τινά, σέ.**— **ἐσθλὰ ἀναφαίνει = ἐσθλοὺς λόγους ἀναφαίνει ὁμιλεῖ καλὰ.**— **πιῶν (ἐναντιωμ. μτχ.) ἄν καὶ πιωμένος.**— **ὡς οἱ μνημοσύνη (ἐστίν), ἐπεξήγησις (τοῦ ἐσθλὰ ἀναφαίνει) = ὅτι μέμνηται (τῆς ἀρετῆς).**— **καὶ πόνος (ἐστίν) ἄμφ' ἀρετῆς καὶ ἐργάζεται δι' αὐτήν.**— **διέπω διηγῶμαι, (τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ χρή).**— **τῶν προτέρων, ἐνν. ποιητῶν.**— **σφεδανός σφοδρός, βίαιος.**— **χρηστὸν χρήσιμον, ὠφέλιμον.**— **ἀγαθόν (ἐστὶ) ἔχειν (τινὰ) αἰὲν προμηθεῖν θεῶν ἔχω προμηθεῖν ἔχω πρόνοιαν, σέβομαι.**

β) Τὴν ἐλεγείαν τοῦ ψάλλει ὁ ποιητής, καθ' ὃν χρόνον ἐτοιμάζεται τὸ συμπόσιον (ὁ πότος). Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεσύροντο τὰ φαγητά, ἐκαθάρριζετο ἡ τράπεζα καὶ τὸ δάπεδον, οἱ δὲ κεκλημένοι ἐπλυνον τὰς χεῖ-

ρας και ἐστεφανώνοντο, ἐνῶ οἱ δοῦλοι ἔφερον τὸν οἶνον, τὰ ποτήρια καὶ τὰ ἐπιδόρπια. Τότε εἷς τῶν συμπολιτῶν ὠρίζετο ὡς ἀρχηγὸς τοῦ συμποσίου, καλούμενος βασιλεὺς ἢ συμποσίαρχος. Ἀφοῦ δὲ ἐγίνετο ἡ σπονδὴ ὑπὸ τῶν δαιτυμόνων, ὁ συμποσίαρχος ἔδιδε τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τοῦ συμποσίου, διηύθυνεν αὐτὸ καὶ ἐφρόντιζε νὰ κρατῆται καλῆ διάθεσις μὲ ποικίλας παιδιὰς, συζητήσεις, ᾄσματα, μουσικὴν, χοροὺς κτλ. Εἰς τοιοῦτον συμπόσιον, ἐνῶ ἐτελοῦντο εἰσέτι αἱ ἐτοιμασίαι, ὁ ποιητὴς ψάλλει τοὺς στίχους του διδάσκων πῶς πρέπει οἱ «εὐφρονες ἄνδρες» νὰ τελοῦν τὰ συμπόσια.

Στ. 2. πλεκτοὺς στεφάνους· συνήθιζον οἱ ἀρχαῖοι νὰ στεφανώνωνται εἰς τὰ συμπόσια μὲ στεφάνους μύρτων καὶ ρόδων, διότι τὸ συμπόσιον ἐθεωρεῖτο ἱερά τελετὴ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Διονύσου.

Στ. 3. εὐῶδες μύρον· συνήθιζον ἀκόμη νὰ ἀλείφωνται πρὸ τοῦ συμποσίου μὲ μύρον.— **ἐν φιάλῃ**· φιάλη ἦτο ἀγγεῖον ἀνοικτὸν, ἀβαθές, χρησιμεῖον ὡς ποτήριον, μάλιστα δὲ εἰς σπονδὰς καὶ χοάς.

Στ. 4. κρητῆρ· μέγα ἀγγεῖον μὲ εὐρὴ στόμιον, συνήθως πῆλινον ἢ χαλκοῦν (ἐνίοτε ὅμως καὶ ἀργυροῦν ἢ χρυσοῦν), ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνεμειγνυον οἶνον καὶ ὕδωρ, ἐκεῖθεν δὲ ἤντλουν καὶ ἔπινον· ἡ ἀνάμειξις τοῦ οἴνου ἐγίνετο μὲ διπλασίαν ἢ τριπλασίαν ποσότητα ὕδατος, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ κρατῆρος ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδαιτυμόνων.

Στ. 9. γεραρὴ τράπεζα· νοεῖται ἢ μετὰ τὸ δεῖπνον συμποσιακὴ τράπεζα, ἢ δευτέρα καλουμένη, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐτίθεντο τὰ ἐπιδόρπια («ἄρτοι ξανθοί, τυρός, μέλι») κ.ἄ.).

Στ. 11. βωμός, ὁ κατὰ τὸ μέσον τῆς αἰθούσης κείμενος.

Στ. 13. θεόν, καθ' ἐνικὸν («εἰς Θεὸς μέγιστος»).

Στ. 14. εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις, δηλ. ὅχι μὲ βλασφήμους μύθους καὶ λόγους περὶ μαχῶν μεταξὺ Τιτάνων, Γιγάντων, Κενταύρων κτλ., ὡς ἐξηγεῖ κατωτέρω εἰς στ. 21-22.

Στ. 15. σπείσαντας δέ..., ἡ σπονδὴ ἐγίνετο δι' ἀκράτου οἴνου χυνομένου εἰς τὰς φλόγας τοῦ βωμοῦ.

Στ. 18. οἴκαδ' ἄνευ προπόλου· τὸ νὰ μεταβῆ κανεὶς ἀπὸ τὸ συμπόσιον εἰς τὴν οἰκίαν του, χωρὶς νὰ ἔχη ἀνάγκην νὰ ὑποβαστάζεται

ὑπὸ ὑπερήτους, ἔθεωρεῖτο δεῖγμα σωφροσύνης· μόνον εἰς τοὺς γέροντας ἐπετρέπετο ἢ χρῆσις ὑπερήτου.

Στ. 21. Τιτᾶνες, Γίγαντες. Οὗτοι κατὰ τὴν παλαιὰν μυθολογίαν ἦσαν ρωμαλέα, πελώρια, καὶ πανίσχυρα ὄντα κινήσαντα συνεχεῖς ἐπαναστάσεις ἐναντίον τοῦ Οὐρανοῦ, τοῦ Κρόνου, τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων ἐπουρανίων θεῶν. Προφανῶς διὰ τῶν Τιτάνων καὶ Γιγάντων ὑπεδηλοῦντο αἱ βίαιαι καὶ ἀκαταδάμαστοι φυσικαὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐπόλαιον διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ μετάπλασιν τοῦ κόσμου. Αἱ γιγαντομαχίαι καὶ τιτανομαχίαι ἦσαν προσφιλῆ θέματα τῆς ποιήσεως, τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς. Ὁ Ξενοφάνης ὅμως δὲν ἐπιδοκιμάζει τὴν εἰς τὰ συμπόσια ἐξιστόρησιν τοιούτων μαχῶν καὶ ἐπαναστάσεων μεταξὺ τῶν θεῶν καὶ θεωρεῖ ἀσέβειαν τὴν πίστιν εἰς τοιούτους μύθους.

Στ. 22. Κένταυροι. Οὗτοι ἦσαν ἄγριος Θεσσαλικὸς λαὸς οἰκῶν περὶ τὸ Πήλιον καὶ τὴν Ὀσσαν, ἔμπειρος εἰς τὴν ἵππασίαν, δι' ὃ ἐφαντάζοντο αὐτοὺς ὡς ἵππους μὲν κάτω, ἄνδρας δὲ ἄνω.

Ὁ Ξενοφάνης θεωρεῖ ἀνάξιον σωφρόνων ἀνδρῶν τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἀγρίων πράξεων ἐνὸς τοιούτου λαοῦ.

—*Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ξενοφάνους; Ποῖον πνεῦμα τὸν διέπει ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς ὥρας ἐνὸς εὐθύμου συμποσίου;*

Θ Ε Ο Γ Ν Ι Σ

Θέογνις ὁ Μεγαρεὺς (550 - 500 π.Χ.) θεωρεῖται κατ' ἐξοχὴν **γνωμικὸς ποιητής**, διότι αἱ ἐλεγείαι του περιέχουν ἐν ἀφθονίᾳ γνώμας πολιτικὰς καὶ ἠθικὰς. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ ἡ πάτρις του καὶ ὅλαι αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις ἐκλυδωνίζοντο ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν ταραχῶν μεταξὺ τῶν εὐπατριδῶν καὶ τοῦ δήμου. Ὁ Θέογνις εἶχεν ἀναμειχθῆ ζωνρῶς εἰς τοὺς πολιτικούς ἀνταγωνισμοὺς ταχθεὶς ὑπὲρ τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ μετὰ πάθους ἀποκρούσας τὴν ἐπικράτησιν τοῦ δήμου, τὸν ὅποιον ἔβλεπε νὰ ἀγεται καὶ νὰ φέρεται ἀπὸ τῶν δημαγωγῶν. Ἐπικρατήσαντος τοῦ δήμου ἐξωρίσθη καὶ ἐπὶ μακρὸν περιεπλανήθη μακρὰν τῆς πατρίδος του.

Βραδύτερον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του ὑποκύψας εἰς τὸ νέον καθεστῶς. Δὲν ἔπαυσεν ὅμως νὰ ἐκδηλώῃ τὰ ἀριστοκρατικά του φρονήματα, τὰ ὁποῖα ἐκφράζονται τολμηρῶς εἰς τὰς ἐλεγείας του. Παρ' ὅλα

ταῦτα, ἐπειδὴ πολλοὶ στίχοι τοῦ διδάσκουν τὴν ἀρετὴν, ἀνεγινώσκοντο παρὰ πάντων καὶ βραδύτερον εἰσῆχθησαν εἰς τὰ σχολεῖα. Ἐκ τῶν ἐλεγείων τοῦ σφίζονται 1400 περίπου στίχοι. Εἶναι ὅμως οὗτοι ἄθροισμα διαφόρων ἀποσπασμάτων χωρὶς ἐσωτερικὴν συνοχὴν. Οἱ περισσώτεροι τούτων ἀπευθύνονται πρὸς Κύρνον Πολυπαίδην, ἀριστοκρατικὸν νέον Μεγαρέα, τὸν ὁποῖον ὁ ποιητὴς, ὡς πατὴρ διδάσκων, ζητεῖ νὰ καταστήσῃ ἀγαθὸν κατὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν ἀντίληψιν.

13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα.

α) Στ. 1-4. ὦ ἄνα, ποιητ. κλητ. τοῦ ἄναξ.—σεῖο = σοῦ.— λήσομαι, μέλλ. τοῦ (ἐπι)λανθάνομαι = λησιμονῶ.— κλυθι, προστ. τοῦ κλύω εἰσακούω.

Στ. 5 - 10. πότνια σεβαστή.— ῥαδινηῆς χερσίν (δοτ. ὄργ.)· ῥαδινὸς εὐλύγιστος, λεπτοφυής, κομψός.— τροχοειδῆς στρογγυλός.— ἀπειρεσίη κυκλική.— ἀμβρόσιος θεῖος.— γήθησε, τοῦ γηθέω χαίρω.— ἡ ἄλς (γεν. τῆς ἄλός) ἡ θάλασσα, (ἐνῶ ὁ ἄλς τὸ ἄλατι).— πολὶὸς ὑπόλευκος.

β) Στ. 1. Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος. Ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις ἦσαν δίδυμα τέκνα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ὅπως ὁ Ἀπόλλων εἶναι ὁ Φοῖβος (ὁ λάμπων), οὕτω καὶ ἡ ἀδελφὴ του, εἶναι ἡ Φοῖβη (ἡ λάμπουσα). Συμβολίζουσι τὸ οὐράνιον φῶς, ὁ μὲν ἀδελφὸς ὡς ἥλιος, αὐτὴ δὲ ὡς σελήνη. Διὰ τὴν γέννησίν των μυθολογεῖται, ὅτι ἡ Λητώ καταληφθεῖσα ὑπὸ ὠδίνων ἤλθεν εἰς Δῆλον καὶ κρατηθεῖσα ἀπὸ τὸν ἱερὸν φοῖνικα ἐγέννησε τὰ δύο τέκνα τῆς παρὰ τὴν στρογγύλην λίμνην, ΒΑ τοῦ ἐν Δῆλῳ ἱεροῦ.

Ὁ Ἀπόλλων ἐθεωρεῖτο προστάτης τῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς (κιθαρωδός, Μουσηγέτης). Διὰ τοῦτο ἐδῶ ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειάν του.

Στ. 5. Φοῖβε· ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος σημαῖνον τὸν λάμποντα, τὸν φωτεινὸν (ἐκ τοῦ φάος, φῶς, φῶς).

Στ. 8. Δῆλος ἀπειρεσίη· ὀνομάζεται ἀπειρεσίη, ὡς μὴ ἔχουσα πέρατα, διότι εἶναι κυκλική.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

14 (2). I. Οὐδὲν φίλτερον πάτρης.

α) Στ. 1 - 6. Εὐρώτα (γενικὴ δωρ.).— δονακοτρόφος ὁ τρέφων

δόνακας (καλάμους). — ἐφίλευν (ἰων.) = ἐφίλουν· φιλέω φιλοξενῶ. — ἐπέρχομαι ἐπισκέπτομαι. — οὔτις μοι τέρψις... ἐκείνων (γεν. ὑποκειμ.) καθόλου δὲν μὲ ἔτερπον αἱ περιποιήσεις ἐκείναι. — οὕτως φίλτερον τόσον πολὺ ἀγαπητόν. — ἄρ(α) ἀληθῶς λοιπόν.

β) Στ. 1. ἦλθον... ἀγλαὸν ἄστν. Κατὰ τὸν πλάνητα βίον τοῦ ἐξορίστου ὁ Θέογνις περιῆλθε πολλοὺς τόπους (ἐδῶ ἀναφέρει τὴν Σικελίαν, τὴν Εὐβοίαν, τὴν Σπάρτην). Εἶδεν ἐκεῖ ὠραῖα καὶ εὐχάριστα πράγματα, εὗρε φιλοξενίαν κτλ. Ἄλλ' ὅμως ἡ ψυχὴ του ἐπέτα πρὸς τὴν πατρίδα του.

Ὁ Κάλβος ἐκφράζει παρόμοια συναισθήματα εἰς τὸν «Φιλόπατρι», ὅταν λέγῃ διὰ τὴν πατρίδα του: «Ποτέ δὲν σὲ λησμόνησα — ποτέ· καὶ ἡ τύχη μ' ἔρριψε — μακρὰν ἀπὸ σέ· μὲ εἶδε — τὸ πέμπτον τοῦ αἰῶνος — εἰς ξένα ἔθνη. — Ἀλλὰ εὐτυχὴς ἢ δύστηνος — ὅταν τὸ φῶς ἐλλοῦται — τὰ βουνὰ καὶ τὰ κύματα — σὲ ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου — πάντοτε εἶχον»... «εἶναι γλυκὴς ὁ θάνατος — μόνον ὅταν κοιμώμεθα — εἰς τὴν πατρίδα» Πρβλ. καὶ Ὀδυσσεύς ι, 27 : «οὔτοι ἔγωγε ἤς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ιδέσθαι».

15 (3). II. Ἦν δὲ κακοῖσι συμμίσηγης...

α) Στ. 1 - 8. ἴσθι, προστ. τοῦ οἶδα. — προσομιλῶ συναναστρέφομαι. — ἔχομαι κρατοῦμαι, προσκολλῶμαι. — τὸν ἐόντα ὃν ἐκ φύσεως ἔχεις. — συντίθεμαι συνάπτω. — ἔπη δύσφημα βλασφημίαι. — ἔλπομαι ἐλπίζω, νομίζω. — ἔτυμος ἀληθής, σωστός.

β) Στ. 5. Ὁ κακὸς δὲν γεννᾶται κακός· εἶναι ἡ θεωρία, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι χάρτης ἄγγραφος (tabula rasa). Τὸ περιβάλλον θὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' αὐτοῦ, διὰ τὸ γίνῃ κακὸς ἢ καλός. Κάτι παρόμοιον εἶπεν ἀργότερον ὁ Σωκράτης : «οὐδεὶς ἐκὼν κακός».

16 (4) III. Ὁ διπρόσωπος φίλος

α) Στ. 1 - 8. εἴ τις ἐπαινέσῃ· τὸ εἰ μὲ ὑποτακτ. ποιητικόν. — ὄσον ὀρώης (αὐτὸν) ἐφ' ὅσον εὐρίσκεται ἐνώπιόν σου. — νοσφίζομαι ἀπομακρύνομαι (ἐκ τοῦ νόσφι χωριστά, μακρὰν). — ἄλλη (τοπ.) εἰς ἄλλο μέρος. — ἰῆσι, γ' ἐν. ὑποτ. τοῦ ἴημι ἐκβάλλω, ἀπολύω (: ἴημι γλῶσσαν κακὴν = κακολογῶ). — τοι βεβαίως, ἀληθῶς. — ἐταῖρος ἀνὴρ σύντροφος. — φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλός (ἔστι) δὲν εἶναι διόλου

πολύ καλὸς φίλος.—**ὅς κ' εἶπη** = **ὅς ἂν εἶπη**. — **λώϊα** (συγκρ. τοῦ **ἀγαθός**, ἐδῶ ἄνευ συγκρίσεως) εὐάρεστα.—**γιγνώσκων**, ἐναντ. **μτχ.**—**βαρὺς ὀργήν** ἐπίμονος εἰς τὴν ὀργήν του. — **καί** (ἐπίδοτ.) ἔστω **καί**.— **φέρω** ὑποφέρω, ἀνέχομαι.— **ἀντὶ κασιγνήτου** ὡς ἀδελφός.— **φράζομαι** σκέπτομαι.— **ἐξοπίσω** εἰς τὸ μέλλον.

β) **Στ. 1. εἰς τις ἐπαινέση σε**· οἱ πρὸς κολακείαν ἐπαινοῦντες φίλοι δὲν εἶναι πιστοί, λέγει καὶ ὁ Ἰσοκράτης: «πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἅπαν ὅτι ἂν λέγῃς ἢ ποιῆς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἁμαρτανόμενοις ἐπιτιμῶντας» (Πρὸς Νικοκλέα, 28).

Στ. 6. φέρει· ἡ ἀνοχή τῆς ὀργῆς τοῦ φίλου εἶναι ὁ καλύτερος σωφρονισμὸς του. Καὶ ἐπὶ τούτου ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «ὀμιλητικὸς δ' ἔσει... μὴ πρὸς τὰς τῶν πλησιαζόντων ὀργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἂν ἀδίκως ὀργιζόμενοι τυγχάνωσιν, ἀλλὰ θυμουμένοις μὲν αὐτοῖς εἰκων, πεπανμένοις δὲ τῆς ὀργῆς ἐπιπλήττων» (Πρὸς Δημόνικον, 31).

17 (5). IV. Εἰλικρινεία.

α) **Στ. 1 - 6. στέργω** ἀγαπῶ. — **νόον δ' ἔχε** (ἐνν. ἄλλον) **καὶ φρένας ἄλλας** καὶ ἄλλα νὰ σκέπτεσαι μὲ τὸν νοῦν σου.—**πιστός**, ἐδῶ: εἰλικρινής. — **καθαρὸς** ἄδολος. — **θέμενος** ἐπιδεικνύων. — **ἀποειπών**, τοῦ **ἀπόφημι** διακηρύττω διαρρήδην (λέγω κάτι καθαρά καὶ ξάστερα).— **ἐχθαίρω** μισῶ.— **νεῖκος** ἔρις, ἔχθρα.— **αἰίρω** ἐγείρω, σηκῶνω.— **ἀμφαδίην** ἀναφανδόν, δημοσίᾳ.— **δίχ' ἔχει νόον** εἶναι γίβουλος.— **μιῆ γλώσση** ἐνῶ ἔχει μίαν γλῶσσαν.— **δειλὸς** (ἐνν. ἐστὶ) φαῦλος, πρόστυχος.— **βέλτερος** προτιμότερος.— **ὦν**, ὑποθετικὴ **μτχ.**

β) **Στ. 6. Κύρνε**· ὅλαι αἱ συμβουλαὶ τῶν παρατιθεμένων ἀποσπασμάτων ἀπευθύνονται, ὡς ἐλέχθη εἰς τὸν νεαρὸν Κύρνον, τὸν Πολυπαῖδην (βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογρ. Θεόγνιδος.).

18 (6). V. Σπάνιος ὁ πιστὸς φίλος.

α) **Στ. 1 - 8. παῦρος** ὀλίγος (parvus, paulus).— **ὀμόφρονα θυμὸν** τὴν αὐτὴν γνώμην, ὀμόλογον διάθεσιν.—**τῶν ἀγαθῶν**, τῶν κακῶν (οὐδ.) τῆς εὐτυχίας, τῆς δυστυχίας (τῶν φίλων).— **οὐ χ' εὐροῖς** = **οὐκ ἂν εὐροῖς**.— **δίζημαι** ἀναζητῶ (ἢ **μτχ.** ὑποθ.).— **ἐπὶ πάντας**

άνθρώπους καθ' ὅλον τὸν κόσμον.—οὓς, ἀναφ. συμπερ.—ὥστε τούτους.—μή... ἄγοι νὰ μὴ ἤθελε περιλάβει (εἶναι δηλ. ὀλιγώτεροι ἀπὸ ὅσους ἤμπορεῖ νὰ περιλάβῃ ἓνα πλοῖον).—οἷσιν ἐπὶ γλώσση (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος) = ὦν ἐπὶ γλώσση κτλ.—αἰσchrὸν χρῆμα ἐπι (ἀναστροφή) = ἐπὶ αἰσchrὸν χρῆμα.

β) Στ. 1. Πολυπαῖδη· πατρωνυμικὸν ἐκ τοῦ Πολυπαῖς, -ιδος (πολυπάμων = πολυκτῆμων).

Στ. 4. Ἴσον τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν μετέχειν. Πολλοὶ ἄνθρωποι συμμετέχουν μὲν τῆς εὐτυχίας τῶν φίλων των, δὲν συμμερίζονται ὅμως καὶ τὴν δυστυχίαν αὐτῶν, ἀλλὰ... «ὁ καλὸς ὁ φίλος στὴν ἀνάγκη φαίνεται».

Ἄλλ' ἐνίοτε τινὲς μετέχουν μὲν τῆς δυστυχίας τῶν ἄλλων, ὄχι ὅμως καὶ τῆς εὐτυχίας των, κινούμενοι ἐκ φθόνου.—'Ο' Ἴσοκράτης συμβουλεύει νὰ ἐκλέγωμεν ὡς φίλους «μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας».

(Πρὸς Δημόνικον, 26).

10 (7). VI. Ἡ πενία.

Στ. 1-4. τοι βεβαίως.—θυμοφθόρος ὁ κατατρώγων τὴν καρδίαν, ὁ καταστρεπτικὸς.—ἀχρημοσύνη στέρησις, ἔλλειψις.—οὐλόμενος (μτχ. ἀόρ. β' τοῦ ἄλλυμαι) κατηραμένος.—προφέρω ὄνειδίζω.—τάλαντον ἢ ζυγαριά (τῆς τύχης).—ἐπιρρέπω κάμνω νὰ κλίνη.—ἄλλοτε ἄλλως, ἄλλοτε πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ ἄλλοτε πρὸς τὰ ἐκεῖ.

20 (8). VII. Ἡ Ἐλπίς.

α) Στ. 1-10. ἄλλοι δέ, ἐνν. θεοί.—ἐκπρολιπόντες, ἐγκαταλιπόντες, (ἐνν. τοὺς ἀνθρώπους).—Οὐλυμπόνδε, εἰς τὸ ἔβαν: ἐπῆγαν εἰς τὸν Ὀλυμπον.—φθίνω (καὶ φθίνομαι) ἐκλείπω σιγὰ σιγὰ, σβήνω.—θέμιστες νόμοι, δικαιοσύνη.—ὄφρα τις ζῶει ἐν ὄσφ ζῆ κανεῖς.—εὐσεβέω περὶ θεοὺς σέβομαι τοὺς θεοὺς.—Ἐλπίδα προσμενέτω (μεταφορ.) ἄς μὲνη πλησίον τῆς Ἐλπίδος, ἄς μὴ χάνῃ τὴν ἐλπίδα.—εὐχόμενος (χρον.) προσευχόμενος.—ἀγλαὸς θαυμαστός, ἐξαιρετός.—μηρία, δηλ. τῶν θυσιαζομένων ζῴων.—πύματος τελευταῖος.

β) Στ. 1. Ἐλπίς. Ὁ ποιητὴς προσωποποιῶν τὴν ἐλπίδα ἀναφέρεται εἰς τὸν γνωστὸν μῦθον τῆς Πανδώρας, ἡ ὁποία ἐστάλη ὑπὸ τοῦ

Διὸς διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἶχον λάβει παρὰ τοῦ Προμηθέως τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κλαπέν πῦρ. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Πανδώρα κομίζουσα κεκλεισμένον πίθον πλήρη ἀγαθῶν ἔγινε δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμηθέως παρὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀδελφοῦ του Προμηθέως· ὅταν δὲ ἠνοίχθη ὁ πίθος, ἔφυγαν ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἐπέταξαν πρὸς τὸν οὐρανόν, πλὴν τῆς Ἐλπίδος, τὴν ὁποίαν ἐπρόλαβεν ὁ Ἐπιμηθεὺς νὰ κλείσῃ ἐντὸς τοῦ πίθου. Αὐτὴ λοιπὸν ἀπέμεινε ἔκτοτε μόνη παρήγορος διὰ τοὺς ἀνθρώπους θεά. Προφανῶς ὁ ποιητὴς συνθέτων τοὺς στίχους του ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ὑποδηλοῦ τὴν κατέχουσαν αὐτὸν ἐλπίδα τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα· ἦτο αὕτη τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπέμεινε.

Στ. 3. Πίστις, προσωποποιεῖ τὴν ἀμοιβαίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνην.

Στ. 4. Σωφροσύνη, προσωποποιεῖ τὴν μετριοπαθῆ φρόνησιν.— **Χάριτες**· δι' αὐτῶν προσωποποιεῖ ὁ ποιητὴς τὰς ἠθικὰς ἀρετὰς τῶν ἀνθρώπων. Αἱ Χάριτες ἦσαν κατὰ τὴν μυθολογίαν τρεῖς ἀδελφαί, (*Ἄγλαϊα, Εὐφροσύνη, Θαλία*), ἡλικιακὰ θεότιχτες ἀντιπροσωπεύουσαι πᾶν τὸ ὥραϊον καὶ τὸ λαμπρὸν εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν ζωὴν.

— *Ἡ προσωποποιία εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς τὰς τέχνας εἶναι συνηθ.* Ἀναφέρατε παραδείγματα.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Σιμωνίδης ὁ Κεῖος πλὴν τῶν ἐξόχων χορικῶν ποιημάτων του ἔγραψε καὶ ἐλεγείας καὶ ἐπιγράμματα. Ἀπὸ τὰς ἐλεγείας του ἐσώθη τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον περιέχει συμβουλὰς πρὸς νεανίαν. (Βλέπε εἰς τὸ τμήμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως» βιογραφικὴν εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ ποιητοῦ, σελ. 131).

21. Ὑποθῆκαι εἰς νέον.

α) **Στ. 1 - 6. χρῆμα** πρᾶγμα. — **ἔμπεδος** σταθερός, ἀναλλοίωτος. — **Χῖος ἀνὴρ**, δηλ. ὁ Ὅμηρος. — **γενεὴ** φύσις, ζωὴ. — **παῦρος** ὀλίγος. — **οὔας** (γεν. οὔατος) οὔς· οὔασι δέχομαι = ἀκούω. — **ἐγκατατίθεμαι** στέρνοις ἐναποθέτω εἰς τὴν καρδίαν μου.

Στ. 7 - 10. ὄφρα τις ἔχη ἐν ὅσῳ ἔχει. — **πολυήρατος** περιπόθητος, πολυθέλητος. — **κουῦφος θυμὸς** ἐλαφρὸς νοῦς. — **ἀτέλεστος** ἀνεκτέλεστος, ἀπραγματοποίητος· **πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ** συλλαμβά-

νει πολλά ἀπραγματοποιήτα ὄνειρα.— ἔλπις πρόβλεψις.— φροντίς σκέψις.— κάματος νόσος.

Στ. 1 - 14. νήπιοι ἀνόητοι.— οἷς = οὔτοι, οἷς.— ταύτη κεῖται νόος σκέπτονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.— βιότου ποτὶ τέρμα ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῆς ζωῆς.— τλήθι (προστ. ἀχρήστου ρ., τοῦ ὁποίου πρὶν. τέτληκα, ἀόρ. ἔτλην) τόλμησον· ψυχῇ τλήθι δεῖξε τὴν ψυχικὴν σου δύναμιν.— χαριζόμενος προσφέρων (εἰς τοὺς ἄλλους).— τῶν ἀγαθῶν (γεν. διαιρ. οὐδ.) ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ σου.

β) **Στ. 2.** Χίος ἀνὴρ λέγεται ὁ Ὅμηρος, διότι ἡ Χίος ἐθεωρεῖτο πατρίς του (ἂν καὶ πολλὰ πόλεις ἐρίζουσι περὶ αὐτοῦ).

Στ. 3. οἴη περ φύλλων γενεῆ· εἶναι στίχος ἐκ τῆς Ἰλιάδος Ζ, 146 (πρὸβλ. Μιμνέρμου «Ἡ νεότης» 7,1).

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Ὁ Σιμωνίδης εἶναι κυρίως χορικὸς ποιητής, ἔγραψεν ὅμως καὶ πολλὰ ἐπιγράμματα μετ' ἐξαιρετικῆς τέχνης. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμήμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως», σελ. 131).

22 (1). **Εἰς τοὺς Μαραθωνομάχους Ἀθηναίους (490 π.Χ.).**

α) προμαχῶ τινος μάχομαι ὑπὲρ τινος.— χρυσοφόρος φορτωμένος μὲ χρυσάφια.— ἐστόρεσαν κετέβαλον, κατενίκησαν (τοῦ ἀχρήστ. στορέννυμι).

β) Χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐπιγράμματος εἶναι ἡ βραχυλογία καὶ ἡ ἐκφραστικὴ δύναμις. Δύο ἢ τέσσαρες τὸ πολὺ στίχοι εἶναι τὰ κανονικὰ καὶ σύνθετος μῆκος αὐτοῦ. Εἰς τὸ παρὸν ἐπίγραμμα ὁ Σιμωνίδης διὰ δύο στίχων ἐπέτυχεν νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἐνδοξὸν ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Μήδους, δηλῶν τὸν τόπον, τὸν τρόπον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα.

Λέγει χρυσοφόρους τοὺς Μήδους, διότι ἐφόρουσαν χρυσὰ κοσμήματα (ψέλια, στρεπτοὺς κτλ.) κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν.

23 (2). **Εἰς Θερμοπύλας (480 π.Χ.).**

α) τῆδε ἐδῶ, (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας).— τέτορες δωρ. τύπος ἀντὶ τέσσαρες.

β) Τὸ ἐπίγραμμα ἦτο ἐπὶ στήλης στηθείσης ἐπὶ τόπου, ἀναφέρεται

δὲ εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ὀλίγων χιλιάδων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι μετὰ τῶν τριακοσίων τοῦ Λεωνίδου κατέλαβον τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν διάβασιν τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ ἀνερχομένου εἰς τρία ἑκατομμύρια ἀνδρῶν. Μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἐφιάλτου παρέμειναν ἐκεῖ οἱ τριακόσιοι Σπαρτιαῖται, διὰ τοὺς ὁποίους ἐγράφη τὸ κατωτέρω.

23 (3). Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις (480 π.Χ.)

α) (ξείν(ε)) = ξένε. — ἀγγέλλειν, ἀπαρέμφ. ἀντιπροστακτικῆς = ἀγγελλε. — τῆδε ἐδῶ (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας). — ῥῆμα ρητῆ διαταγῆ.

β) Ἡ ρητῆ διαταγῆ, ἡ ὁποία ἴσχυε πάντοτε διὰ τοὺς Σπαρτιατάς ἦτο τὸ νὰ μὴ ὑποχωροῦν ποτὲ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ πίπτουν μέχρις ἑνός. Τὸ πειθόμενοι δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀναγκαστικότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνεπιφυλάκτου καὶ ὀλοψύχου ἀποδοχῆς τῶν κελευσμάτων τῆς πατρίδος καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν πατροπαράδοτον νόμον. Τὸ ἐπίγραμμα εἶχεν ἀναγραφῆ ἐπὶ τοῦ τύμβου τῶν πεσόντων καὶ κατέστη περιώνυμον.

25 (4). Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου (480 π.Χ.).

α) εὐκλέας εὐκλεεῖς, ἐνδόξους (κτγρμ. εἰς τὸ ἐννοούμενον τούσδε, τούτους, οἱ...), — αἶα γῆ (ἄλλος τύπος τοῦ γαῖα). — κέκευθε (πρκ. μὲ σσημ. ἐνεστ. τοῦ κεύθω) κρύπτει, καλύπτει. — σεῖο σοῦ. — εὐρύχωρος εὐρύχωρος, μεγάλη. — πλείστων δὴ κλπ., ἡ σειρά: δεξάμενοι πολέμῳ σθένος πλείστων τόξων κλπ., ὑπομειναντες ἐν πολέμῳ τὴν δύναμιν κλπ. — Μηδείων Μῆδικῶν, τῶν Μήδων.

β) Τοῦτο εἶναι ἄλλο ἐπίγραμμα ἀφιερωμένον εἰς τὸν Λεωνίδα, ὡς ἀρχηγὸν τῶν 300. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 δίστιχα ἐλεγειακά.

26 (5). Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους (480 π.Χ.).

α) ναίω κατοικῶ. — ἄμ(ε) ἡμᾶς, δωρ. (ὄνομ. ἄμες). — ἔχει κατέχει, κρατεῖ. — ῥυσάμεθα (ἀόρ. ἀναύξ.) τοῦ ῥύομαι ὑπερασπίζω, σφῆζω.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εὐρέθη εἰς Ἀμπελάκιον τῆς Σαλαμῖνος. Ἀναφέρεται εἰς τὴν συμβολὴν τῶν Κορινθίων, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ἀδείμαντον διεκρίθησαν κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, παρὰ τὰς προηγουμένας διαφωνίας των πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Στ. 1. εὐδρον, διὰ τὰ ἄφθονα ὕδατα τῆς Κορίνθου.

Στ. 2. Αϊαντος νᾶσος Σαλαμίς, διότι τῆς Σαλαμῖνος εἶχε βασιλεύσει κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ὁ Τελχμών, πατὴρ τοῦ Αἴαντος.

Στ. 3. Φοινίσσας· ὡς γνωστόν, ὁ στόλος τῶν Περσῶν ἦτο κατὰ τὸ πλεῖστον Φοινικικός.

27 (6). Εἰς πεσόντας ἥρωας.

ἄσβεστον κλέος ἀκατάλυτον, ἀθάνατον δόξαν.— **περὶ...θέντες** (τιμῆσις) **πατριδι** περιβαλόντες τὴν πατρίδα.— **ἀμφιβάλλομαι** περιβάλλομαι.— **κυάνεον** σκοτεινὸν (ἢ ὅλη περίφρασις: ἀπέθανον).— **σφ', σφέ, σφᾶς** αὐτούς.— **καθύπερθεν** (εἰς τὸ κυδαίνουσα) ἄνωθεν.— **κυδαίνω** δοξάζω.— **ἀνάγω ἄγω ἐπάνω** (ἐρμ. ὀδηγεῖ αὐτοὺς ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρανοὺς).— **ἐκ δώματος Ἄιδεω** ἐκ τοῦ Ἄδου, ἐκ τοῦ κάτω κόσμου.

28 (7). Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πεσόντας ἥρωας.

ἐκ πάντων πρὸ πάντων.— **περιτίθημι** περιβάλλω (κυρίως ἐπὶ ἐνδυμάτων), ἐδῶ μεταφορικῶς: **περιτίθημι τῇ Ἑλλάδι ἐλευθερίην** ἐλευθερώνω τὴν Ἑλλάδα.— **χρῶμαί τιτι ἔχω κάτι**— **εὐλογία** ἐπαινος, δόξα.

29 (8). Σκωπτικὸν εἰς Τιμοκρέοντα Ρόδιον.

α) **φαγῶν...πιῶν...**, αἰ μτχ. χρόν.—**κακὰ λέγω** (τινὰ) κακολογῶ.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων **σκωπτικῶν**. Ἀναφέρεται εἰς τὸν ὁμότεχον τοῦ Σιμωνίδου Τιμοκρέοντα, πρὸς τὸν ὁποῖον οὗτος εἶχε μεγάλην ἐχθρότητα. Ὁ Τιμοκρέων ἦτο ἀθλητῆς καὶ ἐφημίζετο διὰ τὴν πολυφαγίαν καὶ τὴν κακογλωσσίαν του.

30 (9). Εὐτράπελον ἀφιέρωμα.

α) **Σῶσος, Σωσώ**, ὀνόματα δύο ἀδελφῶν πιθανῶς.— **Σῶτερ Ζεῦ.**— **τόνδ' ἀνέθηκαν**, εἶναι ἄγνωστον τὸ ἀνάθημα.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι εὐτράπελον καὶ ἔχει ἰδιαιτέρον χαρακτηριστικὸν τὴν **π α ρ ῆ χ η σ ι ν**. Πιθανώτατα ὁ ποιητῆς εἰρωνεύεται τοὺς κάμνονας χρῆσιν τῆς παρηχήσεως καὶ ἐκεῖ, ὅπου δὲν ὑπάρχει λόγος.

Π Λ Α Τ Ω Ν

Ὁ μέγας Ἀθηναῖος φιλόσοφος Πλάτων, υἱὸς τοῦ Ἀρίστωνος (427-

347), ἐπιφανέστατος μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ἰδρυτὴς τῆς περιωνύμου φιλοσοφικῆς Σχολῆς, τῆς λεγομένης Ἀκαδημίας, συγγραφεὺς πλείστον φιλοσοφικῶν συγγραμμάτων, ἔγραψε καὶ ποιήματα. Ἀργότερον, ὅταν ἀφωσιώθῃ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ὑπετίμησε τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ἀπέβαλεν ἀπὸ τὴν ἰδανικὴν « Πολιτείαν » του. Πάντως τὰ σφζόμενα ἐπιγράμματα τοῦ Πλάτωνος μαρτυροῦν θαυμαστὴν ποιητικότητα.

31 (1). **Εἰς τοὺς μακρὰν τῆς πατρίδος ἀπαχθέντας Ἑρετριεῖς.**

α) ἄγχι πλησίον.— Σοῦσα, πρωτ. τῆς Περσίας.— ὄσσον, ἐπίρρ.— ἀφ' ἡμετέρης (γῆς) μακρὰν τῆς πατρίδος μας.

β) Ὁ Δᾶτις καὶ ὁ Ἀρταφέρνης, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἑρετρίας (490) π.Χ., ἀπέστειλαν εἰς τὸν Δαρεῖον δεσμίους τοὺς συλληφθέντας Ἑρετριεῖς, οὗτος δὲ κατόκισεν αὐτοὺς ἐν θέσει τῆς Κισσίας, παρὰ τὰ Σοῦσα, ἡ ὁποία ἐκαλεῖτο Ἀρδέρικκα. Εἰς τοὺτους εἶναι ἀφιερωμένον τὸ ἐπίγραμμα, διερμηνεῦον τὴν πανελλήνιον συγκίνησιν διὰ τὸν ἐκπατρισμόν τσοσούτων ἐλευθέρων Ἑλλήνων.

32 (2). **Εἰς φίλον του οὐρανοδίφην.**

α) ἀστήρ, κτγρμ.— ἐν ζωοῖσιν μεταξὺ τῶν ζώωντων.— Ἐῶσ Ἐωσφόρος (Αὐγερινός).— ἐν φθιμένοις μεταξὺ τῶν νεκρῶν.

β) Ὡς γνωστὸν ἡ Ἀφροδίτη, πλανήτης τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος, ἀνατέλλει ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ τότε λέγεται Ἐωσφόρος (κοιν. Αὐγερινός), δύνει δὲ ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ λέγεται Ἐσπερος (κοιν. Ἀποσπερίτης).

— Προσέξατε τὴν παρομοίωσιν καὶ τὴν ἀντίθεσιν, ἡ ὁποία ἐνυπάρχει εἰς τοὺς δύο στίχους, νοήματος πρὸς νόημα καὶ λέξεως πρὸς λέξιν.

33 (3) **Εἰς Σαπφώ.**

α) ὀλιγῶρως ἀπροσέκτως, ἀπερισκέπτως (ὀλιγορῶ) .— ἠνίδε ἰδοῦ.

β) Βλέπε περὶ τῆς Σαπφoῦς εἰς τὸ τμήμα τῆς « Μελικῆς ποιήσεως » (σελ. 121) καὶ περὶ τῶν Μουσῶν εἰς σελ. 93.

34 (4). **Εἰς ἀπολέσαντα χρυσὸν καὶ εὐρόντα βρόχον.**

α) βρόχος θηλειά. — ὁ χρυσὸν κλπ., ἡ αἰερά : ὁ οὐχ εὐρὼν τὸν χρυσόν, ὃν λίπεν, ἤψε βρόχον, ὃν εὔρε·— ἤψεν τοῦ ἄπτω, ἐδῶ = ἐξάπτω, ἀναρτῶ, κρεμῶ διὰ ν' ἀπαχχονισθῶ.

Ὁ Θουκυδίδης (470 - 395 π.Χ.), ὁ μέγιστος ἱστορικός τῶν αἰώνων, ἔγραψε τὸ κατωτέρω ἐπίγραμμα, ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἔξοχον τραγικὸν ποιητὴν Εὐριπίδην (485 - 407 π.Χ.) ἀποθάνοντα ἐν Μακεδονίᾳ.

35. Εἰς Εὐριπίδην.

μνήμα... Εὐρ., ἐνν. ἐστί.— ἴσχω ἔχω, κρατῶ.— **γῆ Μακεδῶν** (περίφρασις) Μακεδονία.— **τῇ** (τοπ.) ἐκεῖ.— **δέξατο ὑποκμν.** Εὐριπίδης (ἀντικ. **τέρμα βίου**).— **Ἑλλάδος Ἑλλάς** (ποιητικὴ φράσις) τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος, « ἡ καρδιά τῆς Ἑλλάδος », δηλ. αἱ Ἀθῆναι.— **μούσαις** (δοτ. ὀργανικῆ) διὰ τῆς ποιήσεως.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

Ὁ Ἀνακρέων εἶναι κυρίως μελικὸς ποιητής, ἔγραψεν ὅμως καὶ ἐπιγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων σφύζεται τὸ κατωτέρω. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμήμα τῆς « Μελικῆς ποιήσεως », σελ. 125 - 126).

36. Ἡ μυκωμένη βοῦς.

α) **τὰν ἀγέλαν** τὴν ἀγέλην.— **πόρρω μακράν.**— **νέμω ὀδηγῶ** εἰς βοσκήν.— **βοίδιον**, ὑποκορ. τοῦ **βοῦς**.— **ἔμπνους** ὁ ἔχων πνοήν, ζῶν.— **συνεξελαύνω** ὀδηγῶ καὶ ἄλλο τι (μαζι) πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, παρασύρω.

β) **Μύρων** διάσημος Ἀθηναῖος γλύπτης, σύγχρονος τοῦ Φειδίου, ἐξ Ἐλευθερῶν (παρὰ τὰ σύνορα τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας). Περίφημα ἔργα του εἶναι ὁ δισκοβόλος καὶ ἡ **μυκωμένη βοῦς**, ἥτις εἶχε τόση φυσικότητα, ὥστε, ὡς λέγεται, ἀκόμη καὶ μύσχος ἦτο δυνατόν νὰ ἐξαπατηθῇ καὶ νὰ πλησιάσῃ διὰ νὰ θηλάσῃ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ

Φίλιππος ὁ Θεσσαλονικεὺς εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμματοποιός, ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Τιβερίου (14 - 17 μ.Χ.). Ἐγραψεν ἐπιγράμματα ἰδικά του καὶ συλλογὴν ἐπιγραμμάτων ἀρχαίων ποιητῶν ὑπὸ τὸν τίτλον « Στέφανος ».

37. Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν Ὀλύμπιον Δία.

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο εἶναι περιώνυμον. Ὁ μέγας Ἀθηναῖος γλύπτης Φειδίας (5ος π.Χ. αἰ.) εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀγαλαματοποιός τῆς ἀρχαί-

τητος. Πλὴν τῶν ἄλλων, περίφημον ἔργον του εἶναι καὶ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς τῆς Ὀλυμπίας, ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου.

ΠΑΛΛΑΔΑΣ

Καὶ ὁ Παλλαδᾶς ὁ ἐξ Ἀλεξανδρείας εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμματοποιὸς ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου (383 - 408 π.Χ.).

38. Συμβουλή πρὸς ὑπομονήν.

α) Εἰς τὸ ἐπίγρ. τοῦτο ὁ ποιητὴς λογοπαικτεῖ διὰ τῆς διπλῆς σημασίας τοῦ **φέρω** = 1) φέρω, ὀδηγῶ παρασύρω· 2) ὑποφέρω, ἀνέχομαι.— **τὸ φέρον** ἢ **τύχη** (ἢ ὅποια ὀδηγεῖ τὰ πάντα).— **φέρε** ὑπόμεινε.— **φέρου** ἄφησε τὸν ἑαυτὸν σου νὰ φέρεται, νὰ ὀδηγῆται (ὅπου θέλει ἢ τύχη).— **καὶ τὸ φέρον...** καὶ παρὰ ταῦτα ἢ τύχη σὲ φέρει.

β) Πρβλ. τὸ περίφημον ποίημα τοῦ Κ. Χατζοπούλου: «Ἄς τῆ βάρκα στὸ κῶμα, ὅπου θέλει νὰ τρέχη— ἄς ὀρίζη τὸ ἀέρι τιμόνι, πανί... ἄς τὸ φέρη ὅπου θέλει τὸ ἀέρι, ὅπου ξέρει τὸ ἀέρι» («Ἀπλοῦ τρόποι»).

—**Εἶναι ὀρθὴ ἢ γνώμη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀφήνεται ἔρμαιον τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων, χωρὶς ν' ἀντιδοᾷ διὰ τῆς ἰδίας βουλήσεως;**

ΑΔΕΣΠΟΤΑ

39. Εἰς νεαρὰν παρθένον.

ὦρη παντοθαλῆς ἢ ἀνοιξίς, ἢ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλα θάλλουν.— **πρωτοφανῆς καλύκων** ἢ πρώτη ἐμφανισθεῖσα κάλυξ τοῦ ἀνθους, πρωτολούλουδο.— **μέλλουσα γάμῳ μείγνυσθαι** μελλόνυμφος.— **ἐν φθιμένοις** μεταξὺ τῶν νεκρῶν.

40. Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολύτεκνον Καλλικράτειαν.

ἔδρακόμην, τοῦ **δέρομαι** = βλέπω.— **ὁ σκίπων** (καὶ **σκίπων**) βακτηρία (**σκίμπτομαι** = στηρίζομαι).— **τρομερὸς** ὁ τρέμων.

41. Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) **ἐκ ζωῆς**, ἐνν. οὔσης· **ζωὸς ζωντανὸς** (ἡμῖν ζωντανὴ καὶ οἱ θεοὶ μὲ ἕκαμον λίθον).— **ἔμπαλιν** ἀντιστρόφως.

β) Ἡ Νιόβη ἦτο κόρη τοῦ Ταντάλου καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίονος. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Νιόβη ἀπέκτησεν 6 υἱοὺς καὶ 6 θυγατέρας, ἐπειδὴ δὲ ὑπερηφανεύθη διὰ τοῦτο καὶ ἐμυκτήριζε τὴν Λητώ, ὡς ἔχουσαν δύο μόνον τέκνα, ἐτιμωρήθη σκληρῶς· τὰ μὲν τέκνα της κατετοξεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, αὐτὴ δὲ πλήρης πένθους ἐπανῆλθεν πλησίον τοῦ πατρὸς της εἰς τὸ Σίπυλον τῆς Φρυγίας, ὅπου ἀπελιθώθη ὑπὸ τῶν θεῶν, κλαίουσα καὶ ὡς λίθος ἀκόμη τὴν πικρὰν μοῖραν της. Ταύτην — λέγει τὸ ἐπίγραμμα — ἐπανεφέρην εἰς τὴν ζωὴν διὰ τοῦ ἔργου τοῦ ὁ Πραξιτέλης, εἷς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων γλυπτῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος.

42. Εἰς ἀγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποι θέν.

α) ὑποτρέχω ὑπείσδύω, χώνομαι. — ἀμφιχώνομαι χώνομαι ὀλόγυρα.

β) Σάτυροι ἦσαν κατώτεροι θεότητες, ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου, ἐξεπροσώπων δὲ τὰς εὐθύμους διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων. Τὸ χαλκοῦν ἀγαλμα τοῦ Σατύρου ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἔργα τοῦ Πραξιτέλους. Παρίστανε τὸν Σάτυρον ἐν ἀναπαυτικῇ στάσει στηριζόμενον ἐπὶ κορμοῦ δένδρου μὲ ὕφος πλήρους ἀμεριμνησίας. Τὸν Σάτυρον τοῦτον οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν «περιβόητον». — Ἀντίγραφον αὐτοῦ σφύζεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ῥώμης. Ὁραῖον ἐπίσης ἀγαλμα Σατύρου εὑρίσκεται ἐν Ἀθήναις, εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου.

43. Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημοσθένους.

α) γνώμη φρόνησις, φρόνημα. — Ἄρης Μακεδῶν οἱ πολεμικοὶ Μακεδόνες (ἀ ν τ ο ν ο μ α σ ί α).

β) Ὁ κορυφαῖος τῶν Ἑλλήνων ρητόρων Δημοσθένης ὁ Ἀθηναῖος, (384 - 322 π.Χ.), ὁ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἀγωνισθεὶς μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας, ἠντοκτόνησε πῶν δηλητήριο ἐν Καλαυρείᾳ, ὅπου νῦν ὁ Πόρος, ἐντὸς τοῦ ἐκεῖ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος.

Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ 280 π.Χ. ἐτίμησαν τὸν Δημοσθένη στήσαντες ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνδριάντα αὐτοῦ, ἔργον τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ Πολυεύκτου, εἰς τὸ βάθρον τοῦ ὁποίου ἦτο ἐπιγεγραμμένον τὸ περίφημον τοῦτο ἐπίγραμμα.

— Ποῖα τὰ εἶδη τῶν περιεχομένων ἐδῶ ἐπιγραμμάτων; Συγκρίνατέ τα μὲ γνωστὰ ἐπιγράμματα τοῦ Σολωμοῦ καὶ ἄλλων νέων Ἑλλήνων ποιητῶν.

Ὁ Ἀρχίλοχος (680 - 629 π.Χ.) ἐγεννήθη εἰς τὴν Πάρον. Ἐξῆσε βίον περιπετειώδη. Νέος ὢν μετέσχεν ἀποικίας ἐκπεμφθείσης ἐκ Πάρου εἰς Θάσον. Ἐκεῖ ἀτυχήσας εἰς πόλεμον ἐναντίον τῶν γειτόνων τῆς Θάσου Θρακῶν Σαίων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του. Μετ' ὀλίγον μνηστευθεὶς τὴν Νεοβούλην, θυγατέρα τοῦ Παρίου Λυκάμβου, ἐγκαταλείπεται ὑπ' αὐτῆς. Τότε ὁ ποιητὴς γράφει τόσον λυσώσεις ἰάμβους ἐναντίον αὐτῆς καὶ τοῦ πατρὸς τῆς, ὥστε, ὡς λέγεται, ἔφερον εἰς ἀπόγνωσην τὸν Λυκάμβην, ὁ ὁποῖος μὴ δυνάμενος ν' ἀνεχθῆ τοὺς ὀνειδισμοὺς ἀπηγχορίσθη μετὰ τῶν θυγατέρων του.

Μετὰ τοῦτο ὁ Ἀρχίλοχος φεύγει ἐκ Πάρου. Ζῆ ταραχώδη βίον πλανώμενος καὶ θεραπεύων τὰς Μούσας ὡς ποιητὴς καὶ τὸν Ἄρην ὡς μισθοφόρος. Τέλος φονεύεται εἰς τινὰ μάχην πρὸς τοὺς Ναζίους.

Παρ' ὅλην τὴν δηκτικότητα καὶ τὴν ἐμπάθειαν τῶν στίχων του ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς δεύτερος Ὀμηρος. Εἰς τὸ Βατικανὸν σφίζεται ἀρχαία μαρμαρίνη κεφαλὴ μὲ δύο πρόσωπα, εἰκονίζοντα τὸν Ὀμηρον καὶ τὸν Ἀρχίλοχον. Μετεχειρίσθη εἰς τὴν ποίησίν του πολλὰ μέτρα καὶ ἐποίησεν ἐλεγείας, ἰάμβους, ὕμνους πρὸς τοὺς θεοὺς κ.ἄ. Ἀτυχῶς μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα τούτων διεσώθησαν.

44 (1). Περιγραφή τῆς Θάσου.

α) ὥστε ὡσάν.— ὕλη δάσος.— ἐπιστεφῆς κεκαλυμμένη, στεφανωμένη.— ἐφίμερος ποθητός, θελητικός.— ἐρατὸς ἀξιαγάπητος.

β) Σίρις (γεν. Σίριος), θ. 1) ποταμὸς ἐν Παιονίᾳ τῆς Μακεδονίας (παρὰ τὴν σημερινὴν Γουμένισσαν), 2) ποταμὸς ἐν Ν. Ἰταλίᾳ.

Ἡ περιγραφή αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν τραχεῖαν καὶ ὄρεινὴν Θάσον, ὅπου ὁ Ἀρχίλοχος εἶχε δοκιμάσει πολλὰς ἀπογοητεύσεις ὡς μισθοφόρος.

45 (2). Ἀδιαφορία διὰ τὰ ἐγκόσμια.

οὐ μοι μέλει (οὐχὶ ἀπροσώπως, ὑποκμ. τὰ Γύγεω) = δὲν μὲ ἐνδιαφέρουν.— τὰ Γύγεω (συνίξ.) τὰ πράγματα τοῦ Γύγου, ὁ πλοῦτος τοῦ Γύγου· Γύγης, βασιλεὺς τῶν Λυδῶν, παρομιμώδης διὰ τὸν πλοῦτον του.— εἰλέ με μὲ κατέλαβε (π ρ ο σ ω π ο ι ο ῖ α).— πω ποτέ.— ζῆλος

ζηλοτυπία, φθόνος.— **ἀγαίομαι** θαυμάζω, ζηλεύω.— **θεῶν ἔργα** τὰ δημιουργήματα τῶν θεῶν, τὰ θεῖα μεγαλουργήματα.— **ἔρέω** (ἰων.) : **ἔράω** = ἐπιθυμῶ.— **ἀπόπροθεν** πολὺ μακράν.— **ἐμῶν ὀφθαλμῶν** τῶν βλέψεων, ἐπιδιώξεών μου.

46 (3). Ἡ μεγαλαυχία.

α) **φιλέω** (συνίζ.) ἀγαπῶ.— **μέγας**, ἐδῶ = ὑψηλός, ὀγκώδης.— **διαπλίσσομαι** (δωρ. **πλιξ** = βῆμα) βηματίζω μὲ μεγάλα βήματα, μεταφορικῶς: μεγαλυχῶ.— **γαῦρος** κομπάζων, ὑπεροπτικός.— **βοστρύχοι**— **σι**, δοτ. τῆς αἰτ.— **ὑποξυράομαι** μισοξυρίζομαι: οἱ σχετικῶς νέοι τῆν ἡλικίαν πολεμιστὰι ἄφηνον πάγονα, διὰ τὰ φαίνωνται ἀγριώτεροι.— **εἶη μοι** τὸ κατ' ἐμὲ ἄς εἶναι.— **σμικρός**, δηλ. κατὰ τὸ ἀνάστημα.— **περὶ κνήμας ἰδεῖν** ὡς πρὸς τὰς κνήμας.— **ῥοικός** κυρτός, στρεβλός (ῥαιβοσκελής: στραβοπόδης).— **ἀσφαλῆως**, συνίζ.— **πλέος** πλήρης.— **καρδίη** (μεταφ.) τόλμη, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν «ἔχει καρδιά: εἶναι γενναῖος».

β) Τὸ ποίημα εἶναι τροχαϊκόν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἦτο πρὸ τοῦ Ἀρχιλόχου ἐν χρήσει εἰς τὰ δημῶδη ἄσματα, πρῶτος δὲ ὁ Ἀρχ. τὸ εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἔντεχνον ποίησιν, μεταχειρισθεὶς αὐτὸ κυρίως εἰς τὰ σκωπτικὰ καὶ συμποτικὰ ἄσματα. Χρῆσιν αὐτοῦ ἔκαμε καὶ ὁ Σόλων.

47 (4). Ἐκ θεῶν τὰ πάντα.

α) **Στ. 1 - 5. τίθημι** ἀναθέτω, ἐμπιστεύομαι.— **ἐκ κακῶν** (οὐδ.) ἀπὸ τῆν δυστυχίαν.— **ὀρθῶ** ἀνορθώνω, ἐγείρω.— **μάλ' εὖ** βεβηκότας ἐνῶ ἴσταντο ἀσφαλῶς.— **κλίνω** καταρρίπτω.— **καὶ** **πλανᾶται**, ἐνν. ὑποκ. ὁ **ἀνὴρ**.— **χρήμη** ἔλλειψις, στέρησις (ἢ δοτ. τῆς αἰτίας).— **βίου** τῶν πρὸς τὸ ζῆν.— **παρήγορος νόου** ἔξω φρενῶν, χαλαρωμένος κατὰ τὸν νοῦν (ἐκ τοῦ **παρα-εἶρω**).

β) **Στ. 5. βίου** **χρήμη** **πλανᾶται**: ὁ ποιητὴς ὑποδηλοῦ τὰς πλήρεις στερήσεων περιλανήσεις τοῦ ἰδίου.— **παρήγορος** ἐλέγετο κυρίως ὁ ἵππος ὁ προσηρητημένος εἰς τὰ πλάγια, διότι ἐκτὸς τῶν δύο ἵππων τῶν ἐξευγμένων ὑπῆρχε συνήθως καὶ τρίτος, ἀναπληρωματικός. Ὁ πρόσθετος οὗτος ἐδένετο μὲ **παρηγορίας** (χαλαρωμένα λωρία) παραλλήλως πρὸς τοὺς δύο ἄλλους· ἦτο δηλ. ἔξω τοῦ ζυγοῦ, χωρὶς τὰ σῆμα βάρους. Ἐδῶ κατὰ **μεταφορὰν** λέγεται **παρήγορος** ὁ χαλαρωμένος νοῦς (δι' ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔχει χαμένον τὸν νοῦν τοῦ ἀπὸ τὰς δυστυχίας).

α) **θυμὸς ψυχῆ.** — **ἀμήχανος** ἀνυπόφορος. — **κῆδος**, φροντίς, θλίψις. — **κυκῶμαι** συνταράσσομαι, στενοχωροῦμαι. — **ἀναδύομαι** ὀρθώνομαι, ἐγείρομαι. — **δυσμενής** ἐχθρός. — **ἀλέξομαι** ὑπερασπίζομαι. — **προσβάλλω στέρον** στρέφω τὸ στήθος μου ἐναντίον (τῶν ἐχθρῶν). — **αἱ δοκοὶ αἰ** προσδοκίαι, αἰ ἐνέδραι. — **ἀμφράδην** ἀναφρονδόν, φανερά. — **χαρτὸς** ὁ προξενῶν χαρὰν· **ἐπὶ χαρτοῖσιν** (οὐδ.) εἰς τὰς εὐτυχίας. — **ἀσχαλάω** (καὶ **ἀσχάλλω**) λυποῦμαι, θλίβομαι. — **μὴ λίην (λίαν)**, ἀνήκει ἀπὸ κοινοῦ καὶ εἰς τὰς δύο προτ. — **ῥυθμὸς** ρυθμὸς (= ποῖος ρυθμὸς κυβερνᾷ τὰ ἀνθρώπινα).

β) Καὶ ἐδῶ ὁμιλεῖ ἐξ ἰδίας ἐμπειρίας ὁ πολλὰ παθὼν ποιητής.

— Ποῖος ὁ ρυθμὸς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων κατὰ τὸν ποιητὴν;

49 (6). Τὰ πάντα πιθανά.

α) **χρήματα πράγματα.** — **ἄελπτον** ἀνέλπιστον, ἀπροσδόκητον. — **ἀπώμοτον** ἀπίστευτον, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βεβαιοῦμεν ἐνόρκως ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ (οὐδ' ἀπώμοτον οὔτε ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ ὀρκισθῆ ὅτι εἶναι ἀδύνατον). — **ἔθηκε** ἔκαμε, ἔφερε. — **λυγρὸς** ὀλέθριος, τρομερός. — **ἐκ δὲ τοῦ** ἀπὸ τότε. — **κἀπίελπτα (καὶ ἐπίελπτα)** ἐλπιστά, πιστευτά. — **εἰσορῶν** δι' ὅσα βλέπει. — **ἀνταμείβομαι** ἀνταλάσσω. — **νομὸς** τόπος διαμονῆς. — **ἐνάλιος** θαλάσσιος (ἐν τῇ ἀλί). — **δελφοῖσιν**, ἔμμεσον ἀντικ. τοῦ ἀνταμείψονται. — **σφιν**, δηλ. εἰς τὰ θηρία. — **τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος** εἰς τὰ ὅποια (θηρία) ὅμως προηγουμένως ἦτο εὐχάριστος ἢ διαμονὴ εἰς τὸ ὄρος.

β) **Στ. 3.** ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτα· προφανῶς ὁμιλεῖ δι' ἐκλειψιν τοῦ ἡλίου, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν ὡς προμηνύουσαν συμφορὰν· ἴσως πρόκειται διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν κατὰ τὴν 5 Ἀπριλίου 648 π.Χ., ὁρατὴν εἰς Πάρον καὶ εἰς Θάσον.

Στ. 6-9. Τὸ νόημα εἶναι: ἄς μὴ ἀπορήσῃ κανεὶς δι' ὅ,τιδὴποτε βλέπει, μήτε ἀκόμη ἂν ἴδῃ τὰ θηρία ν' ἀνταλάσσον τόπον διαμονῆς μὲ τὰ δελφίνια καὶ ἀγαπήσουν καλύτερα τὴν θάλασσαν ὡς κατοικίαν των, ἐνῶ προηγουμένως ἠὺχαριστοῦντο γὰρ μένουσιν εἰς τὰ βουνά. Καὶ τὸ νεώτερον δημοτικὸν τραγοῦδι λέγει: «Ποῖος εἶδε ψάρια στὸ βουνὸ καὶ θάλασσα σαομένη», ὡς τὸ μέγιστον ἀπίθανον.

(Περὶ τοῦ Σόλωνος ὡς ποιητοῦ βλέπε εἰς σελ. 88)

α'. τρίμετρα ἰαμβικά.

50 (1). Ὁ σκοπὸς τῆς νομοθεσίας του.

α) Στ. 1-12, τῶν οὐνεκα(ὦν εἶνεκα) ἔνεκα τῶν ὁποίων.—**συναγωγῶ** 1) συναθροίζω, συγκαλῶ, 2) συνδιαλλάττω, συμφιλιῶ. — **τυχεῖν** (ὑποκ. ἐγῶ, ταυτοπρ.) = ἐπιτυχεῖν. — **παύομαι**, ἐδῶ = ἀποσύρομαι τῆς ἐξουσίας· ἢ σειρὰ τῶν λέξ. : ἐγὼ δὲ ἐπαυσάμην πρὶν τυχεῖν τί τούτων, τῶν (ὦν) οὐνεκα ξυνήγαγον δῆμον; ἢ ἔννοια : ἐγὼ δὲ δὲν ἀπεσύρθην πρὶν ἐπιτύχω ὅλα ἐκεῖνα, χάριν τῶν ὁποίων ἐπεδίωξα τὴν συνδιαλλαγὴν τοῦ λαοῦ). — **συμμαρτυροίη ἂν** δύναται μετ' ἐμοῦ νὰ μαρτυρήσῃ, ἄς μοῦ εἶναι μάρτυς. — **ἄριστα**, ἀναφέρ. εἰς τὸ **συμμαρτυροίη ἂν**. — **ἐν δίκῃ χρόνου** ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ χρόνου. Προσφυῶς ὁ χρόνος προσωποποιούμενος παρίσταται ὡς δικαστῆς τῶν γεγενημένων. — **ἀνεῖλον** τοῦ ρ. ἀναίρω ἀφαιρῶ, ἀποσπῶ (ὑπονοεῖται ἢ σεισάχθεια). — **ὄρος ὄριον** λιθινὴ στήλη ἐστημένη εἰς τὰ ἐπιυπόθηκα κτήματα, ἐν ἧ ἀνεγράφετο τὸ ὄνομα τοῦ δανειστοῦ καὶ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους. — **πεπηγότας** (τοῦ ρ. πήγνυμαι) = ἐμπεπηγμένους οἱ ὅποιοι εἶχον στηθῆ. — **πρόσθεν δὲ δουλεύουσα** ἐνῶ δὲ πρότερον ἦτο δούλη (διὰ τὰ χρέη καὶ τὰς ὑποθήκας). — **θεόκτιτος** θεόκτιστος (ὡς κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος). — **ἀνάγω** ἐπαναφέρω. — **πραθέντας** (παθ. ἄορ. τοῦ ρ. πιπράσκομαι) οἱ ὅποιοι ἐπωλήθησαν. — **ἐκδίκως** παρὰ τὸ ἰσχυρὸν δίκαιον, ἀδίκως. — **χρειῶ ἀναγκαιή** ἀνάγκη ἐπιτακτικῆ, ἀδυσώπητος· (ἢ ἀνάγκη αὕτη ἦτο ὁ κίνδυνος νὰ καταστοῦν δούλοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξοφλήσωσι τὰ χρέη). — **φεύγω** εἶμαι φυγᾶς. — **ἴημι γλῶσσαν ὀμιλῶ γλῶσσαν**. — **ὡς ἂν... πλανωμένους** (ὡς ἂν με σημασίαν αἰτιολ.) = διότι ἐπλανῶντο.

Στ. 13-27. **ἐνθάδ' αὐτοῦ** καὶ ἐδῶ ἀκόμη (καὶ ἐν Ἀθήναις ἀκόμη). — **ἀεικῆς** ἀπρεπῆς, ἐπενειδιστος. — **ἦθη** τρόποι, αὐθαιρεσίαι. — **τρομέομαι** τρέμω, φοβοῦμαι. — **κράτει νόμου** διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου. — **συναρμόσας** ἀφοῦ ἐρρύθμισα, ἀφοῦ συνεδύασα. — **ἔρεξα καὶ διῆλθον** ἐπραξα καὶ ἔφερα εἰς πέρας. — **κακὸς** πένης, δημοκρατικός. — **ἀγαθὸς** πλούσιος, ἢ εὐγενής, ἀριστοκρατικός. — **εὐθεῖαν δίκην** ἀρμόσας ἀμερόληπτον δικαιοσύνην καθιερώσας. — **κέντρον** βούκεντρον,

ἐδῶ συμβολικῶς ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία.—κακοφραδῆς κακόβουλος.—
φιλοκτήμων πλεονέκτης.—**κατέχω** συγκρατῶ.—**ἐθέλω** ἀποδέχομαι.—
ἐναντίοι οἱ ἀντίπαλοι (τοῦ δήμου).—**ἄ ἦνδανε** ὅσα ἦσαν ἀρεστά.
 —**οὔτεροι (οἱ ἕτεροι)** οἱ ἄλλοι, δηλ. οἱ δημοκρατ.—**ἄ φρασαίατο**
(φράσαιντο) τοῖσιν ὅσα διενοοῦντο ἐναντίον ἐκείνων (τῶν εὐγενῶν).—
χηρῶ ἀποστερῶ, ἀπορφανίζω.—**ἀλκή** ἀνδρεία.—**ἀλκὴν ποιοῦμαι**
 ἀμύνομαι.—**πάντοθεν** πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν.—**ὥς**, συνάπτεται μὲ
 τὸ **λύκος**. β) **Στ. 16. βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας.** Ὁ Σόλων ἐρ-
 ρύθμισε τὴν νομοθεσίαν του οὕτως, ὥστε ὁ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐξαναγκασ-
 μὸς τῶν πολιτῶν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεων των νὰ
 στηρίζεται ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.

β'. τετράμετρα τροχαϊκά.

51 (2). Ἐφίλοκέρδεια.

α) **Στ. 1-7. οὐκ ἔφην** δὲν ἐγεννήθη, δὲν ἐπλάσθη.—**βαθύφρων**
 συνετός.—**βουλήεις** νοήμων.—**ἐσθλά** ἀγαθὰ, εὐτυχία.—**διδόντος** ἐνῶ
 ἔδιδε.—**περιβαλῶν** ἂν καὶ περιέκλεισε.—**ἄγρα**, ἐπὶ κνηγῶν=θήραμα,
 ἐπὶ ἀλιέων = ἰχθύες καὶ κατὰ μεταφορὰν = πολιτικὴ ἐξουσία.—**περι-**
βαλῶν ἄγραν, ἐννοεῖται **δικτύω**, ἐκ τοῦ κατωτέρω « **δίκτυον** ».—
ἄγαμαι θαυμάζω, καταπλήσσομαι.—**ἐπισπῶ** ἀνασύρω.—**θυμὸς** θάρ-
 ρος.—**θ' ἄμαρτῆ** ἅμα τε, συγχρόνως.—**ἀποσφάλλομαί** τινος ἀποβάλλω,
 χάνω τι.—**κρατήσας** ἐὰν ἐπεκράτουν, ἂν ἀπέκτων δύναμιν.—**λαβῶν**
καὶ τυραννεύσας σχῆμα π ρ ω θ ὕ σ τ ε ρ ο ν.—**μοῦνον** μόνον.—
δεδάρθαι (ἐκ τοῦ ἤθελον κεν,) παρακμ. μέσ. φων. τοῦ ρ. **δέρω** =
 ἐκδέρω (γδέρνω).—**ἀσκός**, προληπτ. κατηγορμ. = νὰ ἐκδαρῶ καὶ τὸ
 δέρμα μου νὰ γίνῃ ἀσκός.—**ἐπιτρέβομαι** ἀφανίζομαι.—**κάπιτετρίφθαι**
γένος καὶ νὰ ἀφανισθῇ τὸ γένος μου (τὸ σόί μου)· τὰ ἀπαρέμφ. **δεδάρθαι**
 καὶ **ἐπιτετρίφθαι** μὲ κάποιαν ἀπόχρωσιν παραχωρήσεως (θὰ ἤθελα
 γιὰ μιὰ μέρα νὰ γίνω τύραννος κι' ὕστερα ἄς μὲ ἐγδερναν ...).

Στ. 8 - 12. πατρίδος, ἐπίθ. εἰς τὸ γῆς=πατρικῆς γῆς.—**ἀμείλι-**
χος ἀμείλικτος, ἀδυσώπητος.—**οὐ καθηψάμην** δὲν ἤγγισα.—**μιάνας**
 μετοχὴ ὑστερόχρονος (ἀποτελεσματικὴ) ὥστε νὰ μιάνω, νὰ κηλιδώσω.—
αἰδεῦμαι (αἰδοῦμαι) ἐντρέπομαι.—**ᾧδε** οὕτω, διὰ τῆς στάσεως, ἦν ἐτή-
 ρησα.—**δοκέω**, συνίζησ.—**πλέον νικήσειν** ὅτι θὰ ὑπερβάλω.—**πάν-**
τας ἀνθρώπους, νόησον : τοὺς συνήθεις τύπους τῶν ἀνθρώπων.

β) Τὰ τετράμετρα τοῦ Σόλωνος ἀφήγουν ἐντύπωσιν ἀπομνημονευμάτων, γραφέντων μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐξουσίας. Εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ὁ Σ. εἰσάγει κερδοσκοπὸν τινὰ συμπολίτην του μεμφόμενον αὐτὸν ὡς ἀνόητον, διότι δὲν ἐξεμεταλλεύθη τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δύναμιν διὰ τὰ γίνῃ τύραννος καὶ πλούσιος.

ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ)

Ὁ Σημωνίδης ἦτο σχεδὸν σύγχρονος τοῦ Ἀρχιλόχου (περὶ τὸ 650 π.Χ.). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σάμον, ὅπουθεν ἦλθεν εἰς τὴν Ἀμοργὸν ὡς ἀρχηγὸς ἀποίκων. Ἐκ τούτου ἐπωνομάσθη Ἀμοργῖνος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ Σιμωνίδου τοῦ Κεῖου. Πληροφορίαι περὶ τῆς ζωῆς του ἐλλείπουν. Ἐγραψεν ἰάμβους, διὰ τῶν ὁποίων ἐσατίρισεν ὠρισμένα πρόσωπα καὶ γενικώτερον διάφορα κοινωνικὰ ἐλαττώματα. Πάντως ἡ ποίησις του ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ διορθῶσιν τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ νὰ δώσῃ συμβουλὰς. Ἀπὸ τὰ ποιήματά του σφίζονται μόνον ὀλίγα μεμονωμένα ἀποσπάσματα. Τὸ μακρότερον τούτων εἶναι ἡ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν γυναικῶν σάτιρα.

52 (1). Ματαιότης τῶν ἀνθρωπίνων.

α) Στ. 1 - 5. τέλος ἡ ἔκβασις. — ἔχει κρατεῖ εἰς χεῖράς του. — βαρύκτυπος βαρύβροντος. — τίθημι κανονίζω. — ὄκη ὅπως. — νοῦς δέ (Διός) αἰ βουλὰὶ τοῦ Διός. — ἐπήμεροι ζῶουσι ἐφήμεροι ζοῦν (οἱ ἄνθρωποι). — ἄ δὴ (= οἶα δὴ) = ὅπως δά, ὅπως πράγματι. — βοτὰ κτήνη, ζῶα, ἐκ τοῦ βόσκω (= ὡς ζῶα ποὺ εἶναι πράγματι). — ὄκως ἐκτελευτήσῃ ποῖον τέλος ἐπιφυλάσσει.

Στ. 6 - 10. κάπιπειθείη (καὶ ἐπιπειθείη) καὶ ἡ πεποιθήσις, ἡ πίστις. — ἄπρηκτον ἀπραγματοποιήτον, ἀνέφικτον — ὄρμαινῶ διαλογίζομαι, ὄνειρεύομαι. — μένουσιν περιμένουν. — ἡμέρην ἐλθεῖν νὰ ἐξημερώσῃ (διὰ τὰ πραγματοποιηθῆ τὸ ὄνειρόν των). — ἐτέων περιτροπαὶ περιοδικοὶ κύκλοι τῶν ἐτῶν (πολλὰ ἔτη). — νέωτα ἐπίρ., κατὰ τὸ νέον ἔτος (νέον Γέτα). — φλύω εἶμαι κατάφορτος.

Στ. 11 - 19. φθάνει... λαβὸν προφθάνει καὶ καταλαμβάνει. — ἄζηλος ἀζήλευτος. — τέρμα πραγματοποιήσις τῶν ὄνειρων. — δεδμημένος, τοῦ δάμνημι = καταβάλλω. — Ἄρει ὑπὸ τοῦ πολέμου. — ἡ λαῖλαψ ἡ θύελλα, ἡ κατακλις. — κλονεύμενος (κλονούμενος), ἄνω

κάτω φερόμενος. — πορφυρῆς ἄλως τῆς κυμαινομένης θαλάσσης. — νώσωνται = νοήσωνται, εὖτ' ἂν νώσωνται εὐθύς μόλις αἰσθανθοῦν. — ἠδὺ ζόειν τὴν γλυκύτητα τῆς ζωῆς. — ἀγγχόνην ἄψαντο ἀπαγχονισθέντες ἀπέθανον. — δυστήνω μόρω δι' οἰκτροῦ θανάτου. — καυτάγρετος (=καί + αὐτάγρετος) αὐθόρμητος, ἐκουσίως.

Στ. 20 - 24. ἄπ' οὐδέν (ἔστιν) = οὐδέν ἄπεστιν. — κῆρ μοῖρα τοῦ θανάτου. — ἀνεπίφραστος ἀπροσδόκητος. — ἡ δύη ἢ δυστυχία. — πῆμα πάθημα, συμφορά. — πιθοίατο = πίθοιντο (οἱ βροτοί). — αἰκίζομαι (παθ.) βασανίζομαι. — ἐπ' ἄλγεσι κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν στρέφοντες διαρκῶς τὸν νοῦν μας εἰς τὰς ἐπιμόχθους φροντίδας.

β) **Στ. 1.** βαρύκτυπος· ὁ Ὅμηρος λέγει «ἐρίγδουπος»· κ ο σ μ η τ ι κ ὸ ν ἐπίθετον τοῦ ἐξαπολύοντος τὴν βροντὴν καὶ τὸν κεραυνὸν Διός.

Στ. 8. ἐτέων περιτροπάς· πρβλ. τὸ τῆς Ὀδυσσ. α, 6 : «περιπλομένων ἐνιαυτῶν».

— Πῶς βλέπει τὴν ζωὴν ὁ ἀπαισιόδοξος ποιητής; Διατὶ οἱ ἄνθρωποι θά ἦσαν ὀλιγώτερον δυστυχεῖς, ἐὰν ἐπείθοντο εἰς αὐτόν; (εἰ δ' ἐμοὶ πιθοίατο, στ. 22). — Πρβλ. « Ὑποθήκας εἰς ἑαυτὸν » Σόλωνος (σελ. 24).

53 (2). Χαρακτῆρες γυναικῶν.

α) **Στ. 1 - 6.** χωρὶς χωριστὰ διὰ καθεμίαν, ποικιλοτρόπως. — νόος χαρακτήρ. — τὰ πρῶτα εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. — ὕς χοῖρος (ἐδῶ θηλ.). — τανύθριξ μακρότριχος, ὀρθότριχος. — πεφυρμένα τοῦ φύρω ἀνακατώνω. — εἶμα ἔνδυμα (ἔννυμι, Ἔς-νυμι). — κοπρῖη κοπριά, ἀκαθαρσία. — ἦμαι κάθημαι. — παιάνομαι παχύνομαι (γίνομαι παχύς).

Στ. 7 - 11. ἀλιτρός πανοῦργος. — ἔθηκε ἔκαμε. — ἴδρις (ἰος) γνώστης, ἔμπειρος (ἐκ τοῦ οἶδα). — μὶν αὐτὴν (ἀντικ. τοῦ λέληθε). — τὸ μὲν, δηλαδὴ τὸ ἄμεινον (τὸ καλόν). — εἶπε, γνωμ. ἀόρ. — τὸ δ' ἐσθλόν = τὸ δὲ κακὸν εἶπεν ἐσθλόν (ὡς διεστραμμένη). — ὀργῆ τρόπος, (ψυχικῆ) διάθεσις.

Στ. 12 - 26. ἡ δὺ' ἐν φρεσὶν νοεῖ ἢ ὁποῖα εἶναι δῖβουλος, διγνώμος. — τὴν μὲν ἡμέρην μίαν μὲν ἡμέραν. — γέγηθα (πρκμ. μὲ σημ. ἐνεστ. τοῦ γηθέω) χαίρω. — τὴν δὲ ἄλλην δὲ ἡμέραν. — οὐκ ἀνε-

κτὸς (θηλ.) δὲν ὑποφέρεται. — οὔτε ἄσσον ἐλθεῖν οὔτε νὰ τὴν πλησιάσῃ κανεὶς (ἄσσον, συγκρ. τοῦ ἄγχι = πλησίον). — ἄπλητον πρᾶγμα ἀπροσπέλαστον. — ἀμείλιχος ἄγριος. — ἀποθύμιος ἀποκρουστικός. — ἀτρεμῆς ἀκίνητος. — ἀπήμων ἀβλαβής. — βαρύκτυπος βαρύβροντος, θορυβώδης. — φορευμένη, τοῦ φέρομαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Στ. 27 - 38. χαϊτέεσσα ἢ ἔχουσα πλουσίαν χαίτην. — γείνομαι γεννῶμαι· ἐγεινάμην ἐγέννησα (ἐνεργ.). — δούλια ἔργα ἐπίπονοι ἐργασίαι (βαρεῖες δουλιές). — δύη δυστυχία, στενοχωρία. — περιτρέπω ἀποφεύγω. — ἡ μύλη ὁ μύλος, χειρόμυλος. — ἄρειεν, εὐκτ. τοῦ αἴρω. — λούται ἄπο = ἀπολούται· ἀπολούμαι ρύπον λούομαι καλά (καθαρίζω ἐντελῶς κάθε λέραν ἀπ' ἐπάνω μου). — φορῶ φέρω, ἔχω. — χαίτη βαθεῖα, ἐδῶ = πλουσία κόμη, ἄφθονα μαλλιά. — ἄνθεμον ἄνθος, λουλούδι. — σκιάζομαι καλύπτομαι, στεφανώνομαι. — ὦν = οὖν ὄντως, ἀληθῶς. — τύραννος βασιλεὺς. — σκηπτοῦχος ἄρχων, μεγιστάν. — τοιούτοις (τρόποις) διὰ τὴν τοιαύτην φιλαρέσκειαν. — ἀγλαίζομαι καμαρώνω.

Στ. 39 - 45. τὴν ταύτην. — λαβών, ἐνν. ὡς σύζυγον. — οἶος μόνος. — μῶμος μομφή, κατηγορία. — προσιζάνει ἀρμόζει. — κάπαέξεται (καὶ + ἐπαέξεται) αὐξάνει, προάγεται. — βίος, δηλ. ἐν τῷ οἴκῳ. — φιλεῦντι = φιλοῦντι. — ὁ πόσις (γεν. πόσιος, δοτ. πόσει καὶ ἰων. πόσι) ὁ σύζυγος. — ὀνομάκλυτος ἐξακουστός. — ἀριπρεπῆς περιβλεπτός. — ἀμφιδέδρομεν (ὡς ἐνεστ.) περιβάλλει.

β) Τὸ σατιρικὸν τοῦτο ποίημα, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ποιήματα τοῦ τοιούτου εἴδους, δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ περιπαίξῃ, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ ἀπλῶς τὴν σκωπτικὴν διάθεσιν τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ θέλει νὰ ὑποδείξῃ τὰ ἐλαττώματα, τὰ ὅποια πρέπει ν' ἀποφεύγουν αἱ γυναῖκες. Ἄλλωστε καταλήγει ἐξυμνῶν τὴν καλὴν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν παραβάλλει πρὸς μέλισσαν. Χάριν ἀστεϊσμοῦ καὶ αἱ γυναῖκες ἐψάλλον ὑπὸ τὸ ἴδιον πνεῦμα σκωπτικὰ ἄσματα ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν, « τὰ ἐξ ἀμάξης » κλυόμενα. — Πιθανῶς τὸ ποίημα τοῦ Σημωνίδου εἶναι ἀπάντησις εἰς ἐκεῖνα.

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σημωνίδου; Ἡ ὑπερβολὴ εἰς τὴν σάτιραν ἐπιτρέπεται; μέχρι ποίου βαθμοῦ; καὶ ποῦ ἀποβλέπει; Συγκρίνατε μὲ σατιρικά ποιήματα νέων Ἑλλήνων ποιητῶν (Λασκαράτου, Σουροῦ κ.ά.).

Ὁ Ἀλκαῖος ἐκ Μυτιλήνης τῆς Λέσβου (ἀκμάσας περὶ τὸ 610 π.Χ.) ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν μερίδα τῆς πατρίδος του καὶ ἠγωνίσθη μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐγκατασταθείσης τυραννίδος τοῦ Μελάγχρου καὶ τοῦ διαδόχου Μυρσίλου. Ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναλαβόντα τὴν ἀρχὴν βραδύτερον μετριοπαθῆ τυράννον Πιττακόν, ἓνα τῶν ἐπτὰ σοφῶν, ἐπολέμησε σφοδρῶς. Ἀποπειραθεὶς δὲ νὰ καταλύσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ δήμου καὶ ἀποτυχὼν ἀναγκάζεται νὰ ἐκπατρισθῆ καὶ νὰ ζήσῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη περιφερόμενος εἰς τὴν ξένην. Περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, τυχῶν γενναιοψύχου ἀμνηστίας ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Πιττακοῦ.

Ἐγραψε ποιήματα ποικίλου περιεχομένου, στασιωτικά (δηλ. πολιτικά), συμποτικά, ἔρωτικά καὶ διαφόρους ὕμνους. Τὸν ποιητὴν τοῦτον ἐμιμήθησαν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἰταλίας, ἰδίως ὁ Ὀράτιος.

Ἄτυχῶς ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἀλκαίου μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Διάλεκτος αὐτοῦ εἶναι ἡ αἰολικὴ.

54 (1) Ἡ αἶθουσα τῶν ὄπλων.

α) μαρμαίρω ἀπαστρέπτω.—παῖσα πᾶσα.—στέγα αἶθουσα.—κυνή (= κυνέη) περικεφαλαία.—κατ = κατὰ (εἰς τὸ νεύοισιν).—τῶν (= τῶν, ὦν) κατύπερθεν ἄνωθεν, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὀπίσμων.—ἔπιπιοι λόφοι λόφοι (φοῦντες) ἀπὸ οὐραν (ἢ χαίτην) ἔπιπων.—νεύοισιν (-οισιν): κατα-νεύοισιν, κλίνουν πρὸς τὰ κάτω.—ἀγάλματα κοσμήματα (διὰ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνδρῶν).—χάλκισαι δὲ λάμπραι κνήμιδες = χαλκαῖ δὲ λαμπραὶ κνημίδες (περικνημίδες).—κρύπτοισιν πασσάλοις = κρύπτουσι πασσάλους (εἶναι τοποθετημένοι γύρω ἀπὸ ξύλινα καρπιά ἐμπεπηγμένα εἰς τοὺς τοίχους): εἰς τὴν αἰολικὴν τὸ οἰ ἀντὶ οὐ.—τὸ ἄρκος ἀμυντήριον (ἀρκέω = ἀποκρούω).—ισχύρω (γεν.) ἰσχυροῦ.—βέλευς (γενικὴ αἰολ.) βέλος βλήμα.—νέω λίνω (γεν. τῆς ὕλης) ἀπὸ νέον λινὸν ὕφασμα.—κοίλοισ κοῖλος.

—κατ(ὰ)...βεβλημένοι τοποθετημένοι κάτω.—πάρ = παρά.—ζῶμα βραχεῖα περισκελῖς.—ὁ κύπασσις μικρὸς χιτωνίσκος.—τῶν τούτων (τῶν προειρημένων).—ἐπειδὴ πρώτιστα ἀφοῦ τώρα πλέον.—ὑπὸ ἕσταμεν, ὑπέστημεν ἀνελάβομεν.—ἔργον τότε τοῦτον τὸν ἀγῶνα.

β) Τὸ ποίημα ἐγράφη εἰς τὰς παραμονὰς ἀγῶνος, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ τελευταίου στίχου. Πρόκειται ἢ περὶ τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ ἐν Ἐλλησπόντῳ Σιγείου ἢ περὶ ἐτοιμαζομένου κινήματος πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ Μυρσίλου. Ὅπωςδήποτε, ἐπικείμενου τοῦ ἀγῶνος, ὁ ποιητὴς εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ὅπλων του, διὰ νὰ τὰ ἀναλάβῃ. Εἰσερχόμενος δέ, ἵσταται πρὸς στιγμὴν, τὰ παρρηρεῖ μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ τὰ περιγράφει.

Στ. 6. Χαλκίδικαι. ἐκ Χαλκίδος, ὅπου ἐγένετο κατεργασία τῶν μετάλλων καὶ δὴ τοῦ χαλκοῦ, ὀρυττομένου ἐκ τῶν παρὰ τὴν πόλιν χαλκωρυχείων, ἐξ οὗ λέγεται, ὅτι ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα ἡ πόλις.

—Προσέξατε τὴν ζωηρότητα τῆς περιγραφῆς καὶ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα.

55 (2). Ἡ πόλις ἐν τρικυμίᾳ.

α) ἀσυνέτημι = ἀσυνετῶ δὲν ἐννοῶ.—στάσις ἐμφύλιος πόλεμος, ἐδῶ κατὰ μεταφορὰν = ἡ ταραχὴ, τὸ ἀνακάτωμα (τῶν ἀνέμων).—τὸ μὲν ἄλλο μὲν κῦμα.—ἄμμες ἡμεῖς.—ὄν (= ἀν) ἀνά.—ναῖ=νηί (δοτ. τοῦ ναῦς).—φόρημαι = φοροῦμαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.—μοχθέω ταλαιπωροῦμαι, ὑποφέρω.—χείμων τρικυμία.—πὲρ-ἔχει περιέχει, σκεπάζει ὀλόγυρα.—ὁ ἄντλος, τὸ ὕδωρ (τὸ εἰσρέον εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου).—ἱστοπέδα = ἱστοπέδη ὁπῆ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῶν πλοίων, εἰς τὴν ὁποίαν χώνεται ἡ βᾶσις τοῦ ἱστοῦ (κοιν. τρύπα τοῦ καταρτιοῦ).—λαῖφος τὸ ἱστίον.—πάν = πᾶν.—ζάδηλος (διόδηλος) διάτρητος, τελείως σχισμένος.—ἡ λάκισ (γεν. -ιδος) ἡ σχισμὴ.—κατ' αὐτο εἰς αὐτό.—χόλαισι (χάλαισι-χαλῶσι) ἔχουν χαλαρωθῆ.—ἀγκυλα τὸ σχοινὶ (διὰ τοῦ ὁποίου εἶναι δεμέναι ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ αἱ κεραταί).

β) Ὁ ποιητὴς γράφει τὸ ποίημά του, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ πόλις συνταράσσεται ὑπὸ τὸν τύραννον Μύρσιλον.

—Πῶς περιγράφει ὁ ποιητὴς τὴν τρικυμίαν ἐν τῇ θαλάσῃ; Ποῖαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς περιγραφῆς; Τὶ ὑπονοεῖ ὁ ποιητὴς;

α) **μεθύσθην** = μεθυσθῆναι (ὑποκμ. πάντας, δηλ. τοὺς ἐχθροὺς τῆς τυραννίδος). — **τινά** τινές, δηλ. οἱ μὴ εἰθισμένοι εἰς τὸ πίνειν. — **καὶ πρὸς βίαν** καὶ χωρὶς νὰ θέλουν, χωρὶς διαθέσιν («καὶ μὲ τὸ στασιό»). — **πώνειν** πίνειν. — **κάτθανε** (= κατέθανε) ἀπέθανε.

β) Ὁ θάνατος τοῦ τυράννου Μυρσίλου καθιστᾷ τὸν Ἀλκαῖον ἑξαλλοὺν ἐκ χαρᾶς. Εἰς τὸ ποίημα τοῦτο ἀντικατοπτρίζεται ὁ χαρακτήρ τοῦ ποιητοῦ.

57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χειμῶνος.

α) **ὔει** βρέχει. — **ὄρανος** οὐρανός. — **πεπάγαισι** (**πεπήγασι**) ἔχουν παγώσει, ἔχουν κρυσταλλώσει. — **ὑδάτων ῥοαὶ** τὰ ρεῖθρα τῶν ὑδάτων (τὰ τρεχούμενα νερά). — **κάββαλλε** κατάβαλλε (προστ.), καταπολέμησον. — **ἐπὶ τίθεις** (**ἐπιτιθείς**) ἐπιθέτων, θέτων ἐπὶ τῆς ἐστίας. — **ἐν κέρναις** (μτχ. ἐνεστ.) = ἐγκιρνὰς ἀναμειγνύων (εἰς τὸν κρατῆρα). — **μέλιχρος** γλυκός. — **αὐτὰρ** δέ. — **ἡ κόρσα** οἱ κρόταφοι, ἡ κεφαλή. — **ἀμφιβαλῶν**, περιβαλῶν, τοποθετήσας περὶ... — **γνόφαλλον** προσκεφάλαιον.

β) Τὸν οἶνον θεωρεῖ ὁ ποιητὴς ὡς θερμαντικὸν κατὰ τὸν χειμῶνα. Εἰς ἄλλους στίχους τοῦ τὸν δέχεται ὡς δροσιστικὸν κατὰ τὸ θέρος καὶ ὡς παυσίλυπον φάρμακον καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς.

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀλκαίου; Ποῖοι οἱ αἰολικαὶ τύποι καὶ πῶς ἀποδίδονται εἰς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον;

58 (5). Συμποσιακὸν ἄσμα.

α) **λύχνος**, πληθ. **λύχνοι** καὶ **λύχνα**, ἐδῶ συνεκδοχικῶς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ «λύχνων ἀφάς» = τὸ ἀνάμμα τῶν λύχνων, τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀνάπτονται οἱ λύχνοι, τὴν ἐσπέραν. — **ὀμμένω** ἀναμένω (ὄν - μένω, ἀν - μένω || ὀμμένω, ἀμμένω). — **δάκτυλος** ἐλαχίστη μονὰς μήκους (0,018 μ.). — **δάκτυλος ἀμέρα**, «ἓνα δάκτυλο ἔχει ἀκόμα ἡ ἡμέρα μάκρος». — **κάδ**, **κάτ** = κατὰ. — **κάδ ἄερρε** (τμησις), τοῦ ρ. **καταέρρω** = καταβιβάζω. — **κυλίχνα** (ἡ), **κυλίχνη** (**κύλιξ**) ποτήριον (**κυλίχναις**, ἡ κατάληξις **αις** τῆς αἰτ. πληθ. ἀντὶ **ας**). — **αἶτα** ἀγαπητέ μου. — **ποικίλος** στολισμένος (μὲ σκαλίσματα, «πλουμιστός»). — **υἱός** = υἱός. — **λαθικάδης** (λαθικηδῆς) ὁ φέρων τὴν λήθην τῶν φροντίδων, παυσίλυπος (ἐκ θέμ. τοῦ

ρ. λανθάνω λαθ- και κῆδος = φροντίς).—ἔγχεε: ἐνν. οἶνον ἐντὸς τῶν κρατήρων (τὸ ἀ σ ύ ν δ ε τ ο ν δίδει ζωηρότητα).—κέρναις (κεραυνῶς) ἀναμειγνύων. — ἕνα και δύο = ἕνα πρὸς δύο. — πλέαις (αἰτ. πληθ. ἀντί πλέας), προληπτ. κατηγορμ.: ὥστε πλέας εἶναι=ὥστε πλησθῆναι ὥστε νὰ εἶναι πλήρεις. — κὰκ κεφάλας κατὰ κεφαλῆς, μέχρι κεφαλῆς, μέχρι στεφάνης.— ἀ δ' ἑτέρα ἢ δὲ ἑτέρα.—ὠθήτω ἀντί ὠθει-τω (ἐρμ.: τὸ δὲ ἐν ποτήριον ἄς διαδέχεται τὸ ἄλλο ἄνευ διακοπῆς).

β) Στ. 3. Σεμέλη· θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου, μήτηρ τοῦ Διονύσου.

Σ Α Π Φ Ω

Ἡ Σαπφῶ (627 - 567 π.Χ.) ἐγεννήθη ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας εἰς τὴν Ἐρεσσὸν τῆς Λέσβου και ἦτο σύγχρονος τοῦ Ἀλκαίου. Τὸ λεσβιακὸν ὄνομά της ἦτο **Ψάπφα**. Ἐζησεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Σικελίαν, ἐπιστρέψασα δὲ εἰς τὴν Λέσβον ἐγκατέστησεν εἰς τὸν οἶκόν της μουσικὴν και ποιητικὴν σχολήν. Εἰς αὐτὴν ἐσύχναζον πολλαὶ νεάνιδες, μετὰ τῶν ὁποίων ἡ Σαπφῶ συνεδέθη δι' ἀδελφικῆς ἀγάπης και ἀγνῆς φιλίας.

Ἄλλ' οἱ ἐλεύθεροι και πνευματώδεις τρόποι της και αἱ ποιητικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς γυναικειᾶς ψυχῆς της ἐξένισαν τοὺς Ἴωνας και τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι ἀργότερον ἐπλασαν διαφόρους περὶ αὐτῆς θρύλους. Ἀναληθῶς ἐπίσης ἐλέχθη, ὅτι κατόπιν ἀτυχοῦς ἔρωτος πρὸς τὸν περικαλλῆ νεανίαν Φάωνα ἐκρημίσθη ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς Λευκάδος. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ Σαπφῶ ἦτο σεβαστὴ εἰς τὴν πατρίδα της και ἐθαυμάσθη διὰ τὸ ποιητικὸν ἔργον της. Οἱ ἀρχαῖοι θαυμασταὶ της ἀνόμασαν αὐτὴν « δεκάτην μουσαν », « Πιερίαν μέλισσαν » και « Λεσβίαν ἀηδόνα ». Τὰ ποιήματα τῆς Σαπφοῦς ἦσαν ὕμνοι, ᾠδαὶ ἐρωτικῆς ὑποθέσεως και ἐπιθαλάμια, ὅλα εἰς αἰολικὴν διάλεκτον.

59 (1). Ὠδὴ εἰς τὴν Ἀφροδίτην.

α) Στ. 1 - 4. ποικιλόθρονος ὁ καθήμενος εἰς πεποικιλμένον, εἰς καταστόλιστον θρόνον.—δολόπλοκος (δολοπλόκος) πανοῦργος.—λίσομαι ἰκετεύω.—ἄσα (ἢ ἄσση) στενοχωρία, θλίψις.—ὄνια (ἀνία), λύπη, βάσανον — δαμνάω 1) δαμάζω, 2) καταπονῶ, καταθλίβω.

Στ. 5 - 24. τυῖδ' (τῆδε) ἐδῶ.—αἶ ποτα (=εἶποτε) ἐὰν κάποτε, (ἐδῶ = ὅπως κάποτε).—κἀτέρωτα (και ἑτέρωτα) και ἄλλοτε.—τᾶς ἕμας αὔδως (γεν.): ἢ αὔδω (τῆς αὔδως) αὐδῆ, φωνή.—αἰοισα

(*άλουσα*) ἀκούουσα.— *πήλυι* (*τῆλε*) ἀπό μακράν.— *κλύω* ἀκούω.— *λίποισα* = *λιποῦσα*.— *ὑπασδεύξαισα* ὑποξεύξασα.— *ῶκυς* (*ὠκύς*) ταχύς.— *στροῦθος* στρουθίον, σπουργίτης.— *δίννεντες* (*δινούντες*) κινούντες.— *περί* ὑπέρ, ὑπεράνω.— *ῶρανος* οὐρανός.— *αἶψα* ταχέως.— *ἔξικοντο* ἔφθασαν εἰς τὸ τέλος των.— *τὺ σύ*.— *μάκαιρα* (*θηλ. τοῦ μάκαρ*) μακαρία, πανευδαίμων.— *ἦρε'* (*ἦρεο*), τοῦ ἐρωτῶ.— *ὅττι* ὅ, τι, τί;— *δηῦτε* (*δὴ αὖτε*), ὅττι δηῦτε τί λοιπὸν πάλιν.— *κῶττι* (*καὶ ὅττι*) καὶ τί;— *μαινόλας* μαινόμενος, παράφορος.— *Πείθω* ἢ *Πειθῶ* (ἢ *θεραπεινὸς* τῆς Ἀφροδίτης).— *μαῖσαι*· τὸ *α'* πρόσ. *μαῖμαι* (*μαίομαι*) ζωηρῶς ἐπιθυμῶ.— *ἐς σὰν φιλότατα* (= *φιλότητα*) εἰς τὴν ἀγάπην σου.— *ἀδικήω* = *ἀδικέω* (*ῶ*).— *καὶ γὰρ* καὶ βεβαίως.— *αἰ* = *εἰ* (βλ. καὶ στ. 5).— *διώξει* θὰ τρέχη ὀπισθὲν σου, θὰ σὲ ἀκολουθῇ.— *φίλει* (*φιλεῖ*) ἀγαπᾷ.— *κῶκ* = *καὶ* + *οὐκ*.

Στ. 26 - 28. *λύω* ἀπολυτρῶνω (ἐκ *χαλεπῶν* *μεριμνῶν*).— *ῶσσα* ὦσα.— *μοι*, *δοτ.* *χαρ.*— *τέλεσαι* = *τελέσαι* (ἀπαρ. ἐκ τοῦ *ἡμέρρει*), ὑποκ. ἐνν. *σέ*.— *ἡμέρρω* (*ἡμείρω*) = *ποθῶ*.— *αὐτα* αὐτή.

β) Ἡ ὠδὴ αὕτη διεσώθη ὀλόκληρος ὑπὸ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσέως (τεχνογράφου καὶ ἱστοριογράφου τοῦ *α'* π.Χ. αἰῶνος), ὁ ὁποῖος περιέλαβεν αὐτὴν εἰς τὸ « *Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων* » ἔργον του, ὡς δεῖγμα τέχνης καὶ ὕφους.

Στ. 2. *δολόπλοκος*· ὡς ἐμπνέουσα δολοπλοκίας καὶ πλεκτάνας.

Στ. 10. *στροῦθιοι*· τὰ στρουθία καὶ αἱ περιστεραι ἦσαν ἱερὰ πτηνὰ τῆς Ἀφροδίτης.

Στ. 18. Ἐδῶ ἡ ποιήτρια παρουσιάζει αὐτὴν τὴν Ἀφροδίτην ὀμολοῦσαν (*διατὶ ἢ* *στροφῆ* αὕτη τοῦ λόγου;)

60 (2) Ἡ ξενιτέμενη φίλη.

α) **Στ. 1 - 5.** *ἄπυ* ἀπό, μακράν.— *τυῖδε* (*τῆ δε*) ἐδῶ.— *νῶν* νοῦν· *τυῖδε νῶν ἔχοισα* (ἢ *ξενιτεμένη φίλη* μας Ἀριγνώτα) κατευθύνουσα τὰς σκέψεις της πρὸς τὰ ἐδῶ.— *ὡς* (*χρον.*) ὅτε— *πεδαζῶω* συζῶ· *ὡς πεδεζῶομεν* ὅταν ἐζούσαμε μαζί.— *βεβάως* βεβαίως, ἀσφαλῶς.— *ἔχεν* εἶχεν, ἐθεώρει.— *ἰκελος* (καὶ *εἰκελος*) ὅμοιος· τὸ *ἰκέλαν* κτηγρ.— *θέα* = *θεᾶ* (ἐκ τοῦ *ἰκέλαν*) = ὅμοιαν πρὸς θεάν.— *μόλπα* (= *μολπή*) ἄσμα.— *σᾶ δὲ μάλιστα ἔχαιρε μόλπα* = εὗρισκε μεγίστην εὐχαρίστησιν εἰς τὸν ἰδικόν σου ἄσμα.

Στ. 6 - 11. νῦν δέ, ἀντίθεσις εἰς τὸ ὡς πεδεζώμεν.—ἐμπρέπομαι (ἐμπρέπω) διαπρέπω, ξεχωρίζω.—**Λύδαι** = Λυδαί, αἱ ἐκ τῆς Λυδίας.—**περρέχω** (περιέχω) ὑπερέχω.—**ἐπίσχω** (ἐπέχω) διευθύνω.—**θάλασσαν ἐπ' ἄλμυραν** ἐπὶ τὴν ἄλμυρὰν θάλασσαν.—**ἴσως** καὶ ὁμοίως, ὅπως καί.—(ἐπὶ) **πολυανθέμοις ἀρούραις** (αἱτ. πληθ.) πρὸς τὰς ἀνθισμένους ἐκτάσεις τῆς ξηρᾶς.

Στ. 12-14. **ἔέρσα** δρόσος.—**κάλα καλή, χαρίεσσα** (κτγρμ.).—**κέχυται** εἶναι χυμένη, διασκορπισμένη.—**τεθάλαισι (τεθῆλασι)** θαλλουν.—**κάπαλ'** (= καὶ ἄπαλα) ἀπαλά.—**ἄνθρουσκον**, φυτὸν φέρον ἄνθος σκιαδωτῶν (ὅμοιον πρὸς τὸν ἄνηθον), ἀγριόχορτον.—**μελίλωτος**, εἶδος εὐώδους τριφυλλίου.—**ἀνθεμῶδης** πολυανθῆς, ἀνθισμένος.

Στ. 15 - 17. **ζαφοίταισιν** (ι) διαφοιτᾶ, περιφέρεται ἐδῶ (νοερῶς).—**ἐπιμνάθεισα** ἐπιμνησθεῖσα.—**ἀγανος** πρᾶος, γλυκύς.—**ἀγάνας Ἀτθίδος** ἐπειδὴ ἐνεθυμήθη τὴν γλυκεῖαν φίλην τῆς Ἀτθίδας.—**ἕμερος** (= ἕμερος) πόθος ἡμέρῃ λείπταν φρένα' με πόθον εἰς τὴν λεπτήν, τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς.—**βόρηται** (= βαρεῖται) καταπιέζεται ὑπὸ τοῦ βάρους.—**τὸ κῆρ (κέαρ)**, γεν. **κῆρος**, καρδία.—**ἄσα(η)** ἀνία, θλιψίς.

Στ. 18 - 20. **κῆθι** ἐκεῖ.—**ἔλθην** (= ἐλθεῖν) ν' ἀπέλωμεν.—**ἄμμε** (ἢ ἄμμι) ἡμῖν, (εἰς τὸ βοᾶ).—**ὄξυ** δυνατά.—**τὰ δέ ἄλλ' αὐτὰ** (δηλ. τὰς φωνὰς τῆς Ἀριγνώτας).—**γαρύω** (= γηρύω) φωνάζω, (ἢ γῆρυς = ἡ φωνή). **οὐ γαρύει νῶν** δὲν φωνάζει, δὲν διαβιβάζει εἰς ἡμᾶς.—**νύξ πολύως** ἢ πολύωτος νύξ, ἢ νύξ μετὰ τὰ πολλὰ ὄψα, (ἢ ὅποια λόγῳ τῆς ἐπικρατοῦσης σιγῆς ἀκούει τὰ πάντα).—**δι' ἄλος** (= δι' ἄλός), διὰ τῆς θαλάσσης, μέσῳ τῆς θαλάσσης.—

β) Ἡ μαθήτρια τῆς Σαπφῶς Ἀριγνώτα νυμφευθεῖσα ἐν Σάρδεσιν αἰσθάνεται λύπην διὰ τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τὰς φίλας τῆς. Τὰ συναισθηματὰ αὐτὰ τῆς Ἀριγνώτας διερμηνεύει ἡ Σαπφῶ ἀπευθυνομένη διὰ τοῦ ποιήματος τούτου πρὸς τὴν μαθήτριν καὶ φίλην τῆς Ἀτθίδα.

Τὸ ποίημα δὲν διεσώθη ὁλόκληρον. Ἐλλείπει ἢ α' στροφή, μέρος τῆς β' καὶ τὸ τέλος. Παρὰ τοῦτο τὸ ἀπόσπασμα εἶναι ἀξιολογώτατον.

61 (3). Εἰς γυναῖκα ἄμουσον.

α) **κατθάνοισα (καταθανοῦσα)** ὅταν ἀποθάνῃς.—**κείσαι** θὰ κείσαι, θὰ εἶσαι μέσα εἰς τὸν τάφον σου.—**οὐδέ ποτα καὶ ποτὲ δέν.**—**μναμοσύνα σέθεν ἔσσει'** = θὰ μνημονεύεται τὸ ὄνομά σου.—**οὐδ'**

ἔρος (σέθεν ἔσεται) οὔτε θὰ σὲ ποθῆ κανεῖς (θὰ σὲ ἀναζητῆ).—
 πεδέχω μετέχω.—ἀφάνης αφανής, ἄσημος.—κῆν = καὶ ἐν.—πεδ' (ά),
 αἰολ. καὶ δωρ. = μετά.—ἄμαυρος (ἀμαυρός) σκοτεινός, ἄδοξος.—ἐκ-
 πεποταμένα ὄταν ἀποθάνης (τοῦ ἐκποτάομαι) πετῶ ἔξω· ἐδῶ ἐπὶ τῆς
 ψυχῆς, ἢ ὁποῖα πετᾷ ἔξω τοῦ σώματος.

β) Στ. 3. Τὰ ῥόδα τῆς Πιερίας· ἐννοεῖ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποιή-
 σιν (ἀ ν τ ο ν ο μ α σ ί α). τὰ ῥόδα ἐθεωροῦντο ἀγαπητὰ ἄνθη τῶν Μουσῶν,
 αἱ ὁποῖαι ἐλατρεῦντο ἐν Πιερίᾳ (βλ. 11 (3), στ. 2 «Μοῦσαι Πιερίδες»).

—Διατὶ ἐκδηλοῖ τοιαύτην ἀποστροφὴν ἢ Σαίφω πρὸς τὴν ἀπειρο-
 κалον καὶ ἄμουσον γυναῖκα; Πῶς ἐκφράζει τὴν ἀποστροφὴν τῆς αὐτῆς;

62 (4) Εἰς ὠραίαν κόρην ἀκόμη ἀνύπανδρον.

οἶον ὅπως.— γλυκύμαλον γλυκύμηλον.— ἐρεύθομαι κοκκινί-
 ζω, γίνομαι κόκκινος (ἔρευθος— ἐρύθημα, κοκκινάδα).— ὕσδος (ἀρσ.)
 = κλάδος· ἄκρω ἐπ' ὕσδω ὑψηλὰ εἰς τὴν ἄκρην τῶν κλάδων.—μαλο-
 δρόπτης (μῆλα δρέπω) οἱ κόπτοντες τὰ μῆλα (οἱ μηλοτρυγηταί).—οὐ
 μὲν καὶ ὅμως δὲν (σχῆμα ἐ π α ν ο ρ θ ὴ σ ε ω ς).—ἐπίκεισθαι (ἐφικέ-
 σθαι) νὰ τὸ φθάσουν.

63 (5). « Ὑπεροχή ».

α) ἄστερες ἀστέρες.— κάλα καλή, ὠραία.— σελάννα σελήνη.—
 ἄψ ἀντὶ αἶψα ἀμέσως.— ἀπυκρύπτουσι ἀποκρύπτουσι.— φάεννον
 εἶδος (φαεινὸν εἶδος) λαμπρὰ μορφή.— ὄπποτα λάμπη ὅποταν λάμ-
 πη.— πλήθοισα (= πλήθοισα) πλήρης (ὀλόγοιμη).— ἐπὶ γὰν παῖσαν
 εἰς ὅλην τὴν γῆν.— ἀργυρέα ἀργυρόχρους (ἀργυρόχρωμη).

β) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω, δεικνύει πόσον μεγά-
 λην ἀπήχησιν εἶχεν ἡ φύσις εἰς τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς Σαίφους.
 "Ἄλλο ὅμως νόημα λαμβάνει τὸ ποίημα, ἂν θεωρηθῆ ὡς ἀλληγορικὴ
 ἐκφρασις τῆς ὑπεροχῆς τῆς μαθητρίας τῆς Ἀριγνώτας ἐν συγκρίσει
 πρὸς τὰς ἄλλας γυναῖκας τῆς πατρίδος τῆς.

64 (6). Ῥέμβη.

ἀμφὶ τριγύρω.— ἴψοθεν (= ὑψόθεν) ἄνωθεν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.— κε-
 λάδει κελαδεῖ.— ὕσδος, ὄσδος ἀντὶ ὄζος κλάδος, κλῶνος.— μάλι-
 νος, μῆλινος τῆς μηλέας.— αἰθυσσόμενος (τοῦ ρ. αἰθύσσομαι)
 σείόμενος.— κῶμα (τὸ) = 1) λήθαργος, «ἀποκάρωμα», 2) ῥέμβη,

ὄνειροπόλησις.—**καταρρεῖ**—καταρρέει, ρέει πρὸς τὰ κάτω.

65 (7). **Γαμβρός** (ἐπιθαλάμιον, ἀπόσπασμα).

α) ὕψοι καὶ ἴψοι, αἰολ. ἀντὶ ὕψοι ὑψηλά.— **μέλαθρον** ὑπέρθρον ἢ ὄροφῆ.—**ἄέρρω** (ἄείρω, αἶρω) ὑψώνω, σηκώνω.—**τέκτων** ξυλουργός, οἰκοδόμος.—**ἴσος** ἴσος.—**Ἄρει** = Ἄρει.—**ἄνδρος** ἀνδρός.—**μεγάλω** μεγάλου, μεγαλοσώμου.

β) Τὰ ἐπιθαλάμια ἦσαν γαμήλια ἄσματα, τὰ ὁποῖα ἐψάλλοντο κυρίως ὅταν ἡ νύμφη ὠδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον. Ἄλλὰ καὶ ὅταν ὠδηγεῖτο ἡ νύμφη ἐκ τῆς οἰκίας τῆς εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ, ἐψάλλοντο καθ' ὁδὸν γαμήλια ἄσματα (ὕμέναιοι), ὅπως καὶ σήμερον γίνεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Ῥμήνας Ῥμέναιος, ὁ θεὸς τοῦ γάμου. **Ῥμήναον** ἐνν. **μέλπετε**: ἡ λέξις αὕτη ἐπανελαμβάνετο εἰς τὰ ἐπιθαλάμια ἄσματα μεθ' ἕκαστον στίχον ἢ παρενεβάλλετο εἰς τὰς στροφάς, τρόπον τινὰ ὡς ἐπωδός, καὶ ἐψάλλετο ὑπὸ χοροῦ. Ὁ χορὸς ἦτο διηρημένος εἰς δύο τμήματα, ἅτινα ἐψάλλον ἐναλλάξ ἀνὰ ἓνα στίχον ἢ ἀνὰ μίαν στροφήν. Τὴν ἐπιφώνησιν **Ῥμήναον** ἐψάλλον καὶ τὰ δύο τμήματα (ἡμιχόρια) μαζί.

Ἡ Σαπφὼ παρουσιάζει μετὰ τινος φιλοπαίγμονος διαθέσεως τὸ ἀνάστημα γαμβροῦ, καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται οὗτος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν ὠδηγῶν τὴν νύμφην.

66 (8). **Ἔθυρωρός** (ἐπιθαλάμιον ἀπόσπασμα).

α) **θυρώρω** = θυρωρῶ.—**ἐπτορόγιος** (ἐπτὰ + ὄργια) ὁ ἔχων μῆκος ἐπτὰ ὄργιων.—**σάμβαλον** σάνδαλον, ὑπόδημα.—**πεντεβόη** ἢ **πεμπεβόη** ἐκ πέντε δερμάτων βοείων.—**πίσυγγος** ὑποδηματοποιός.—**ἐξεπόνασαν** (= **ἐξεπόνησαν**) κατεσκευάσαν.

β) Καὶ εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἡ Σαπφὼ μετὰ τινος εὐθύμου διαθέσεως μᾶς παρουσιάζει τὸν θυρωρὸν τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ.

— **Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τῆς Σαπφoῦς;**

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

Ἄνακρέων ἐγεννήθη εἰς τὴν Τέων, πόλιν τῆς Λυδίας ἐναντι τῆς Σάμου, ἄγνωστον ἀκριβῶς πότε. Ἦτο ὁμῶς ἀνὴρ ἤδη, ὅτε τὸ 540

π.Χ. ἐγκατέλειψε τὴν πατρίδα του κατόπιν τῆς ὑποταγῆς τῆς εἰς τοὺς Πέρσας ἐπὶ Κύρου τοῦ μεγάλου. Κατέφυγε τότε εἰς τὰ Ἄβδηρα τῆς Θράκης, ἀποικίαν τῶν Τηίων. Ἐκεῖθεν προσκληθεὶς ἀλληλοδιαδόχως διέτριψεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν τυράννων Πολυκράτους τῆς Σάμου, τῶν Πεισιστρατιδῶν τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Ἀλευαδῶν τῆς Θεσσαλίας. Ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας ἄγνωστον ποῦ.

Συνέθεσεν εἰς ποικίλα μέτρα ποιήματα ἐρωτικά καὶ συμποσιακά ἀποτελοῦντα πέντε βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων σφίζονται μόνον ἀποσπάσματα. Τὰ ποιήματα τοῦ Ἀνακρέοντος εἶχον γίνεαι δημοτικώτατα καὶ ἀπέκτισαν βραδύτερον πολλοὺς μιμητάς, οἱ ὅποιοι ἔγραψαν τὰ λεγόμενα «ἀνακρεόντεια» ᾄσματα.

67 (1). Παραγγελίαι διὰ τὸ συμπόσιον.

α) **Στ. 1-6.** ἄγε δὴ, παρακελ.—κελέβη (ῆ), μέγα ποτήριον (εἶδος κανάτας).— ἡ ἄμυστις (πόσις) τὸ νὰ πίνη κανεὶς χωρὶς νὰ κλείῃ τὸ στόμα, ἀπνευστί, μονορουφί (ἐκ τοῦ α στερητ. καὶ μύω = κλείω).— προπίνω πίνω πρῶτος.—τὰ μὲν...τά... δ' ἀφ' ἐνὸς μὲν, ἀφ' ἑτέρου δέ.—ἐγγέας (μετοχ. ἀορ. τοῦ ἐγγέω) ἐνν. εἰς τὴν κελέβην.—κύαθος ποτήριον (διὰ τοῦ ὁποίου ἤντλουν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος).— ἀνυβρίστως νηφαλίως, εὐπρεπῶς.— ἀνά... βασσαρήσω : ἀναβασσαρέω εὐθυμῶ («μπαίνω στὸ κέφι»).— δηῦτε = δὴ αὐτε πάλιν δέ.

Στ. 7-11. οὔτω (μὲ οὐσ.) μὲ τόσον...—ἀλαλητὸς ἀλαληγμός.— μηκέτι... μελετῶμεν ἄς μὴ γυμναζώμεθα πλέον, ἄς μὴ κάμνωμεν γυμνάσια (σκυθικῆς οἰνοποσίας).—παρ' οἴνῳ εἰς τὸ συμπόσιον.— ἀλλὰ ὑποπίπνοντες πίνοντες μετρίως («κουτσοπίνοντας»).— ἐν καλοῖς ὕμνοις ἀνάμεσα σ' ὠραίους ὕμνους, (ψάλλοντες ὠραίους ὕμνους).

β) **Στ. 3-4.** Διὰ τὰς ἀναλογίας τῆς ἀναμείξεως τοῦ οἴνου βλ. Ξενοφάνους «Συμπόσιον» στ. 4, σελ. 96.

Στ. 6. βασσαρέω (εὐθυμῶ), ἐκ τοῦ ὀνόματος Βασσαρεύς, ὅπως ἐλέγετο ὁ Διόνυσος ὑπὸ τῶν Θρακῶν.

Στ. 9. Σκυθικὴ πόσις· οἱ Σκύθαι ἐφημίζοντο διὰ τὴν ἄμετρον οἰνοποσίαν : ἔπινον οἶνον ἄκρατον.

Στ. 10-11. καλοῖς ἐν ὕμνοις· πρβλ. τὸ «εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαρῶσι λόγοις» τοῦ Ξενοφάνους εἰς «Συμπόσιον» σελ. 26, στ. 14.

α) **πολιὸς ὑπόλευκος.**—τὸ **κάρη** ἢ τὸ **κάρα** (γεν. τοῦ **καρήατος** καὶ **κάρητος** ἢ **κεφαλή**: ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά (μετωνυμία).—**πάρα** (ἔστι) = **πάρεστι**.—**γλυκεροῦ** κλπ. ἢ **σειρά**: **οὐκέτι λέλειπται πολλὸς χρόνος γλυκεροῦ βιότου.**—**ἀνασταλύζω** ἀναστενάζω.—**θαμὰ** συχνά.—**μυχὸς** Ἄιδεω τὰ βάθη τοῦ Ἄδου.—**ἀργαλέος** φρικτός, πικρὸς.—**έτοϊμόν** (ἔστι) εἶναι ὠρισμένον, ὑπερβέβαιον.

β) **Τάρταρος**: οὗτος ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν πίστιν σκοτεινὸς καὶ φοβερὸς τόπος ὑπὸ τὸν Ἄδην, εἰς βάθος τόσον, ὅση ἢ ἀπόστασις τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.

69 (3). Γερωντικά παράπονα.

α) **σφαίρη πορφυρῆ**, δοτ. ὄργ. εἰς τὸ **βάλλων**: «κτυπώντας με με σφαῖρα πορφυρῆ».—**δηῦτε** (= **δὴ αὐτε**) ἰδοὺ πάλιν, πάλιν λοιπόν.—**νεᾶνις, νεῆνις** || **νήνις** δοτ. **νήνι** = νεάνιδι (εἰς τὸ **συμπαίζειν**).—**ποικιλοσάμβαλος** ποικιλοσάνδαλος, ἡ φοροῦσα σανάλια πεποικιλμένα («πλουμιστά»).—**ἔστιν γάρ...** εἶναι δὲ (παρενθετικῶς).—**εὐκτιτος** ἔχων (ἔχουσα) ὠραίας οἰκοδομᾶς.—**καταμέμφομαι** ψέγω, «περιγελῶ».—**χάσκω** (ὡς καὶ ἡ σημερινὴ σημασία του): προσβλέπω με ἀνοιχτὸν στόμα.—**πρὸς ἄλλην**, ἐνν. **κόμην** (πρὸς ἄλλον τινά.)

β) **Στ. 1. σφαίρη πορφυρῆ** ὅπλα τοῦ Ἑρωτος εἶναι κυρίως τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη, δι' ὧν ἐπληττεν ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὅποιον ἤθελε νὰ ἐμβάλλῃ σφοδρὸν ἔρωτα. Πλὴν τούτων εἶχε καὶ σφαῖραν (τόπι), διὰ τῆς ὁποίας ἐπληττεν ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον ἤθελεν ἀπλῶς νὰ ἐμβάλλῃ εἰς πειρασμόν.

Στ. 5. ἀπ' εὐκτίτου Λέσβου· διὰ τούτων χαριεντιζόμενος ὑπονοεῖ, ὅτι δὲν τὸν καταδέχεται ἡ νεᾶνις ὡς ἐπαρχιώτην, «πρωτευουσιάνᾳ αὐτῇ».

Στ. 7. καταμέμφεται· ἡ νεᾶνις τὸν περιπαίζει διὰ τὴν λευκὴν κόμην του. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς ἀρχ. Λέσβου ἦσαν χειραφετημένοι, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐλευθεριότης τῆς νεάνιδος.

—**Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀνακρέοντος;** Κατὰ τὴν ὁμοιάζει ὁ Ἴων Ἀνακρέων πρὸς τοὺς Αἰολεῖς λυρικούς;

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Τ Ε Ρ Π Α Ν Δ Ρ Ο Σ

Ὁ Τέρπανδρος (680 - 620 π.Χ.) εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τῶν Λεσβίων χορικῶν ποιητῶν. Ἐδοξάσθη κυρίως ὡς μουσικός, διότι ποικιλοτρόπως προήγαγε τὴν μουσικὴν τέχνην καὶ συνεκέντρωσε τὰς διεσπαρμένας μελωδίας, ὅσαι ἐποιήθησαν ὑπὸ τῆς φυσικῆς κλίσεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἐρρύθμισε κατὰ τεχνικούς κανόνας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ποίησις αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν ἐστερεῖτο ἀξίας, ὡς μαρτυροῦν τὰ ὀλίγα διασωθέντα ἀποσπάσματα τῶν ποιημάτων του.

70. Ἀποσπάσματα Τερπάνδρου.

Ἄπ. 1. α) **ἀρχὰ** ἀρχή, ἔναρξις (διότι ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Διὸς ὅλοι οἱ ποιηταὶ ἤρχιζον τὰ ποιήματά των, ἐξ οὗ καὶ τὸ «ἀπὸ Διὸς ἀρχεσθαι».— **ἀγήτωρ** ἡγήτωρ· εἶναι φανερόν ὅτι τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἦτο προοίμιον μακροτέρου ἄσματος.

β) Στίχοι ὀλοσπόνδαιοι. Τούτους μετεχειρίζοντο οἱ Ἕλληνες λυρικοὶ κατὰ τὰς σπονδάς.

Ἄπ. 2. α) **ἔνθα** ὅπου.— **αἰχμὰ** ἡ αἰχμή, τὸ δόρυ (τὸ πολεμικὸν πνεῦμα).— **μῶσα** μοῦσα.— **λιγὺς (λίγεια, λιγὺ)** καλλιφωνος.— **δία** (-η) δικαιοσύνη.— **εὐρυάγυια** ἡ ἔχουσα εὐρείας ἀγυιάς, ἡ ἀποφεύγουσα τὰς σκολιοδρομίας, εὐθύδικος.— **ἐπιτάρροθος** ἀρωγός, βοηθός.

β) Διὰ τοῦ ἀποσπ. τούτου ὑμνεῖ τὴν Σπάρτην, ὅπου ἤκμαζε τὸ πολεμικὸν πνεῦμα («**αἰχμὰ**»).

Ἄπ. 3. α) **σοὶ (κελαδήσομεν)** πρὸς τιμὴν σου.— **ἀποστέρξαντες** ἀφήσαντες, ἀπορρίψαντες.— **τετράγηρυν ᾠοιδὰν** τὴν διὰ τετραχόρδου λύρας μουσικὴν.— **ἐπτάτονος** ἐπτάχορδος, ἐπτάφωνος.

β) Ὁ Τέρπανδρος ἐτελειοποίησε τὴν κιθάραν καὶ ἠῤῥξῆσε τὰς χορδάς αὐτῆς ἀπὸ 4 εἰς 7. Διὰ τοῦτο λέγει ὅτι θὰ ψάλλῃ διὰ τῆς «ἐπτατόνου φόρμιγγος».

Α Λ Κ Μ Α Ν

Ὁ Ἄλκμαν ἤκμασε περὶ τὸ 620 π.Χ. Ἦτο Λυδὸς ἐκ Σάρδεων, ἀλλ' αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Κιμμερίων (βλ. Καλλῖνον) ἐπωλήθη ὡς δούλος

εις τὴν Σπάρτην, ὅπου διακριθεὶς διὰ τὴν μουσικὴν του ἱκανότητά ἀπλευθερώθη καὶ ἐπωνομάσθη Λάκων. Προήγαγε τὴν μουσικὴν καὶ πρῶτος διεμέρφωσεν εἰς τὴν χορικὴν ποιήσιν τὰς στροφὰς ἀντὶ τῶν ἀπλῶν στίχων. Ἐγράψε πολλὰ ποιήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐφημίζοντο τὰ λεγόμενα *παρθένεια*, ἧτοι ἄσματα ἄδόμενα εἰς ἐορτάς, ἰδίᾳ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὑπὸ χοροῦ παρθένων διηρημένου εἰς δύο ἡμιχόρια.

Ἐκ τῶν ἔργων του μόνον ἐλάχιστα ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Δύο ἐκ τούτων εἶναι τὰ κατωτέρω.

71 (1). Νυκτερινὴ ἡρεμία.

α) εὐδῶ (καθεύδω) κοιμῶμαι, ἡσυχάζω.— ἡ φάραγξ τὸ φαράγγι. ὁ πρῶν (πληθ. οἱ πρῶνες ἢ πρῶνες) προσεσοχὴ ὄρους, βράχος.— φῦλα αἱ φυλαὶ (φῦλά θ' ἐρπετὰ καὶ τὰ ποικίλα εἶδη τῶν ἐρπετῶν).— τόσσα ὅσα.— ὄρεσκῶς ὄρεσίβιος.— κνώδαλον ἀγρίμι (ἐδῶ = θαλάσσιον ζῷον, κῆτος).— βένθος βάθος.— πορφύρεος παραχόδης, σκοτεινός.— ταυ-πτέρυξ (ταυσιπτερος) ὁ ἔχων μακρὰς πτέρυγας, μακρόπτερος.

β) Ὁ ποιητὴς δίδει ἐδῶ ὥραϊαν εἰκόνα τῆς κοιμωμένης φύσεως. Ἀναλόσατε τὴν εἰκόνα εἰς τὰ στοιχεῖα τῆς. (Πρβλ. Σολωμοῦ «Γαλήνη»).

72 (2). Τὸ γῆρας.

α) οὐ μ' ἔτι... ἡ σειρά τῶν λέξεων: οὐκέτι γυῖα δύναται φέρειν με = δὲν μὲ βαστοῦν τὰ γόνατά μου πιά· γυῖα τὰ μέλη τοῦ σώματος, κυρ. οἱ πόδες.— μελίγαρος, μελίγηρυς (μέλι-γῆρυς = φωνή, λαλιά) μελίφωνος, γλυκύφωνος.— ἱμερόφωνος (συνών. τοῦ προηγουμένου) ὁ ἔχων θελτικὴν φωνήν, «γλυκόλαλος».— βάλε (εὐχετικὸν μόριον) εἶθε, μακάρι.— κηρύλος εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, τοῦ γένους τῶν ἀλκυονιδῶν, κυρίως δὲ ἡ ἄρρην ἀλκυών, (κοινῶς: φαροφάγος, βασιλοπούλι).— ὄστε = ὅς ὁ ὁποῖος.— ἄνθος κύματος ἀφρὸς τοῦ κύματος.— νηδεῖς (στερ. μόρ. νῆ καὶ δέος) ἄφοβος.— ἤτορ καρδιά.— ἀλιπόρφυρος ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς θαλασσίας πορφύρας ἢ ὁ ἔχων χρῶμα κυανοῦν καὶ πορφυροῦν (γαλαζοκόκκινο).— εἶαρος ἔαρος.—

β) Τὸ ἄσμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων *παρθενείων*. (Βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογραφ. Ἀλκιμᾶνος). Ἐδῶ ὁ Ἀλκιμάν, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ χοροῦ (χορηγός), μονωδῶν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν χορὸν τῶν παρθένων καὶ ὁμιλεῖ δι' ἑαυτὸν παραπονούμενος διὰ τὰ γηρατεῖά του.

Στ. 4. νηδεὺς ἦτορ ἔχων. Ὁ κηρύλος δὲν φοβεῖται τὰ γηρατεῖα, διότι, ὅταν γηράσῃ καὶ δὲν δύναται νὰ πετᾷ, φέρεται κατὰ τὰς ἀποδημίας (ὡς λέγει ἡ παράδοσις) ἐπὶ τῶν πτερύγων τῶν θηλειῶν.— **εἶαρος ὄρνις** οἱ κηρύλοι, ὅπως καὶ αἱ*χελιδόνες, εἶναι προάγγελοι τῆς ἀνοίξεως.

ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ

Ὁ Στησίχορος (640 - 555 π.Χ.) ὠνομάζετο Τεισίας καὶ κατήγετο ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Κατῆλθεν εἰς Ἰμέραν τῆς Σικελίας, ὅπου ἐπωνομάσθη *Στησίχορος ὁ Ἰμεραῖος*. Συνέθεσε ποιήματα ποικίλα, τὰ ὁποῖα παρέδιδεν εἰς τοὺς χορούς, τοὺς ὁποίους πρῶτος αὐτὸς ἔστησεν (ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπωνυμία του). Τὰ ποιήματά του, ἔχοντα ὑποθέσεις ἐξ ἀρχαίων μύθων, ἐξετείνοντο εἰς 26 βιβλία.

Σπουδαία καινοτομία τοῦ Στησιχόρου ὡς πρὸς τὴν μορφήν τῶν ὕμνων εἶναι ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσα « *τριας* », ἥτοι ὁμὰς ἐκ τριῶν στροφῶν· δηλ. μετὰ τὰς δύο ἐπακριβῶς ὁμοίας στροφάς, *στροφὴν καὶ ἀντιστροφὴν*, ὁ Στησίχορος προσέθεσε καὶ τρίτην, *τὴν ἐπαφδόν*, μὲ διάφορα μέτρα καὶ μὲ διάφορον μουσικὸν σκοπὸν. Δυστυχῶς ὅμως ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ ἔργου του περιεσώθησαν.

73. Ἡ νυκτερινὴ ἐπιστροφή τοῦ Ἥλιου.

α) **Ἵπεριονίδας (-δης)** ὁ υἱὸς τοῦ Ἵπερίωνος, ἐνὸς τῶν Τιτάνων.— **δέπας** ποτήριον.— **ἐσκατέβαινε** κατέβαινε μέσα εἰς.— **βένθος** βάθος.— **ἐρεμνὸς (ἐρεβνός)** σκοτεινός.— **ὁ δὲ πάις Διός**, δηλ. ὁ Ἑρακλῆς.— **κουριδίη ἄλοχος** νόμιμος σύζυγος, ἢ ἀπλῶς: σύζυγος (βλ. Καλλίνου, στ. 7.).— **ποσσί** μὲ τὰ πόδια, πεζῆ.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι εἶναι ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἐπεγράφετο « *Γηρουνηίς* » καὶ εἶχεν ὡς ὑπόθεσιν τὸν γνωστὸν ἄθλον τοῦ Ἑρακλέους. Οὗτος διετάχθη ὑπὸ τοῦ Εὐρυσθέως νὰ κομίσῃ τὰς βοῦς τοῦ Γηρυόνου, τρικεφάλου τέρατος οἰκοῦντος εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς γῆς. Πορευόμενος ὁ Ἑρακλῆς διὰ τῆς Εὐρώπης ἔστησε τὰς Ἑρακλείους στήλας, ἔλαβε δὲ ἐκεῖ παρὰ τοῦ Ἥλιου χρυσοῦν δέπας, διὰ τοῦ ὁποίου διέπερασε τὸν ὠκεανόν. Ἀφοῦ δὲ ἔλαβε τὰς βοῦς καὶ ἐφόνευσε τὸν Γηρυόνην, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἑρακλείους στήλας, ὅπου ἀπέδωσε τὸ δέπας εἰς τὸν Ἥλιον. Καὶ τῶρα ὁ Ἥλιος μέλλει ν' ἀκολουθήσῃ διὰ τοῦ ὠκεανοῦ

τὴν νυκτερινὴν πορείαν τοῦ ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ, ὁπόθεν θὰ ἐπανεῖλθῃ τὴν πρῶταν τῆς ἐπομένης, διὰ νὰ φωτίσῃ τὸν κόσμον.

Δέπας ἦτο πλατὺ ποτήριον μὲ λαβάς, διὰ τοῦ ὁποίου ἤντλουν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος. Κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων ἐντὸς τοιοῦτου ποτηρίου, ὡς ἐπὶ κλίνης, ἐφέρετο ὁ Ἥλιος ἀπὸ τὴν δύσιν εἰς τὴν ἀνατολὴν κατὰ τὴν νύκτα, ἐνῶ ἐξ Α πρὸς Δ ἐφώτιζε τὸν κόσμον ἐλαύων ἐπὶ τεθρίππου, συρομένου ὑπὸ πυριπνῶν ἵππων.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Τρεῖς ποιηταὶ ἔφερον τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς τὴν τελειότητα. Οὗτοι ἦσαν ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης καὶ ὁ Πίνδαρος.

Ὁ Σιμωνίδης οὗτος (556-468 π.Χ.), διάφορος τοῦ Σημωνίδου τοῦ Ἀμοργίνου, ἐγεννήθη εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Ἰουλίδα τῆς νήσου Κέω (ἡ ὁποία σήμερον ὀνομάζεται Κέα, κοινῶς Τζιά). Κατ' ἀρχὰς ἔγινε γνωστὸς ὡς χοροδιδάσκαλος, ἀφοσιωθείς ὅμως εἰς τὴν ποίησιν ἠτύχησε νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην φήμην. Ἔνεκα τούτου αὐλαὶ φιλομούσων τυράννων ἐφιλοτιμοῦντο νὰ καλέσουν πλησίον αὐτῶν τὸν ποιητὴν. Τοιοῦτοτρόπως ἔζησεν ἐπὶ πολὺ πλησίον τῶν Πεισιστρατιδῶν ἐν Ἀθήναις. Ἐπειτα μετέβη εἰς Θεσσαλίαν πρὸς τοὺς Ἀλευάδας καὶ Σκοπάδας, τοὺς ὁποίους ἐνεκωμιάζεν ἐπὶ μισθῷ. Κατὰ τὰ μηδικὰ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἔγινε φίλος τοῦ Θεμιστοκλέους. Τότε διὰ τῶν ὑπερόχων ἐπιγραμμάτων τοῦ ὕμνησε τοὺς μεγάλους ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς ἡρωϊκῶς πεσόντας. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν Σικελίαν παρὰ τῆ αὐλῆ τοῦ τυράννου Ἰέρωνος. Ἐκεῖ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 90 σχεδὸν ἐτῶν.

Ὁ Σιμωνίδης ἔγραψε πολλὰ καὶ ποικίλα ποιήματα, τὰ ὁποῖα ἔγιναν γνωστὰ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ποίησις τοῦ κατέστη καθολικὴ καὶ πανελλήνιος ὑπερπεθδῆσασα τοὺς φυλετικoὺς φραγμοὺς, τοὺς χωρίζοντας τοὺς Ἕλληνας ἀπ' ἀλλήλων.

Ἄτυχῶς, ἀπὸ τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν τοῦ Σιμωνίδου, πλὴν τῶν ἐπιγραμμάτων τοῦ, μόνον ἀποσπάσματα σφύζονται. Καὶ ταῦτα ὅμως μαρτυροῦν τὴν τελειότητα τῆς τέχνης καὶ τῆς ποιητικῆς του ἀξίας.

74 (1). Ἐγκώμιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις, (480 π.Χ.).

α) εὐκλεῆς ἂ τύχα, διότι ἔπεσον ὑπὲρ τῆς πατρίδος.— πότμος θάνατος.— πρὸ γόνων ἀντὶ θρήνων.— ἡ μνᾶστις ἡ μνήμη.— οἶκος

λύπη.— **ἐντάφιον** (ἐνν. εἶμα) σάβανον (δηλ. τὴν δόξαν, ἢ ὅποια ἔχει περιβάλλει αὐτούς).— **εὐρώς** εὐρωτιάσις, μούχλα.— **ἀμαυρώω** ἐπισκιαίζω, ἐξαφανίζω.— **σακός** (σηκός) ἱερὸς χῶρος (ἐδῶ = τάφος).— **οἰκέτης** ἐνοικος (**οἰκέταν**, κτηρμ. = ὡς ἐνοικον).— **εὐδοξία** δόξα.— **ἀνδρῶν ἀγαθῶν** κτλ., ἢ σειρά: **ὄδε σακός, (σακός ὦν) ἀνδρῶν ἀγαθῶν, εἶλετο (= ἐκτίησατο) οἰκέταν εὐδοξίαν Ἑλλάδος.**— **μαρτυρεῖ**, δηλ. τοῦτο, ὅτι ὁ τάφος οὗτος ἐγκλείει τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος.— **λελοιπώς**, μτχ. ἀναφορ.— **κόσμος** τιμή, ἐγκώμιον.— **ἀρετὰ** ἀνδρεία.— **ἀέναιος** αἰώνιος.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι διεσώθησαν ὑπὸ τοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, ἱστοριογράφου τοῦ α' π.Χ. αἰῶνος, περιληφθέντες εἰς τὸ σύγγραμμά του «*Βιβλιοθήκη ἱστορικὴ*» καὶ χαρακτηριζόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ὡς «*ἄξιον τῆς ἀρετῆς ἐκείνων ἐγκώμιον*».

Στ. 3. βωμός· ἀποκαλεῖ βωμὸν τὸ τάφον τῶν πεσόντων, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀπεδίδοντο τιμαὶ καὶ ἐτελοῦντο θυσίαι εἰς τοὺς νεκρούς, ὡς εἰς ἥρωας.

—*Ποῖαι αἱ ἀρεταὶ τοῦ ποιήματος; Ποῖα τὰ τεχνικὰ μέσα; Εἰς ποίους στίχους ἐντάρχει ἡ κεντρικὴ ἰδέα;*

75 (2). Ἄσταθῆ τὰ ἀνθρώπινα.

α) **ἔων** = ὦν, αἰτιολ. μτχ.— **μὴ φάσης** = μὴ φήσης.— **μηδέ: μηδὲ φάσης... ὄσον** κτλ.— **ἔσσεται**, ἐνν. ὄλβιος (= εὐτυχής).— **ὠκεῖα**, θηλ. τοῦ ὠκὺς ταχὺς ἢ σειρά: **οὐδὲ γὰρ ἡ τῆς ταχυπερύγου μυίας μετάστασις οὕτως ὠκεῖα ἐστίν.**— **μετάστασις** ἀλλαγὴ θέσεως, ἐναλλαγὴ (καταστάσεως), ἢ ἐκ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον μετάβασις.

β) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ ἐπόμενον, ἀνήκει εἰς τοὺς «*θηρῶνους*», τοὺς ὁποίους ἔγραψεν ὁ Σιμωνίδης διὰ τοὺς Σικοπάδας, τυράννους ἐν Κραννῶνι τῆς Θεσσαλίας, οἱ ὅποιοι κατεπληκώθησαν ὑπὸ τῆς πεσοῦσης στέγης τῆς οἰκίας των, διασωθέντος ὡς ἐκ θαύματος τοῦ ποιητοῦ.

76 (3). Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.

κάρτος (κράτος) δύναμις.— **ἄπρακτος** ἀνωφελής.— **μεληδῶν** μέριμνα.— **παῦρος** ὀλίγος, μικρὸς (parvus - paulus).— **αἰὼν βίος**.— **πόνος ἀμφὶ πόνῳ** βάσανα διαδέχονται τὰ βάσανα.— **ἄφυκτος** ἀνα-

πόφευκτος.—**ὄμῳς** ὁμοίως (ἀδιακρίτως δι' ὅλους).—**κείνου**, δηλ. τοῦ θανάτου.—**λάχον** = ἔλαχον ἔλαβον παρὰ τῆς μοίρας.

77 (4). 'Η' Ἀρετή.

α) **λόγος** μῦθος, θρυλος.—**ναίω** κατοικῶ.—**δυσάμβατος** δυσανάβατος.—**πέτρα** βράχος.—**ἀμφέπω** διαμένω, κατοικῶ.—**οὐδέ... ἔσοπτός (ἔστιν)** οὔτε εἶναι ὄρατή.—**βλέφαρα**, ἐδῶ = ὀφθαλμοί.—**ῶ** (περιληπτικόν), ἀναφέρεται εἰς τὸ πάντων ἀντί: **ἔσοπτος οὐδενὶ ῶ**.—**ῶ μὴ... μόλη** εἰς ὄντινα δὲν ἔλθῃ.—**δακέθυμος** βασανιστικός: (ὅστις δὲν βασανισθῆ καὶ δὲν ἰδρώσῃ).—**ἴκη τ'** = καὶ μὴ ἴκη, ἐνν. **οὐτος** (ἐκ τοῦ ῶ): καὶ δὲν ἀναπτύξῃ οὗτος εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς του δυνάμεις.

β) 'Ο ποιητὴς π ρ ο σ ω π ο π ο ι ε ἶ τὴν ἀρετὴν καὶ φαντάζεται ὅτι αὕτη ἀποσυρθεῖσα τοῦ κόσμου διὰ τὴν ἀύξανομένην κακίαν του κατέφυγεν εἰς τὰς ἀπροσίτους κορυφὰς τῶν βράχων. Διὰ τὴν φθάσῃ κανεὶς χρειάζεται νὰ ἰδρώσῃ κτλ. πρβλ. 'Ησιόδου «'Εργα καὶ ἡμέραι», στ. 289 - 292 (κατὰ μετάφρασιν Σ. Μενάρδου): «'Ομοῦς ἐμπρὸς στήν 'Αρετὴν ἔχον ἰδρώτα βάλει—οἱ ἀθάνατοι, καὶ μακρινὸς ἀνήφορος σ' ἐκείνη—πηγαίνει στήν ἀρχὴ τραχύς· μόν' ἅμα κανεὶς φθάσῃ—στήν κορυφή, τότε εὐκόλος ὁ πρὶν δύσκολος εἶναι».

78 (5). 'Επίκρισις ἐπιτυμβίου ἐπιγράμματος.

α) **τίς κεν αἰνήσειε** ποῖος θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπαινέσῃ.—**νόω** πίσυνοσ ὀρθοφρονῶν, ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ὀρθὴν του κρίσιν.—**ναέτας, ναιέτης (ναίω= κατοικῶ)** κάτοικος.—**ἀένας (ἀεὶ νάω= ρέω)** ὁ διαρκῶς ρέων.—**δίγη** στρόβιλος.—**ἀντία θέντα** παραλληλίσαντα.—**μένος** δύναμις, ἀντοχή, διάρκεια.—**στάλα** στήλη, βάθρον.—**ἦσσω** κατώτερα, ἀσθενέστερα.—**θραύοντι** = θραύουσι, δύνανται νὰ θραύσουν.—**φῶς, φωτός** ἀνὴρ.—**ἄδε βουλά** = ἦδε βουλή ἢ ἔμπνευσις αὕτη.

β) 'Επὶ τοῦ τάφου τοῦ Μίδα, τοῦ βασιλέωσ τῶν Φρυγῶν, εἶχε στηθῆ χαλκίνη Σφίγξ, ἐπὶ δὲ τοῦ βάθρου αὐτῆσ εἶχε γραφῆ ἐπίγραμμα τοῦ Κλεοβούλου, ἐκ Λίνδου τῆσ 'Ρόδου, ὁ ὁποῖοσ θεωρεῖται εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆσ ἀρχαίας 'Ελλάδοσ. Τὸ ἐπίγραμμα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐδῶ ἐπικρίνει ὁ Σιμωνίδησ, ἔχει ὡσ ἐξῆσ:

Χαλκῆ παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματι κείμεαι.
 "Ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάη καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλη,
 ἥλιος τ' ἀνιῶν λάμπη, λαμπρὴ τε σελήνη,
 καὶ ποταμοὶ πλήθωσι, ἀνακλύζῃ τε θάλασσα,
 αὐτοῦ τῆδε μένουσα πολυκλαύστῳ ἐπὶ τύμβῳ
 ἀγγελέω παριοῦσι Μίδας ὅτι τῆδε τέθαιπαι.

Στ. 5. λίθον· ὁ ποιητὴς φαντάζεται τὸ βᾶθρον τῆς Σφιγγὸς λίθινον. —**θεῶν ἦσσω·** τὰ φυσικὰ φαινόμενα **μόνον** ἀπὸ τοῦς θεοῦς εἶναι ἀσθενέστερα. Ἐπομένως δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ παραβάλλῃ κανεὶς τὴν ἀντοχήν ἢ τὴν διάρκειαν τῶν φθορῶν (λίθος-στάλα), πρὸς τὴν δύναμιν ἢ πρὸς τὴν ἀνακύκλῃσιν τῶν φυσικῶν φαινομένων.

Β Α Κ Χ Υ Λ Ι Δ Η Σ

Ὁ Βακχυλίδης (περὶ τὰ 510 - 440 π.Χ.) ἐγεννήθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰουλίδα τῆς νήσου Κέω, ἦτο δὲ ἀνεψιὸς τοῦ Σιμωνίδου καὶ συνοδὸς του εἰς τὰ ταξίδια. Ἰδιαιτέρως ἐτιμήθη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἰέρωνος τῶν Συρακουσῶν. Ἐγράψε ποικίλα χορικά ποιήματα, ἐκ τῶν ὁποίων εἶχον σωθῆ ἑλάχιστα ἀποσπάσματα. Ἀλλὰ τὸ 1896 εὗρέθη εἰς τὴν Αἴγυπτον πάπυρος μὲ 13 ἐπινίκους καὶ 6 διθυράμβους του.

Ὁ Βακχυλίδης προήγαγεν ἔτι περαιτέρω τὴν χορικὴν ποίησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωσε τεχνικωτέραν μορφήν, μουσικότητα καὶ ρυθμικότητα.

79 (1). Παιὰν εἰς τὴν εἰρήνην.

α) **Στ. 1-5. τίκτει** γεννᾷ, φέρει, χαρίζει.—**μεγάλα** (θηλ.) ἢ μεγαλειώδης.— **καὶ ἄνθη μελιγλώσσων ἀοιδᾶν** (= ὠδῶν) ἄνθη μελισταλάκτων ὠδῶν (: ὠραῖα καὶ εὐχάριστα ἄσματα).— **δαιδάλεος** τεχνικός, πολυποικίλτος (: ἐπὶ δαιδαλέων βωμῶν).— **θεοῖσιν**, δοτ. χαριστική.— **αἶθομαι** καίομαι (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ **τίκτει**: κάμνει νὰ καίονται).— **μηῖρα (βοῶν καὶ μῆλων)** μηρία βοῶν καὶ προβάτων.— **τανύθριξ** μακρόμαλλος.— **γυμνασίων τε νέοις... μέλειν** (τὸ ἀπαρ. πάλιν ἐκ τοῦ **τίκτει**): κάμνει νὰ καταγίνωνται οἱ νέοι εἰς τὰ γυμνάσια (τὰς ἀθλητ. ἀσκήσεις).— **αὐλῶν** (ἄρσ.) **τε καὶ κώμων** (ἄρσ.) εἰς τὴν μουσικὴν καὶ εἰς τὰ τραγούδια.

Στ. 6-8. ὁ πόρπαξ ἢ λαβὴ τῆς ἀσπίδος.—**αἰθὸς** καμένος, μαῦρος : **ἰστοὶ αἰθῶν ἀραχνῶν**, γενικὴ πληθ.—**πέλονται** γίνονται, ὑφαίνονται.—**τὸ ἔγχος** τὸ δόρυ.—**ἀμφάκης (ἀμφήκης)** ἀμφίστομος.—**δάμνημι** καταβάλλω, καταστρέφω.—**εὐρώς** μούχλα, σκωρία.

Στ. 9-13. **χαλκεῖαν** (γεν. πληθ.) χαλκῶν (σαλπίγγων).—**σουλᾶται** ἀφαιρεῖται, διακόπτεται (ὑπὸ τοῦ ἤχου τῶν σαλπίγγων).—**μελίφρων** γλυκὺς (ἐκ τοῦ μέλι καὶ φρῆν).—**ἄῤῥος (ἄῤῥος=ἠῤῥος)** πρωϊνός.—**θάλπω** ζωογονῶ.—**τὸ κέαρ (κῆρ)**, γεν. κῆρος, καρδία.—**ἔρατὸς** ποθητός.—**βρίθοντ(ι)** δωρ. = **βρίθουσι**.—**παιδικοὶ ὕμνοι** νεανικὰ τραγούδια.—**φλέγονται** ἀνάπτουν, ἀντηχοῦν ἐνθουσιωδῶς.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ὁ μόνος διασωθεὶς παιὰν τοῦ Βακχυλίδου. 'Ο παιὰν ἦτο: 1) ἄσμα εἰς τὸν Ἄρην πρὸ τῆς μάχης (ἐ μ β α τ ἡ ρ ι ο ν). 2) ἄσμα εὐχαριστήριον πρὸς τοὺς θεοὺς μετὰ τὴν νίκην (ἐ π ι ν ἰ κ ι ο ν). 3) ἄσμα εἰς Ἄπολλωνα καὶ Ἄρτεμιν εὐχαριστήριον διὰ τὴν ἐκ κακοῦ τινος λύτρωσιν. 4) ἐπιτραπέζιος προσευχὴ κατὰ τὸ συμπόσιον.

Κατὰ τὸν παιᾶνα τοῦτον ὁ γλύπτης Κηφισόδοτος (ἀκμάσας τὸ α' ἡμισυ τοῦ δ' π.Χ. αἰῶνος) κατεσκεύασε τὴν θεὰν Εἰρήνην φέρουσαν εἰς τὰς χεῖρας τὸν Πλούτον. Ὡραῖον ἀντίγραφον εὐρίσκεται εἰς Μόναχον.

80 (2). Μία ἢ ὁδὸς τῆς εὐτυχίας (ἀπόσπασμα).

α) εἷς ὁρος (εὐτυχίας ἐστίν) ὑπὸ ἓνα μόνον ὄρον ἐξασφαλίζεται ἡ εὐτυχία.—**ἀπενθῆς ἀπαθῆς**, ἡρεμος.—**διατελῶ βίον** διάγω τὸν βίον, ζῶ.—**ἀμφιπολῶ** σκέπτομαι.—**τὸ δὲ παρ' κτλ.**, ἡ σειρά : **ιάπτεται δὲ ἐδὸν κέαρ παρ' ἄμαρ τε καὶ νύκτα χάριν μελλόντων (συμβῆναι).**—**ιάπτομαι** βλάπτω, πληγώνω.—**τὸ κέαρ (κῆρ)** καρδία.—**παρ' ἄμαρ τε καὶ νύκτα** ἡμέραν καὶ νύκτα.—**ἄκαρπον ἔχει πόνον** ματαίως μοχθεῖ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι προσόδιον, ἦτοι ἄσμα ἄδόμενον συνοδεῖα αὐλῶν ὑπὸ χοροῦ προσερχομένου εἰς ναὸν ἢ βωμὸν κατὰ τὰς ἐορτάς.

Στ. 2. **θυμὸν ἀπενθῆ** ἢ ἀπάθεια ὡς προϋπὸθεσις τῆς εὐτυχίας ἀπετέλεσε βραδύτερον τὴν βᾶσιν τῆς θεωρίας τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων, οἱ ὅποιοι ἔλεγον «*μένε καὶ κράτει*» πρβλ. Ἀρχιλόχου «*Θάρρος εἰς τὰς δοκιμασίας*» (σελ. 42).

α) Στ. 1-15. (στροφή α')· τῶν ἱερῶν Ἀθανᾶν τῶν ἱερῶν Ἀθηνῶν.—**ἀβρόβιος** ἀβροδίατος, ἐπιχαρίτως ζῶν.—**Ἴωνες**· οὕτω καλοῦνται οἱ Ἀθηναῖοι ὡς οἱ κυριώτεροι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἰωνικῆς φυλῆς.—**τί** διατί.—**νέον** νεωστί, πρὸ ὀλίγου.—**ἔκλαγε**, ἀόρ. β' τοῦ **κλάζω** = ἤχῳ ἰσχυρῶς, ὀξέως, (κλαγγή τῶν ὄπλων).—**χαλκοκώδων** χαλκόστομος, χαλκῆ.—**αἰοιδά**, ἐδῶ = σάλπισμα.—**δυσμενῆς** ἐναντίας, ἐχθρός.—**ἀμφιβάλλω** περικυκλῶ ἢ σειρὰ τῶν λέξ.: **ἀμφιβάλλει ὄρια ἀμετέρας χθονός**.—**κακομάχανος** δόλιος, κακοῦργος.—**ἀέκατι** (ἐπιρ.) ποιμένων παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ποιμένων.—**σεύοντ(ι)** (=σεύουσιν) ἀπάγουσι.—**μῆλα** αἰγοπρόβατα (**ἀγέλας... μῆλων**).—**ἀμύσσω** (ἀμυχή) σπαράσσω, σχίζω.—**φθέγγευ** (=φθέγγου) ὀμίλει, λέγει.—**εἶ τι** βροτῶν περισσότερον παντὸς ἄλλου θνητοῦ.—**ἔμμεναι καὶ τιν** = εἶναι καὶ σοὶ ὅτι ἔχεις καὶ σύ.

Στ. 16-30. (στροφή β')· **νέον**, βλ. στ. 3.—**ἀμείβω** ποσὶν ἀλλάσσω τόπον, διαβαίνω.—**δολιχὸς μακρός**.—**κέλευθος (ἦ) ὁδός**.—**δολιχὰν Ἰσθμίαν κέλευθον** τὴν μακρὰν (διὰ) τοῦ Ἰσθμοῦ ὁδόν.—**κάρυξ** κήρυξ.—**ἄφατος** ἀνέκφραστος, καταπληκτικὸς (μέση λέξις· ἐδῶ ἐπὶ καλοῦ)· **ἄφατα ἔργα** καταπληκτικὰ κατορθώματα.—**κραταιοῦ φωτός** ἐννοεῖ τὸν Θησέα.—**ὑπέρβιος** βίαιος, σκληρός.—**ἔπεφνεν**, ἀόρ. β' τοῦ ἀχρήστου ρ. **φένω** = φονεύω.—**φέρτατος καὶ φέριστος** (συγκριτ. **φέρτερος**) = ὑπεροχώτατος· (**φέρτατος ἰσχύϊ** = ἰσχυρότατος).—**Κρονίδα τέκος** τέκνον τοῦ Κρονίδου (τέκνον τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου· ἐδῶ Κρονίδης νοεῖται ὁ Ποσειδῶν).—**σεισιχθῶν**: ἐπιθ. τοῦ Ποσειδῶνος ὡς σειόντος τὴν γῆν.—**σῦς, συὸς** ἀγριόχοιρος.—**νάπη** κοιλὰς σύνδενδρος (λόγγος).—**ἀτάσθαλος ἀκατάστατος** || μοχθηρός, κακοῦργος.—**ἔσχεν** κατέλαβε.—**πολυπήμων** ὁ προκαλῶν πολλοὺς πόνους, ὀλέθριος.—**ἐξέβαλε** ἀπέρριψε, ἐπέταξε.—**ἀρείων** γενναιότερος.—**ὄπα τελεῖται** ποῦ θὰ καταλήξουν.

Στ. 31-45 (στροφή γ')· **πολεμήιος** πολεμικός.—**πολλὰν** πολλήν.—**ὄπαων** ὄπαδός, ἀκόλουθος.—**ἔμπορος** ὁδοιπρός, ταξιδιώτης.—**οἶ(α)** ὡς, ὡσάν.—**ἀλάτας** ἀλήτης, πλάνης.—**ἀλλοδαμία** ξένη χώρα.—**ᾧδε** οὕτω (ὡς περιεγραφή ὑπὸ τοῦ κήρυκος).—**θρασύς** τολμηρός.—**ἔσχεν** ἐδάμασε, κατενίκησε.—**ἦ ἀληθῶς**.—**ὄρμα** παρορμαῖ, παρακινεῖ.—

μήσεται, μέλλων τοῦμήδομαι = σκέπτομαι, σχεδιάζω νά ἐκτελέσω.—
ὄφρα ἵνα (ἐδῶ μέ ὀριστικῆν).—**αἰέν ἔρδοντα** (ἐνν. ὑποκείμ. **τινά**,
ἀντικείμ. **κακόν**).—**μή ἔντυχεῖν (= ἐντυχεῖν) κακῶ** νά μή συναν-
τήση κακόν.

Στ. 46-60. (στροφή δ΄)· **φῶτε**, αἰτ. δυϊκ. συναπτομένη μέ αἰτ.
πληθ. (**μόνους**).—**ὄμαρτέω τινί** (καί **ἀμαρτέω**) συνοδεύω τινά.—**οἶ**
=**αὐτῶ** (ἀντικ. τοῦ **ὄμαρτεῖν**).—**φαιδιμος** λαμπρός, ἐδῶ = ἰσχυρός.
—**ἐλεφαντόκωπος** ὁ ἔχων ἐλεφαντίνην λαβήν.—**ξυστός ἄκων** λείων,
στιλπνόν ἀκόντιον.—**χείρ**, ποιητ. δοτ. πληθ. **χέρεσσ(ι) = χερσί**.—
κηϋτυκτον=καί εὔτυκτον (ἐκ θ. τοῦ ρ. **τεύχω** = κατασκευάζω) κα-
λῶς κατειργασμένην.—**κυνέα** περικεφαλαία.—**κρατός πέρι** (ἀναστρ.)
περὶ τὴν κεφαλὴν (ὄνομα ἄχρηστον «κράς»), εὐχρηστος ὁ τύπος τὸ **κά-**
ρη ἢ κεφαλὴ (βλ. καὶ σελ. 126 στ. τελ.).—**πυρσοχαίτης** πυρρόθριξ,
ξανθός.—**ἀμφί**, εἰς τὸ **στέρνοις**.—**χλαμύς (ἦ)** βραχὺς μανδύας, ἐνδυ-
μα τῶν ἐφήβων ἱππέων.—**οὐλιος μάλλινος**.—**Θεσσαλὰν** Θεσσαλι-
κὴν.—**ὀμμάτων ἀπο** (ἀναστρ.) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἀπὸ τοῦ βλέμ-
ματος.—**στίλβειν** ὅτι σπινθηροβολεῖ.—**Λαμνία** (Λημνία) **φλόξ**
φλόξ τῆς Λήμνου, ὅπου ἐπιστεύετο, ὅτι εἶχε τὸ ἐργαστήριόν του ὁ
Ἡφαιστος.—**φοίνισσα** ἐρυθρωπὴ.—**πρώθηβος** ὁ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐφηβι-
κῆς ἡλικίας, νεαρός.—**ἀρήιος** πολεμικός.—**ἄθυρμα** = παιγνίδιον, τέρ-
ψις.—**μέμναμαι** ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου, ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω.—**χαλ-**
κεόκτυπος χαλκόβροντος.—**δίζημαι** ζητῶ νά εὔρω.—**φιλάγλαος** ὁ
ἀγαπῶν τὴν λαμπρότητα, φιλόκαλος.

β) Ὁ **διθύραμβος** εἶναι ἐν ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς λυρικῆς ποιήσεως, συν-
δεόμενος μετὰ τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου. Κατὰ τὰς Διονυσιακὰς δηλ.
ἐορτὰς πολλοὶ ἐορτασταί, μετημφισμένοι εἰς σατύρους, τραγίποδας
ὄπαδοὺς τοῦ Διονύσου, ὄρχοῦντο περὶ τὸν βωμὸν αὐτοῦ ἐξυμνοῦντες
καὶ μιμούμενοι ἐν ἐκστάσει καὶ τολμηρᾷ ποιήσει τὰ παθήματα ἢ τὰς
φαιδράς περιπετείας τοῦ θεοῦ.

Τὰ ἄσματα ταῦτα, συνοδεύόμενα καὶ ὑπὸ αὐλοῦ, κατ' ἀρχὰς ἦσαν
ἄτακτα κατὰ τὸ μέλος, τὴν ποιήσιν καὶ τὸν ρυθμὸν, διεμορφώθησαν δὲ
τεχνικῶς τὸ πρῶτον ὑπὸ Ἀρίωνος τοῦ **Μηθυμναίου** (περὶ τὸ 625 π.Χ.).
Ἐκτοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν χορευτῶν ὤρίσθη εἰς 50, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς
ἀποσπώμενος ἀνέβαινεν ἐπὶ τραπέζης ἢ ἄλλου βάρθρου διὰ νά εἶναι ὄρατος

(κορυφαῖος τοῦ χοροῦ, ἐξάρχων τὸν διθύραμβον) καὶ ὑποδόμενος τὸν Διόνυσον διελέγετο πρὸς τὸν χορὸν περὶ τῶν περιπετειῶν του.

Βραδύτερον ὁ διθύραμβος ἀπέβαλε τὸν ἀποκλειστικὸν χαρακτῆρα τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου, αἱ δὲ ὑποθέσεις ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ ἄλλων μύθων ἀναφερομένων εἰς ἥρωας.

Εἰς τὸν διθύραμβον τοῦτον περιγράφεται ἡ πορεία τοῦ Θησέως πρὸς τὰς Ἀθήνας. Κορυφαῖος προφανῶς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ πατὴρ τοῦ Θησέως Αἰγέως, χορὸς δὲ πολῖται Ἀθηναῖοι.

Στ. 15. Πανδίων· υἱὸς τοῦ Κέκροπος καὶ πατὴρ τοῦ Αἰγέως, βασιλεύσας ἐν Ἀθήναις περὶ τὸ 1300 π.Χ. — **Κρέουσα**· θυγάτηρ τοῦ Ἐρεχθέως, βασιλέως τῶν Ἀθηναίων.

Στ. 20. Σίνις (Σίνιδος)· ὁ ληστής Πιτυοκάμπτης : οὗτος συνέκλινε τὰς κορυφὰς δύο πεύκων καὶ προσέδευεν εἰς ἑκατέραν τὰ σκέλη τῶν διαβατῶν, ἔπειτα δὲ ἀφήνων αὐτὰς ἐλευθέρας τοὺς διεμέλιζε.

Στ. 21. Λυταῖος· ἐπώνυμον τοῦ Ποσειδῶνος, ὡς λύσαντος (διαρρήξαντος) τὰ Τέμπη, ἵνα χύνωνται εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὕδατα, τὰ ὅποια κατέκλυζον τὴν Θεσσαλίαν.

Στ. 24. Κρεμμυῶν (καὶ **Κρομμυῶν**)· ὄχυρά θέσις ἐντεῦθεν τοῦ Ἴσθμοῦ ἐν Μεγαρίδι (περὶ τοὺς σημ. Ἀγ. Θεοδώρους).

Στ. 25. Σχειρών (καὶ **Σκίρων**)· περιβόητος κακοῦργος, ὁ ὅποιος εἰς τὴν παρὰ τὰ Μέγαρα ἀπόκρημον τοποθεσίαν «Σκιρωνίδες πέτραι», τὴν σημερινὴν «Κακὴν Σκάλαν», ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ κύψουν διὰ νὰ πλύνουν τοὺς πόδας του καὶ διὰ λακτίσματος τοὺς κατεκρήμιζεν ἐκ τῆς βραχύδους ἐκείνης ἀκτῆς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐφρονεῦθη ὑπὸ τοῦ Θησέως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Στ. 26. Κερκυόνος παλαίστρα· μετὰ τὸ ἀνωτέρω κατόρθωμα ὁ Θησεὺς ἐφόνευσε τὸν φοβερὸν ληστὴν Κερκύονα, ὁ ὅποιος παρὰ τὴν Ἐλευσίνα ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ παλαίσουν πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς ἠττωμένους ἐφόνευεν.

Στ. 29. Προκόπτας· ἄλλος διαβόητος κακοῦργος. Οὗτος διαιτώμενος παρὰ τὸν Ἀττικὸν Κηφισὸν καὶ κρατῶν σφύραν ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ ἐξαπλώνωνται ἐπὶ σιδηρᾶς κλίνης καί, ἂν μὲν οἱ πόδες ἐξεΐχον, ἀπέκοπτε τὸ ἐξέχον μέρος αὐτῶν, ἐὰν δὲ ἦσαν βραχύτεροι, ἐτάνυε καὶ ἐξήρθωνεν αὐτούς. Ἦτο γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Προκρούστης.

82 (4). 'Επίνικος 'Αργείω, Κείω παιδί, πύκτη, "Ισθμία.

α) **Στ. 1 - 5.** **ἄϊξον**, προστ. τοῦ **ἄϊσσω** (ἄττω, διάττω) ὄρμῳ, πετῶ (πρβλ. διάττων ἀστήρ).— **σεμνοδότειρα** ἢ φέρουσα σπουδαίας εἰδήσεις. — **Κέως = Κέως**.— **χαριτώνυμος** εὐχάριστος, εὐφρόσυτος.— **μάχας (-ης) θαρσύχειρος** εἰς ἀγώνισμα, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ στιβαρὰς χεῖρας (πυγμάς), πυγμαχίαν.— **ἄρατο** τοῦ **αἶρομαι** κερδίζω, κατάγω.

Στ. 6 - 10. **ἀνέμνασεν (ἀνέμνησεν)** ἔφερον εἰς τὸν νοῦν μας.— **καλῶν** (οὐδ. γεν. πλ.) ὠραίας ἀναμνήσεις (ἐνδόξων νικῶν). — **ῥσα**, νὰ συναφθῇ μὲ τὸ **ἐπεδειξαμεν**. — **αὐχὴν** λαίμους (στενὸν γῆς).— **ζάθεος** ἱερώτατος. — **Εὐξαντίς** ἢ **Κέως**.— **ἑβδομήκοντα σὺν στεφάνοις** δι' ἑβδομήκοντα νικῶν.

Στ. 11 - 14. **Μοῦσα αὐθιγενής**, Μοῦσα ἐγγώριος, (δηλ. ἐγὼ ὁ συμπολίτης τοῦ νικητοῦ καλῶ τὴν γλ. καν. αὐλῶν)· διότι ὁ Βακχυλίδης ἦτο Κεῖος.— **γλυκεῖαν καναχὰν αὐλῶν**, τὸν γλυκὺν ἦχον τῶν αὐλῶν.— **γεραίρω** τιμῶ, ἐξυμῶ. — **ἐπινικίους**, ἐνν. **ἄσμασι**. — **Πανθείδας (-δης)** πατὴρ τοῦ νικητοῦ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων **ἐπινίκιων**. Οἱ ἐπινικοί (ὕμνοι) ἦσαν λυρικά ἄσματα ὑμνοῦντα τοὺς νικητὰς τῶν Πανελληνίων ἀγώνων, ἤδοντο δὲ τῇ συνοδείᾳ λύρας (ἢ αὐλοῦ) ὑπὸ χοροῦ ἐκ νέων ἑορταζόντων τὴν νίκην.

Στ. 1. **Φήμα**· π ρ ο σ ω π ο π ο ἰ ἡ σ ι ε τῆς φήμης, ἡ ὁποία παρουσιάζεται ὡς «σεμνοδότειρα» θεά· (ἐν 'Αθήναις ὑπῆρχε καὶ βωμὸς αὐτῆς).

Στ. 2. **Κέον ἱεράν**, διότι ἐτέλει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν.

Στ. 8. **Εὐξαντίδα**· ἢ **Κέως** λέγεται **Εὐξαντίς**, διότι ἐπώνυμος τῆς νήσου ἦτο ὁ **Εὐξάντιος**, υἱὸς τοῦ Κρητὸς **Μίνω** καὶ τῆς **Κείας** νύμφης **Δεξιθέας**.

—**Πόθεν ἐλήφθησαν αἱ ὀνομασίαι τῶν τριῶν τμημάτων (στροφῶν);**
Πῶς ἐχορεύοντο; Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Βακχυλίδου;

Π Ι Ν Δ Α Ρ Ο Σ

Ὁ Πίνδαρος (522 - 442 π.Χ.) ἔφερε τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς ἄφθαστον ὕψος. Ἐγενήθη εἰς Κυνὸς Κεφαλὰς τῆς Βοιωτίας, ὀλίγον ἐξω τῶν Θηβῶν, καὶ ἐπωνομάσθη Θηβαῖος. Κατήγετο ἐκ τοῦ ἐπιφανέστατου γένους τῶν Αἰγιδῶν. Ἐσπούδασεν εἰς τὰς 'Αθήνας καὶ, νεώτατος ἀκόμη,

ἔγινε γνωστός ὡς χορικός ποιητής. Ἐπανελθὼν εἰς τὰς Θήβας παρέμεινε ἐπὶ τι διάστημα ἀδρανῆς, διότι αἱ Θῆβαι εἶχον ταχθῆ ὑπὲρ τῶν Μήδων, ἡ δὲ πανελλήνιος δόξα ἐστεφάνωνε τότε τὸν Σιμωνίδην, τὸν ὑμνητὴν τῶν ἐλληνικῶν ἀγώνων. Ἄλλ' ἡ ἐλληνικὴ του ψυχὴ γρήγορα τὸν ὤθησε νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν καὶ συγκεκινημένος ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴν νίκην κατὰ τῶν Περσῶν ἐξύμνησε τὴν δόξαν τῶν Ἀθηναίων καὶ τὰς θυσίας τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἀθηναῖοι τότε ἐτίμησαν ἐξαιρετικῶς τὸν ποιητὴν, ἡ δὲ φήμη του διεδόθη πανταχοῦ. Φιλοξενεῖται ἤδη ὑπὸ πολλῶν ἡγεμονικῶν αὐλῶν καὶ πλείστον ἐπιφανῶν οἴκων τῆς Ἑλλάδος.

Ἰδιαιτέρως ἐδοξάσθη ὁ Πίνδαρος ὡς ἄριστος μουσικὸς καὶ ὑμνητὴς τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων, οἱ δὲ σφριζόμενοι 45 ἐπῆνοι πρὸς τιμὴν νικητῶν ἐξ ὅλων τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος μαρτυροῦν τὴν πανελλήνιον φήμην του. Ἐτιμήθη ἐπίσης καὶ ὡς θρησκευτικὸς ποιητής, αἱ δὲ διάφοροι πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἰς αὐτὸν ἀνέθετον τὴν σύνθεσιν ὕμνων καὶ παιάων πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Ἀλλὰ καὶ ποικίλα ἄλλα εἶδη ποιημάτων συνέθεσε. Ὅλα τὰ ποιητικὰ του δημιουργήματα συνεκεντρώθησαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων θαυμαστῶν του εἰς 17 βιβλία. Ἐκ τούτων ἐσώθησαν μόνον τέσσαρα, τὰ περιέχοντα τοὺς ἐπῆνους. Ἀπὸ τὰ ἄλλα μόνον ἀποσπάσματα ἔχομεν τῶν διαφόρων ποιητικῶν εἰδῶν, ἱκανὰ ὅμως νὰ ἐπισφραγίσουν τὴν δόξαν του.

83 (1). Προσόδιον (εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος).

α) Στ. 1 - 6. θεόδματος (θεὸς-δέμω = κτίζω) θεόκτιστος (ἡ νῆσος Δῆλος).— λιπαροπλόκαμος ἢ ἔχουσα λαμπροὺς πλοκάμους (ὠραιοπλέξουδη).— ἰμεροέστατον ποθητότατον (ἐκ τούτου ἡ δοτ. παιδεσσι).— ἔρνος βλαστάρι.— ἀκίνητος ἄσειστος, στερεός.— τέρας θαῦμα.— ἄν = ἦν.— κικλήσκοισιν (αιολ. θαμιστ. τύπος) = καλοῦσιν.— τηλέφαντος (τῆλε-φαίνομαι) ὁ μακρόθεν φαινόμενος.— κυανέα χθῶν θάλασσα.

Στ. 7 - 14. τὸ πάροιθε πρότερον.— ἦν φορητὰ ἐφέρετο, ἔπλεεν (ἀνὰ τὴν θάλασσαν).— ριπαῖσιν, ποιητ. αἴτιον (ῥιπή = ὄρμη).— ἄ Κοιογενῆς ἡ κόρη τοῦ Κοίου (ἡ Λητώ).— αἱ ὠδῖνες οἱ πόνοι (τοῦ τοκετοῦ).— ἀγχίτοκος ἐτοιμόγεννος.— θυῖω (θύω) μαίνομαι, ὑποφέρω (= ὅταν ὑποφέρουσα ἀπὸ τοὺς πόνους τοῦ ἐπικειμένου τοκετοῦ...).

ἐπέβα νιν ἐπάτησεν ἐπ' αὐτῆς (τῆς Δήλου).—**δὴ τότε** τότε πλέον.—**ὄρθαι...** κίονες κατακόρυφοι κίονες.—**ἀπώρουσαν** ἐξεπετάχθησαν (τοῦ ἀπορούω ἀναπήδω).—**πρέμνον** ρίζα, πυθμὴν τῆς θαλάσσης (: πρέμνων χθονίων ἀπὸ τὰ ἐγκατα τῆς θαλάσσης).—**ἄν δὲ σχέθον** (= ἀνέσχεθον δὲ) καὶ ἐκράτησαν ἐπάνω τους.—**πέτραν** τὴν βραχίωδη νῆσον.—**ἀδαμαντοπέδιλοι** (κίονες) ἔχοντες ἀδαμαντίνην (στερεάν) βάσιν.—**τεκοῖσ'** = τεκοῦσα.—**ἐπόψατο** (ποιητ. ἄορ. τοῦ ἐφορῶ) ἠτύχησε νὰ ἴδῃ.—**ἡ γέννα** τὰ τέκνα.

β) Τὸ παρὸν προσόδιον συνέθεσεν ὁ Πίνδαρος κατὰ παραγγελίαν τῶν Κείων, ἄδεται δὲ ὑπὸ χοροῦ Κείων προσερχομένων εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. (Περὶ προσοδίου βλ. εἰς σχόλια ποιήματος 80 (2), σελ. 135).

Στ. 2. ἔρνος (βλαστὸς) λέγεται ἡ Δήλος ὡς «βλαστήσασα» ἐκ τῆς θαλάσσης.—**παίδεσαι Λατοῦς**, βλ. Θεόγνιδος «Εἰς Ἀπόλλωνα» (σελ. 98).

Στ. 7. ἦν τὸ πάροιθε φορητὰ· ἐπιστεύετο, ὅτι ἡ Δήλος ἦτο πλωτὴ, ἀλλὰ κατέστη ἀκίνητος, ἀφ' οὔτου ἡ Λητὼ ἐγέννησεν ἐκεῖ τὰ δίδυμα τέκνα τῆς· διὰ τοῦτο καὶ ἐν στ. 3 ὀνομάζει αὐτὴν **ἀκίνητον τέρας** (ἀκλόνητον θαῦμα).

Στ. 9. **Κοιογενής**· ἡ Λητὼ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Τιτᾶνος Κοίου καὶ τῆς Τιτανίδος Φοίβης.

—*Προσέξατε τὰς μεταφοράς, τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα, τὰ ποιητικὰ σύνθετα* (διὰ τὰ τελευταῖα βλ. «Σαλαμίνα», εἰς σημειώσεις, σελ. 89 στ. 6).

84 (2). Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου.

α) **Στ. 1-5.** ἴδετε, ἐπιβλέψατε (λέγει πρὸς τοὺς θεοὺς ὁ Πίνδαρος παρερχόμενος ἐπὶ τὴν ὄρχηστραν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ χοροῦ).—**ἐν** = εἰς πρὸς.—**ἐπὶ τε πέμπετε** καὶ πέμπετε ἐπ' αὐτόν.—**κλυτὰν χάριν** τὴν θεῖαν χάριν σας.—**πολύβατος** παλυπάτητος, πολυσύχναστος.—**οἶ τε** = οἶ.—**ὄμφαλὸς** κέντρον τῆς πόλεως.—**θυοίς** εὐώδης, μοσχοβολισμένος (ἀπὸ τὰ θυμιάματα).—**οἰχνέω** συχνάζω, ἐπισκέπτομαι συχνά (τοῦ αὐτοῦ θέμ. μὲ τὸ οἰχομαι).—**πανδαίδαλος** κατὰτεχνος, κατεσκευασμένος μὲ τέχνην· ἐκ θεμ. τοῦ ρ. **δαιδάλλω** (= διακοσμῶ, ἐπεξερ-

γάζομαι τεχνικῶς), ἔξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου Δαιδάλου, συμβολίζοντος τὴν ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν κατασκευὴν τεχνικῶν ἔργων.

Στ. 6 - 12. ἰόδετος πλεγμένος ἀπὸ Ἰα («μενεξεδοπλεγμένος» κατὰ Βουτιεριδὴν).— **λάχετε** δεχθῆτε.— **ἐαρίδρεπτος** ὁ κατὰ τὸ ἔαρ δρεπόμενος («ἀνοιξιάτικος» Βουτ.).— **λοιβὰ** σπονδή, προσφορά (πρὸς τοὺς θεοὺς).— **Διόθεν** κατ' ἐντολὴν τοῦ Διός, κατ' εὐδοκίαν τοῦ Διός.— **ἀγλαΐα** λαμπρότης: **σὺν ἀγλαΐᾳ...ἀοιδᾶν** = μετὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ᾠδῶν (μετὰ τὰ χαρούμενα τραγούδια μου).— **πορευθέντ(α)** ὑποκ. μέ.— **δεύτερον** διὰ δευτέραν φοράν.— **κισσοδέτας** (ὁ Διόνυσος) κισσοστυφωμένος· (ἡ σειρά: **ἴδετέ με πορευθέντα δεύτερον σὺν ἀγλαΐᾳ ἀοιδᾶν ἐπὶ κισσοδέταν θεόν**).— **Βρόμιος, Ἐριβόας**· μετὰ τὰ ἐπιθέτα ταῦτα προσηγόρευον τὸν Διόνυσον ὡς θεὸν τῆς εὐθυμίας, ἡ ὁποία συνήθως ἐκδηλοῦται θορυβῶδως: **βρόμιος** = θορυβώδης ἐκ τοῦ **βρόμος** = κρότος, πάταγος. **ἐριβόας** = ὁ ἰσχυρῶς βοῶν, ἐκ τοῦ **ἐριβοάω**.— **μελπέμεν** (κυρίως τελικ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ **πορευθέντα**) = διὰ νὰ ψάλλω.— **γόνος υἱός**.— **ὑπάτων πατέρων**, τοῦ Διός.— **γυναικῶν Καδμειᾶν** (= Θηβαίδων), τῆς Σεμέλης· (πληθυντικοὶ μεγαλοπρεπείας).

Στ. 13 - 18. ἐναργῆς ὀλοφάνερος.— **σάματα** σημεῖα, προμηνύματα.— **τέλεα** αἱ τελεταί, αἱ (ἐαριναὶ Διονυσιακαὶ) ἑορταί.— **οὐ λανθάνει**, ἐν. **ἡμᾶς**, τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἑορτάζοντας· ἡ σειρά: **ἐναργέα σάματα τελῶν οὐ λανθάνει ἡμᾶς** = τὰ ὀλοφάνερα προμηνύματα τῶν ἐαρινῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου δὲν μᾶς ξεφεύγουν (διότι βλέπομεν τὴν ἐαρινὴν ὄψιν τῆς φύσεως).— **φοινικοέανος** κοκκινόπεπλος (ἐκ τοῦ **φοῖνιξ** = κόκκινος καὶ **ἐάνος** = πέπλος), ἐπιθ. τῶν **Ἔρῶν**.— **οἰχθέντος** = ἀνοιχθέντος.— **ἐπάγησιν** ἐπιφέρωσιν (αὐται, αἱ Ἔραι). ἡ σειρά: **ὅποτε οἰχθέντος θαλάμου φοινικοεάνων Ἔρῶν ἐπάγησιν εὐδομον ἔαρ**.— **νεκτάερος** θεῖος, εὐώδης (ἐκ τοῦ **νέκταρ** = τὸ ποτὸν τῶν θεῶν).— **βάλλεται** ρίπτονται, ἐκσφενδονίζονται.— **ἄμβροτος** ἀθάνατος· **ἐπ' ἄμβρόταν χθόνα** ἐπὶ τῆς ἀθανάτου (τῆς ἀγῆραστου) γῆς.— **ἐρατὸς** ποθητός, εὐχάριστος.— **φόβη** φύλλωμα, ἀνθοδέσμαι.— **κόμαισι μείγνυται** περιπλέκονται μετὰ τὴν κόμην, στεφανῶνουν τὴν κεφαλὴν.— **ἀχεῖτε** (= **ἤχεῖτε**) ὑμνεῖτε.— **ὄμφαι μελέων** μελωδικαὶ φωναί, ἄσματα τοῦ χοροῦ· (κυρίως **ὄμφη** = φωνὴ τοῦ μαντείου).— **σὺν αὐλοῖς** μετὰ συνοδείαν αὐλῶν.— **Σεμέλαν**, τὴν μητέρα τοῦ

Διονύσου.—**έλικάμπυξ** ἡ φέρουσα στρογγύλον διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

β) Ὁ παρὼν διθύραμβος συνετέθη ὑπὸ τοῦ Πίνδαρου ἴσως ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν «*Μεγάλων Διονυσίων*», διεσώθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διονυσίου Ἀλικαρνασσεύς, ὁ ὁποῖος περιέλαβε τοῦτον εἰς τὸ ἔργον του «*Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων*». — (Περὶ τοῦ Διθύραμβου βλέπε εἰς σελ. 137).

Στ. 1. Ἴδετ' ἐν χορόν, Ὀλύμπιοι. ὁ Πίνδαρος ἀρχίζει τὸ ἄσμα του ἐπικαλούμενος τὴν χάριν τῶν Ὀλυμπίων, ἐνῶ μετὰ τοῦ χοροῦ παρέρχεται ἐπὶ τὴν ὄρχήστραν.

Στ. 3. ὀμφαλὸς τοῦ ἄστεως ἦτο ἡ ἀγορὰ (τὸ κέντρον τῆς πόλεως), ὅπου καὶ ὁ βωμὸς τῶν 12 θεῶν, ὁ ἰδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου. Ὀνομάζει αὐτὸν **πολύβατον**, διότι ἐκεῖ συνήρχοντο τὰ πλήθη τῶν Ἀθηναίων.

Στ. 5. πανδαίδαλος (κατάτεχνος), διότι ἡ ἀγορὰ ἦτο κεκοσμημένη μὲ διάφορα ἔργα τέχνης, ἀγάλματα κτλ. Διὰ τοῦτο καὶ **εὐκλεῆς** (συγκεντρώνουσα καὶ ἐπιδεικνύουσα τὴν δόξαν τοῦ ἄστεως).— **κισσοδέταν θεόν.** ὁ Διόνυσος παρίστατο κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων κισσοστεφάνωτος· ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἄμπελος ἦσαν ἱερὰ φυτὰ τοῦ Διονύσου.

Στ. 11. γόνον κτλ. Ὁ Διόνυσος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης. Ὁ Ζεὺς ὀνομάζεται ὕπατος πατήρ· (κατὰ τὸν Ὅμηρον εἶναι «ὁ ὕπατος κρείοντων» καὶ «πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε»). Ἡ Σεμέλη ἦτο κόρη τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἀρμονίας.

Στ. 14. Αἱ Ὠραι (π ρ ο σ ω π ο π ο ι ο ὕ σ α ι τὰς ἐναλλαγὰς τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους) κατὰ τὴν μυθολ. παράδοσιν ἦσαν κεκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ θαλάμου τῶν αἰ θύραι τούτου ἦνοιγον κατὰ τὴν ἐναρξιν ἐκάστης ἐποχῆς, αἱ δὲ Ὠραι ἐξήρχοντο συνοδεύουσαι τὴν νέαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ ἐγκαθιστῶσαι αὐτὴν ἐπὶ τῆς φύσεως. Κατὰ τὴν ἀνοιξιν αἱ Ὠραι εἶναι κοκκινόπεπλοι συμβολίζουσαι τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῆς γῆς, καλυπτομένης ἀπὸ κοκκινόχρωμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνθη.

Τὸ ποίημα εἶναι κατάμεστον ἀπὸ μεταφορὰς, περιφράσεις, ἀντονομασίας, κοσμητικὰ ἐπίθετα, ποιητικὰ σύνθετα καὶ εἰκόνας.

—*Νὰ εὐρεθοῦν, ν' ἀναλυθοῦν καὶ ν' ἀξιολογηθοῦν. Προσέξτε τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ὕφους καὶ τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐκφράζεται ἡ ἐνθουσιαστικὴ διάθεσις τοῦ ποιητοῦ.*

85 (3). **Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τῶν Ἀθηνῶν.**
(Ἀπόσπασμα)

α) **ταί** αἰ (ἄρθρ.). — **λιπαρὸς** περίλαμπρος. — **ιοστέφανος** στεφαναωμένος με ἰα. — **ἀοιδίμος** πολυῦμνητος (ἐκ τοῦ **ἀοιδή**). — **δαιμόνιος** θεῖος, θεσπέσιος (**δαίμων** = θεός, θεῖον πνεῦμα). — **ᾄθι** ᾄπου. — **ἐβάλλοντο** ἐθεμελιώσαν, ἐστερέωσαν. — **φαινός** φωτεινός, ἀκτινοβόλος. — **κρηπίς** βάσις, θεμέλιον.

β) Μολονότι ἡ πατρὶς τοῦ ποιητοῦ « ἐμήδισεν », ὁ Πίνδαρος δὲν ἔμεινεν ἀσυγκίνητος ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Περσῶν. Ὑμνεῖ λοιπὸν ἐν διθύραμβῳ τὴν συμβολὴν τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν νίκην τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκφράζει τὴν ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας.

Στ. 2. Ἑλλάδος ἔρεισμα, διατί ;

Στ. 3. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον λείπει μέγα τμήμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Πίνδ. ἐξήγει ἴσως διατὶ ὀνομάζει τὰς Ἀθήνας « Ἑλλάδος ἔρεισμα ».

84 (4). **Παιὰν ἐπὶ τῇ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου.**

α) **Στ. 1 - 6.** **πολύσκοπος** ὁ πολλὰ ἐξετάζων, ὁ ἐπιβλέπων τὰ πάντα. — **μήσσαι**, μελ. τοῦ **μήδομαι** σχεδιάζω, μηχανεύομαι. — **μᾶτερ ὀμμάτων** τροφὴ τῆς ὀράσεως, πηγὴ τοῦ φωτός (« σὺ τῶν ματιῶν ἡ μάνα » κατὰ Σ. Μενάρδον). — **ἐν ἀμέρᾳ** κατὰ τὴν ἡμέραν, ἐνῶ εἶναι ἡμέρα. — **κλέπτομαι** ἐξαφανίζομαι, σβήνω. — **ἔθηκας** ἔκαμες. — **ἀμάχανος** ἀνίσχυρος. — **ἰσχύς** ἡ σωματικὴ δύναμις. — **σοφίας ὁδὸς** (π ε ρ ἰ φ ρ α σ ι σ) σοφία, νοῦς. — **ἐπίσκοτος** σκοτεινός. — **ἐπίσκοτον** ἀστραπὸν σκοτεινὸν μονοπάτι (πρὸς τὸ ὁποῖον δηλ. ἐτράπη ὁ ἥλιος ἐκφυγῶν ἀπὸ τὸν κανονικὸν φωτεινὸν δρόμον του). — **ἐσσυμένα** μτχ. πρkm. τοῦ **σεύομαι** κινεῖμαι ταχέως, ἐκτρέπομαι. — **ἐλαύνω** (μβτ.) φέρω. — **νεώτερον** εἰς παρομοίαν ἐκφράσεις σημαίνει : κακόν. — **πάρος** προηγουμένως ἢ **πάρος**, β' ᾄρ. συγκρ. πρὸς **τὸ νεώτερον** (: προμηνηεὺς κανένα κακόν, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπῆρχε προηγουμένως ;).

Στ. 7 - 10. **Πρὸς Διὸς** δι' ὄνομα τοῦ θεοῦ. — **ἵπποσά** (θηλ. τοῦ) **ἵπποσάας** ἡ δίδουσα δρόμον εἰς τοὺς ἵππους (ἐκ τοῦ **ἵππος** καὶ **σεύω** = κινῶ). — **θοὸς** ὁ ταχύπους· **θοάς**, θηλ. αἰτ. πληθ. εἰς τὸ **ἵππους** ἐκ τοῦ **ἵπποσά** (: ἡ κινεῖσα ταχύποδας ἵππους). — **ἀπήμων** ἄλυπος (**ἀ-πῆμα**). — **ὄλβος** εὐτυχία (εἰς **ὄλβον**, δηλοῖ ἀποτέλεσμα : ὥστε νὰ ἐπέλθῃ εὐτυχία, πρὸς εὐτυχίαν). — **τράπιοι** (δηλοῖ εὐχὴν) εἶθε νὰ τραπῆς, νὰ ἀκολουθήσῃς πλέον τὴν κανονικὴν τροχίαν σου (ὥστε νὰ φέρῃς εἰς τὰς Θῆ-

βας κάποιαν καλήν εὐτυχίαν).— **πάγκοινων** κοινὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, παγκόσμιον.— **τέρας** θαῦμα.

Στ. 11 - 21. ἤρ(α) ἀράγε.— **ἀτασθαλία** ἀμαρτία.— **κοτεσσαμένα**, τοῦ **κοτέω** ὀργίζομαι, μνησικακῶ.— **πάμπαν** καθ' ὅλοκληρίαν.— **ἐξαιρέω** ἐξαφανίζω.— **αἰὼν** ἡ ζωὴ, ὁ κόσμος.— **ἀγνὸν** ἀμόλυντον.— **σᾶμα** προμήνυμα.— **καρποῦ φθίσις** σιτοδεία, λιμός.— **νιφετὸς** χιονοθύελλα, ὁ χιονιάς.— **σθένος νιφετοῦ** σφοδρότης χιονοθύελλης.— **ὑπέρφρατος** ἀνώτερος περιγραφῆς, πρωτοφανής.— **οὐλόμενος** κατηραμένος.— **κενέωσις** κένωσις, ἄδειασμα· **πόντου κενέωσις** κατακλυσμὸς τῆς θαλάσσης.— **ἄρ(α)** ἴσως.— **ἄμ πέδον** ἀνά τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς.— **παγετὸς χθονὸς** ψῦξις τῆς γῆς.— **νότιος** ὑγρὸς, βροχερός.— **ζάκοτος** λιαν ὠργισμένος, λυσιώδης (ἐκ τοῦ ἐπιτατ. **ζα** καὶ **κοτέω**).— (**θέρως**) **ρέον** ἔχον βροχάς.— **κατακλύσαισα** (δωρ.) ἀφοῦ πνίξεῖς μὲ κατακλυσμὸν.— **θήσεις** θά κάμης, θά δημιουργήσης—**οὐδὲν ὄ,τι** οὐδὲ ὅπως δι' ὅ,τι (: οὐδὲ ὅπως θρηγῶ δι' ὅ,τι θά πάθω μαζί μὲ ὅλους).

β) Ὁ παρῶν **παιᾶν** (βλ. σελ. 135 περὶ παιᾶνος) ἐψάλη πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τῇ σχεδὸν ὀλικῇ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου, ἡ ὁποία συνέβη τὴν 30 Ἀπριλίου 463 π.Χ., ὥραν 2 μ.μ. Ἡ ἐκλείψις τοῦ ἡλίου ἐθεωρεῖτο κακὸς οἰωνὸς προκαλῶν πανικόν. Ὁ Πίνδαρος ἐκφράζει τοὺς φόβους του μὲ τοὺς στίχους του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν μουσικὴν καὶ μὲ τὰ κινήματα τοῦ χοροῦ, ὁ ὁποῖος στρέφεται πρὸς τὸν ἥλιον καὶ ψάλλει.

Στ. 1. Ἄκτις ἀελίου (κατὰ συνεκδοχὴν) ἀντί: ἀκτινοβόλε ἥλιε. (Ὁ Σοφοκλῆς εἰς τὴν «Ἀντιγόνη» στ. 100 ἔχει τὴν ἰδίαν φράσιν. Καὶ ὁ Χορτάτζης εἰς τὴν «Ἐρωφίλην» λέγει «Ἀκτίνα τ' οὐρανοῦ χαριτωμένη»).

Στ. 7. ἰπποσόα θαός, ἐφαντάζοντο, ὅτι ὁ ἥλιος ἐπέβαινε τεθρίππου ἄρματος. (Βλ. καὶ εἰς σελ. 131, στ. 3, εἰς λέξιν **δέπας**).

Στ. 19 - 20. ἡ γαῖαν κατακλύσαισα κτλ. ὅπως ἐγένεν ἐπὶ Δευκαλίωνος, ὅτε διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐξηφανίσθη τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ἐδημιουργήθη νέον διὰ λίθων, τοὺς ὁποίους ἐρριπτον ὀπισθὲν τῶν οἰδισσάμενοι Δευκαλίων καὶ Πύρρα.

—Τι ἐκφράζουν αἱ συνεχεῖς ἐρωτήσεις τῶν στίχων 1-5 καὶ 11-20; Ποῖον νόημα ἐγκλείει ὁ τελευταῖος στίχος; Ποῖα τὰ αἰσθητικὰ στοιχεῖα τοῦ ποιήματος;

87 (5). 'Επίνικος εἰς 'Ολυμπιονίκην.

'Ασωπίχῳ 'Ορχομενίῳ παιδί, σταδιεῖ (476 π.Χ.).

'Επίνικος (βλ. σελ. 139) διὰ τοῦ ὁποῦ ὑμνεῖται ὁ νέος (ὁ παῖς) 'Ασωπίχος, υἱὸς τοῦ Κλεοδάμου ἐξ 'Ορχομενοῦ τῆς Βοιωτίας, νικήσας ἀγῶνα σταδίου (σταδιεύς, σταδιοδρόμος). Στάδιον ἦτο ἀπλοῦς δρόμος ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ τέρματος τοῦ στίβου, 192 μ.

α) Στ. 1 - 10. Καφισίων, τοῦ Κηφισοῦ τῆς Βοιωτίας.—λαχοῖσαι (λαχοῦσαι), μέ γεν. : διὰ κλήρου λαβοῦσαι.—ταί τε καὶ αἱ ὁποῖαι.—ναίω κατοικῶ.—καλλίπυλος ἡ τρέφουσα ὠραίους ἵππους, εὐίππος.—ἔδρα χώρα.—λιπαρὸς περίλαμπρος (ἐδῶ : πλούσιος) ἡ γεν. εἰς τὸ 'Ερχομενοῦ (= 'Ορχομενοῦ).—αἰοιδίμος πολυῦμνητος.—παλαίγονος παλαιός, ἀρχαῖος.—Μινυᾶν γεν. πλ. (Μινυαὶ οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τοῦ 'Ορχομενοῦ).—ἐπίσκοποι προστάτιδες.—κλυτ' (ε) εἰσακούσατε.—ἀνεται, γ' ἐν. παθ. τοῦ ἄνω (καὶ ἄνωμι καὶ ἄνυτω) φέρω εἰς πέρας, κατορθώνω (: πάντα ἀνεται ὅλα κατορθώνονται).—βροτοῖς, ποιητ. αἴτιον.—εἰ σοφὸς κτλ., ἐπεξήγησις εἰς τὸ *τερπνὰ καὶ γλυκέα* (δηλ. ἐὰν κανεὶς θὰ γίνῃ σοφὸς κτλ.).—ἀγλαός, ἐδῶ : ἐνδοξος (τὸ νῆμα : μετὰ τὴν βοήθειάν σας λαμβάνουν οἱ ἄνθρωποι ὅλα τὰ *τερπνὰ καὶ γλυκέα* χαρίσματα, ὅπως εἶναι ἡ σοφία, τὸ κάλλος, ἡ δόξα).

Στ. 11-17. σεμνᾶν, γεν. πληθ.—ἄτερ (μέ γεν.) ἄνευ.—κοιρανέοντι, γ' πληθ. τοῦ *κοιρανέω* κυβερνῶ, διακοσμῶ (ἐκ τοῦ *κοίρανος* = ἄρχων).—δαῖς (γεν. *δαιτὸς*) γεῦμα συμπόσιον.—ταμίας οἰκονόμος, ὁ διευθύνων καὶ ἐπιμελούμενος τινός (ταμίαι, κτηγμ. : αἱ Χάριτες φροντίζουν δι' ὅλα).—θέμεναι (μτχ. ἐπιθ.) αἱ ὁποῖαι ἔθεσαν, ἔστησαν.—θρόνους (ἀντικ. τοῦ *θέμεναι*) τοὺς θρόνους των.—αιέναιος αἰώνιος.—σέβοντι (= *σέβουσι*) σέβονται.—τιμὰ ἐξουσία.

Στ. 19 - 35. πότνια σεβαστή.—φιλησίμολπος ἡ ἀγαπῶσα τὴν χορῳδίαν.—ἐπακοέω ἐπακούω, εἰσακούω (*ἐπακοοῖτε*, εὐκτ. εὐχετική).—ἐρασίμολπος, συνώνυμον τοῦ *φιλησίμολπος*.—Εἰδοῖσα (*ἰδοῦσα*), χάριν τοῦ μέτρου ἀναφέρεται πρὸς τὴν τελευταίαν, ἀντὶ ἰδοῦσαι : ἐπὶ τῇ θεᾷ ... —κῶμος ἐπινίκιος πομπή.—ἐπ' εὐμενεῖ τύχᾳ διὰ τὸ εὐτυχὲς γεγονός.—κοῦφα βιβῶντα βαινόντα με ἑλαφρὰ βήματα (*βιβᾶω καὶ βίβημι* = βαινῶ).—(ἐν) Λυδῶ τρόπῳ με λυδικὴν ἁρμονίαν.—ἐν μελέταις τ' καὶ με ἐπιμελελημένους στίχους.—αἰείδων

ὕμνων, ἵνα ὑμνήσω.— **ἔμολον** ἦλθον (ἀ' πρόσ. διότι ὀμιλεῖ διὰ τοῦ χοροῦ)· τὸ **ἔμολον** ἀόρ. β' τοῦ **βλώσκω** ἔρχομαι, πηγαίνω.— **οὔνεκα** ἐπειδὴ.— **Ὀλυμπιονίκος**, κτγγμ. (εἶναι Ὀλυμπιονίκης).— **ἡ Μινύεια** (πόλις), δηλ. ὁ Ὀρχομενός.— **σεῦ ἕκατι** ἐξ αἰτίας σου (μὲ τὴν βοήθειαν ὕμνων τῶν Χαρίτων).— **μελαντειχῆς** ὁ ἔχων μαύρους τοίχους, ὁ σκοτεινός.— **Γαχοῖ** (Ἀχοῖ, Ἥχοῖ), κλητ. : σὺ ὦ Ἥχώ.— **πατρί**, εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ Ἀσωπίχου (δηλ. εἰς τὸν Κλεόδαμον).— **κλυτὸς** ἔνδοξος, περίφημος.— **φέροισα** (φέρουσα) ἵνα φέρῃς.— **ῥφρα**... **εἶπησ**, ἐπεξήγησις εἰς τὸ **ἀγγελίαν**.— **υἰόν**, προληπτ. ἀντί : **ὅτι** **Γοι υἰός**...— **νεάν χαίταν** τὴν νεανικὴν του κόμην.— **παρ' εὐδόξοις κόλποις Πίσσης**, εἰς τὴν ἔνδοξον κοιλάδα τῆς Πίσσης (ὑπὸ τὸ Κρόνιον ὄρος, ὅπου ἐτελέσθησαν οἱ ἀγῶνες).— **πτεροῖσι κυδίμων ἀέθλων** (οὐδ.) μὲ τὰ πτερά τῶν ἐνδόξων ἐπάθλων, δηλ. μὲ τὰς ταινίας τὰς κρεμαμέναις ἐκατέρωθεν τῶν ἐνδόξων ἐξ ἐλαίας στεφάνων· **κῦδιμος** ἔνδοξος.

β) Ὁ ὕμνος ἀπευθύνεται πρὸς τὰς τρεῖς Χάριτας, Ἄγλαϊαν, Εὐφροσύνην καὶ Θαλίαν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν τέχνα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρυνομῆς. Αἱ Χάριτες ἦσαν ἡλιακαὶ θεότητες, ἐξωραϊζουσαι τὴν φύσιν, φαιδρύνουσαι τὰ ἔμφυχα ὄντα καὶ ἐπιδαψιδεύουσαι πλοῦσια δῶρα εἰς τὸν ἄνθρωπον (σοφίαν, κάλλος, δόξαν κ.τ.λ.).

Στ. 1. Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι· εἰς τὸν παλαιὸν Ὀρχομενόν, πλησίον τοῦ Βοιωτικοῦ Κηφισοῦ, ὑπῆρχεν ἀρχαιότατον ἱερὸν τῶν Χαρίτων, αἱ ὁποῖαι ἐκεῖ ἐτιμῶντο ἰδιαζόντως.

Στ. 2. καλλίπωλος· διότι ἡ Βοιωτία ἐφημίζετο διὰ τοὺς ἵππους, τοὺς ὁποίους ἔτρεφε.

Στ. 5. Εἰς Ὀρχομενὸν κατόικουν παλαιότερον οἱ **Μινύαι**· οὗτοι κατῆλθον ἐκ Θεσσαλίας ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Μινύαν καὶ ἔδρυσαν τὸ κράτος τῶν Μινυῶν μὲ πρωτεύουσαν τὸν Ὀρχομενόν, προῶδευσαν δὲ καὶ ἐπλούτησαν διὰ τοῦ ἐμπορίου.

Στ. 25. Λυδῶ τρόπῳ· ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ μουσικὴ εἶχεν ἐξ ἀρμονίας : δωρικὴν, φρυγικὴν, λυδικὴν, αἰολικὴν, ἰωνικὴν καὶ μιξολυδικὴν· ἐκ τούτων ἡ λυδικὴ ἦτο ἀπαλωτέρα καὶ γλυκυτέρα τῶν ἄλλων, διὰ τοῦτο δὲ ἤρμοζε περισσότερον εἰς ὕμνον τῶν Χαρίτων.

Στ. 30. Ἥχώ· οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες προσωποποιήσαντες

και την ἠχώ ἐπλασαν περι αὐτῆς πολλοὺς μύθους. Κατὰ τὸν ἐπικρατέστερον ἢ Ἡχὼ ἦτο ὠραισιότατη Νύμφη γαλουχηθεῖσα και ἀνατραφεῖσα ὑπὸ τῶν ἄλλων νυμφῶν, ἐκπαιδευθεῖσα δὲ ὑπὸ τῶν Μουσῶν εἰς τὴν τέχνην τοῦ ἄσματος, τοῦ αὐλοῦ και τῆς σύριγγος. Ἐπειδὴ ὅμως περιεφρονήθη ὑπὸ τοῦ Ναρκίσσου, καταφεύγει εἰς τὰ βάθη τῶν μονήρων ἀντρων, διὰ ν' ἀποκρύψη τὴν ἐντροπήν της, ἐκεῖ δὲ ἡ λύπη και ἡ ὀργὴ τὴν κατάβαλλουν: τὸ σῶμά της τήκεται, τὸ αἷμά της ἐξατμίζεται· μόνον ἡ φωνὴ και τὰ ὀστᾶ της ἀπομένουν. Καὶ ἡ μὲν φωνὴ διετηρήθη: τὰ ὀστᾶ της ὅμως ἔλαβον μορφήν βράχου. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν τὴν βλέπουν πλέον ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἀλλ' ἀπὸ τὰ βαθέα σπήλαια, ἔνθα κρύπτεται, ἀπαντᾷ ἀκόμη πρὸς τοὺς καλοῦντας αὐτὴν (Ovid. Metam. III, 342).

Ἡ Ἡχὼ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ διαβιβάζῃ — ὅπως και ἡ Φῆμη — μακρυνὰς ἀγγελίας· ὁ ἀντίλαλος τῆς ἐπινικίου ἐορτῆς δύναται, κατὰ τὸν ποιητὴν, νὰ φθάσῃ και μέχρι τοῦ Ἄδου, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ τὸ ἄγγελμα τῆς νίκης τοῦ υἱοῦ του.

— Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Πινδάρου; Ὁμοιότητες και διαφοραὶ μεταξὺ τῶν διδαχθέντων εἰδῶν τῆς χορικῆς ποιήσεως: (προσῳδίων, διθύραμβος, παιάν, ἐπίνικος).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ὁ γραπτὸς λόγος εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα	5
2. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς λυρικῆς ποιήσεως	6
3. Εἶδη τῆς λυρικῆς ποιήσεως	7
4. Α'. Ἐλεγειακὴ ποίησις	7
5. Β'. Ἰαμβικὴ ποίησις	8
6. Γ'. Μελικὴ ποίησις	9
7. Δ'. Χορικὴ ποίησις	9
8. Διαλεκτικαὶ διαφοραὶ	10

Α'. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. Η ΕΛΕΓΕΙΑ

	Σελ.		Σελ.
	Κειμ.	Σημ.	Κειμ.
	Σημ.		Σημ.
ΚΑΛΛΙΝΟΣ			
1. Πολεμικὸν σάλπισμα	15	77	11 (3). Ὑποθῆκαι εἰς ἑαυτὸν 24 92
ΤΥΡΤΑΙΟΣ			ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ
2 (1). Ὑποθήκη	16	80	12. Συμπόσιον 25 94
3 (2). Ὑποθήκη	17	82	ΘΕΟΓΝΙΣ
4 (3). Ἐμβατήριον	19	84	13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα 27 98
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ			Ὑποθῆκαι εἰς Κύρνον :
5 (1). Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀσπίς	19	85	14 (2). Οὐδὲν φίλτερον πάτρης 27 98
6 (2). Δὲν ὠφελοῦν οἱ θρῆνοι	20	85	15 (3). Ἦν δὲ κακοῖσι συμμί- σγης 28 99
ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ			16 (4). Ὁ διπρόσωπος φίλος 28 99
7 (1). Ἡ νεότης	20	86	17 (5). Εὐλικρύνεια 28 100
8 (2). Τὸ γῆρας	21	87	18 (6). Σπάνιος ὁ πιστὸς φίλος 29 100
ΣΟΛΩΝ			19 (7). Ἡ πενία 29 101
9 (1). Σαλαμίς	22	88	20 (8). Ἡ ἐλπὶς 29 101
10 (2). Ὑποθῆκαι εἰς Ἀθηναίους	22	90	ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)
			21. Ὑποθῆκαι εἰς νέον 30 102

2. Τ Ο Ε Π Ι Γ Ρ Α Μ Μ Α

	Σελ.	Κειμ.	Σημ.		Σελ.	Κειμ.	Σημ.
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ							
22 (1).	Εἰς τοὺς Μαραθωνομά- χους Ἀθηναίους	32	103	34 (4).	Εἰς ἀπολέσαντα χρυσοῦν καὶ εὐρόντα βρόχον.	35	106
23 (2).	Εἰς Θερμοπύλας	32	103	ΘΟΥΚΙΔΙΔΗΣ			
24 (3).	Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πε- σόντας ἐν Θερμοπύλαις	32	104	35.	Εἰς Εὐριπίδην	35	107
25 (4).	Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου	33	104	ΑΝΑΚΡΕΩΝ			
26 (5).	Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σπλαμίῳ Κορινθίους.	33	104	36.	Ἡ μυκωμένη βοῦς	36	107
27 (6).	Εἰς πεσόντας ἥρωας.	33	105	ΦΙΛΙΠΠΟΣ			
28 (7).	Ἐἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μη- δικῶν πεσόντας ἥρωας	33	105	37.	Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν ᾽Ολύμπιον Δία	36	107
29 (8).	Σκωπτικὸν εἰς Τιμοκρέ- οτα Ρόδιον	34	105	ΠΑΛΛΑΔΑΣ			
30 (9).	Εὐτράπελον ἀφιέρωμα	34	105	38.	Συμβουλή πρὸς ὑπομονήν	36	108
ΠΛΑΤΩΝ				ΑΔΕΣΠΟΤΑ			
31 (1).	Εἰς τοὺς μακρὰν τῆς πα- τριδος ἀπαχθέντας Ἐρε- τριεῖς	34	106	39.	Εἰς νεαρὰν παρθένον	37	108
32 (2).	Εἰς φίλον του οὐρανο- φίδην μετὰ θάνατον.	35	106	40.	Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολυ- τεκνον Καλλικράτειαν.	37	108
33 (3).	Εἰς Σαπφῶ	35	106	41.	Εἰς ἀγάλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν	37	108
				42.	Εἰς ἀγάλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν	38	109
				43.	Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημο- σθένους	39	109

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.	Κειμ.	Σημ.		Σελ.	Κειμ.	Σημ.
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ							
α'. τρίμετρα				47 (4).	Ἐκ Θεῶν τὰ πάντα.	42	111
44 (1).	Περιγραφή τῆς Θάσου	41	110	48 (5).	Θάρρος εἰς τὰς δοκιμα- σίας	42	112
45 (2).	Ἀδιαφορία διὰ τὰ ἐγκό- σσια	41	110	49 (6).	Τὰ πάντα πιθανὰ	42	112
β'. τετράμετρα				ΣΟΛΩΝ			
46 (3).	Ἡ Μεγαλαυχία.	44	111	α'. τρίμετρα			
				50 (1).	Ἄ σκοπὸς τῆς νομοθε-		

	Σελ.
σίας του	43 113
β'. τετράμετρα	
51 (2). 'Αφιλοκέρδεια	44 114

	Σελ.
ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ) Κειμ. Σημ.	
52 (1). Ματαιότης τῶν ἀνθρώπων πίνων	45 115
53 (2). Χαρακτήρες γυναικῶν	46 116

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΗΣΙΣ

	Σημ.
ΑΛΚΑΙΟΣ	Κειμ. Σημ.
54 (1). 'Η αἴθουσα τῶν ὄπλων	51 118
55 (2). 'Η πόλις ἐν τρικυμιά..	51 119
56 (3). Χαιρεκακία	52 120
57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χει- μῶνος	52 120
58 (5). Συμποσιακὸν ἄσμα ...	52 120
ΣΑΠΦΩ	
59 (1). 'Ωδὴ εἰς τὴν 'Αφροδί- την	52 121
60 (2). 'Η ξενιτεμένη φίλη ...	54 122
61 (3). Εἰς γυναῖκα ἄμουσον.	54 123

	Σελ.
62 (4). Εἰς ὠραίαν κόρην ἀκό- μη ἀνύπανδρον	55 124
63 (5). «'Υπεροχὴ»	55 124
64 (6). Ρέμβη	55 124
65 (7). Γαμβρός	56 125
66 (8). 'Ο θυρωρὸς	56 125

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

67 (1). Παραγγελίαι διὰ τὸ συμπόσιον	56 126
68 (2). Στεναγμοὶ γήρατος... ..	57 126
69 (3). Γεροντικὰ παράπονα..	57 127

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ	Κειμ. Σημ.
70. 'Αποσπάσματα	61 128
ΑΛΚΜΑΝ	
71 (1). Νυκτερινὴ ἡρεμία	61 129
72 (2). Τὸ γῆρας	61 129
ΣΤΗΣΙΚΟΡΟΣ	
73. Νυκτερινὴ ἐπιστροφή τοῦ ἡλίου	62 130
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)	
74 (1). 'Εγκώμιον εἰς τοὺς πέ- σόντας ἐν Θερμοπύ- λαις	63 131
75 (2). 'Ασταθῆ τὰ ἀνθρώπινα	63 132
76 (3). 'Η ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	64 132
77 (4). 'Η 'Αρετὴ	64 133

	Σελ.
78 (5). 'Επικρίσις ἐπιτυμβίου ἐπιγράμματος	64 133

ΒΑΚΧΥΛΙΔΗΣ

79 (1). Παιὰν εἰς τὴν εἰρήνην	65 134
80 (2). Μία ἡ ὁδὸς τῆς εὐτυ- χίας	65 135
81 (3). Διθύραμβος (εἰς τὸν Θησέα)	66 136
82 (4). 'Επίνικος 'Αργεῖφ, Κεί- φ παιδί, πύκτη, 'Ισθμία	68 139

ΠΙΝΔΑΡΟΣ

83 (1). Προσῳδιον (εἰς τὸν ναὸν τοῦ 'Απόλλωνος)	69 140
---	--------

Σελ.		Σελ.	
Κειμ. Σημ.		Κειμ. Σημ.	
84	(2). Διθύραμβος (πρὸς τι- μὴν τοῦ Διονύσου)... 70 141		ψει τοῦ ἡλίου) 71 144
85	(3). Διθύραμβος (πρὸς τι- μὴν τῶν Ἀθηνῶν)... 71 144	87	(5). Ἐπίνακος εἰς Ὀλυμπι- ονίκην. — Ἀσωπύχῳ, Ὀρχομενίῳ παιδί, στα- διεῖ 72 146
86	(4). Παιάν (ἐπὶ τῇ ἐκλεί-		

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ. ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΤΣΕΛΙΟΥ ἐλήφθησαν :

1) Τὰ ὑπ' ἀριθ. 4, 5, 6, 27, 35, 36, 44, 45, 46, 50, 51, 56, 58, 63, 64, 65, 66, 69, 72, 78, 81 ποιήματα.

2) Αἱ ἀντίστοιχοι ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις τῶν ἀνωτέρω ποιημάτων.

Ἡ λοιπὴ ὕλη τοῦ παρόντος βιβλίου ἐλήφθη ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ.

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕ 1974 (III) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 50.000—ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2382/27-2-74

Ἐκτύπωσις: — Βιβλιοδεσία : Κ.ΚΟΝΤΟΓΟΝΗΣ — Α.ΜΑΛΙΚΟΥΤΗΣ ·

